

УКРАЇНСЬКА
ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
В США –
З КИЄВОМ ЧИ ІСТАМБУЛОМ?

ЧИКАГО 1997

ОКСАНА ХОМЧУК

**УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
В США —
З КИЄВОМ ЧИ ІСТАМБУЛОМ?**

Чікаго

Українська Православна Церква в США - з Києвом чи Істамбулом?/

Оксана Олексіївна Хомчук, автор і упорядник. - Чікаго, США, 1997. - 152 с.

Khomtchouk, Oksana Oleksiyivna, 1962 -

Ukrainian Orthodox Church in USA - with Kyiv or Istanbul?/
Oksana O. Khomtchouk. (In Ukrainian)
p. cm. - (Comparative studies in religion and society)

Includes the list of documents and selected documents.

I. Orthodox Church - United States. 2. Ukraine - History - Religions aspects - 20th Century.

Copyright © 1997 by Khomtchouk O.

All rights reserved.

First paperback printing 1997

Library of Congress Catalog Card Number: 96-72171

Printed in the United States of America

ЗМІСТ

Від видавця	9
Вступ	11
I. УПЦ в США після Мстислава: самовизначення. . . 17	
II. Українська Православна Церква і Вселенська Патріархія: до історії відносин.	29
III. Злука з Константинополем - цілі і досягнення . 45	
IV. Бавнд Брук проти Києва	59
Замість епілогу	77
Використані документи	79
Додатки	91
Звернення Всеукраїнського Православного Собору Української Православної Церкви Київського Патріархату до православних українців діаспори. Київ, 22 жовтня 1993 р.	93
Вселенська Патріархія. Пункти Згоди між УПЦ в США і Вселенським Константинопольським Патріархатом. Фанар, 6 грудня 1994 р.	94
Points of Agreement between the Ukrainian Orthodox Church in the U.S.A. and the Ecumenical Patriarchate of Constantinople. Phanar, December 6, 1994. (S. Bound Brook, May 17, 1995)	96
Братство ім. Митрополита Василя Липківського „Дорогі брати і сестри...“ Норт Порт, 1 березня 1995 р.	98

Заява прес-центру Української Православної Церкви Київського Патріархату. Київ, 1 березня 1995 р. 99

Братство ім. Митрополита Василя Липківського - До Святішого Патріарха Володимира Української Православної Церкви Київського Патріархату. Норт Порт, 6 березня 1995 р. 100

Патріарх Київський і всієї Руси-України Володимир - До православних українців діаспори. Київ, 7 березня 1995 р. . . . 102

Пресове повідомлення від Консисторії Української Православної Церкви в США. С. Бавнд Брук, 7 березня 1995 р. 103

Річна сесія Церковної Ради Митрополії Української Православної Церкви в США (фрагмент). 1995 р. 105

Reception of Ukrainian Orthodox in the Diaspora. Address of His All Holiness Bartholomaios During the Divine Liturgy on Sunday of Orthodoxy in the Course of the Celebratory Confirmation of the Recent Reception under the Ecumenical Patriarchate of all the Ukrainian Orthodox in the Diaspora. Phanar, March 12, 1995.. 107

Керуючий Справами Київської Патріархії м. прот. Роман Олексюк „Роз'яснення“. Київ, 28 березня 1995 р. 110

Українське Православне Товариство Св. Апостола Андрія Первозванного - До Їх Святійшества Володимира, Патріарха Київського і всієї Руси-України. Олбані, 30 березня 1995 р. 112

Собор Єпископів Української Православної Церкви в США і в діаспорі. С. Бавнд Брук, 2 квітня 1995 р. 113

О. Юрій Семенчук „Відкритий лист до парафіян Єпархії

УАПЦеркви в Австралії і Новій Зеландії“. Св. Албанс, 22 квітня 1995 р. 117

Єпископ Олександр, УАПЦ (Соборноправна) в США - Його Святості, Святішому Володимирові, Патріярхові Київському і всієї Русі-України, Блаженнішому Філаретові, Заступникові Патріярха, Митрополитові Київському, Блаженнішим митрополитам, Високопреосвященним архієпископам, Преосвященним єпископам Української Православної Церкви - Київського Патріярхату. Детройт, 10 травня 1995 р. 118

Archimandrite Andriy His Beatitude the Most Reverend Metropolitan Constantine. Jamaica Plain, May 22, 1995. 121

Димитрій, Патріярх Київський і всієї України, Українська Автокефальна Православна Церква Київський Патріярхат - Високоповажаному Панові Валентинові Кохно, Голові Братства ім. Митрополита Василя Липківського. Київ-Львів, 25 травня 1995 р. 124

His Most Holiness the Ecumenical Patriarch Bartholomew of Constantinople - to Patriarch of Moscow and All Russia Alexiy. Phanar, July 11, 1995. Protocol #937 125

Настоятель о. Микола Боднарчук та Голова Парафіяльної Ради Іван Козацький, Церква Св. Андрія - До Митрополита Константина. Блумінгдейл, 14 липня 1995 р. 128

Pasichnyk M., Nakonechny W. “Metropolitan Constantine has not replied...” Clifton, August 20, 1995. 129

Комітет Оборони Української Православної Церкви в США „Всечесні Отці і Дорогі Брати і Сестри!“ Норт Порт, 20 вересня 1995 р. 132

Єпископ Олександр „До Києва чи до Істанбулу? Назустріч 14 Соборові УПЦ в США.“ Детройт, 25 вересня 1995 р. . 134

Філарет, Митрополит Київський, Місцеблюститель Патріаршого Престолу - Предстоятелю Української Православної Церкви у США Митрополиту Костянтину. Київ, 28 вересня 1995 р.. 140

Микола Пасічник, Голова Парафії Св. Покрови, та Василь Наконечний, Голова Парафії Св. Вознесіння „Дорогі Православні Українці!“ Клифтон, 11 жовтня 1995 р. 141

Архипресвітер Сергій Кіндзерявий-Пастухів „Про Собори Церкви. З нагоди 14-го Собору УПЦ А (11-15 жовтня 1995 в Баун Бруці). Замітки безголосого члена.“ 27 жовтня 1995 року. 145

Постійна Конференція українських православних єпископів поза межами України „Відкритий лист до всіх українських православних єпископів в Україні.“ С. Бавнд Брук, 26 червня 1996 р.. 148

Постійна Конференція українських православних єпископів поза межами України - Його Всесвятості Варфоломію I-ому, Вселенському Патріярхові. С. Бавнд Брук, 26 червня 1996 р.. 150

ВІД ВИДАВЦЯ

В грудні 96-го минуло два роки, відколи владики Української Православної Церкви Сполучених Штатів Америки заключили в Істамбулі угоди про перехід нашої Церкви в канонічну юрисдикцію Константинопольського Патріархату.

Ми більше не є незалежною Українською Церквою, якою були від 1924 року, за митрополитів Іоана Теодоровича та Мстислава Скрипника, не є частиною Українського Православ'я і рідного Київського Патріархату. Ми стали „канонічною“ провінцією грецької церкви і зрадниками вічної пам'яті мучеників за свободу Христової Церкви і України. Ми, свідомі українці Америки, тепер виглядаємо відступниками в очах власного народу та історичної Батьківщини. Але від імені тисяч своїх однодумців я мушу сказати: ми досі розгублені, досі незгуртовані, але ми не прийняли цієї антиукраїнської акції, не зрадімо Київ і самих себе.

За цей час ми остаточно переконалися, що поширювана з Бавнд Бруку ідея домогтися визнання незалежної Помісної Української Православної Церкви ціною уступки УПЦ в діаспорі Константинопольській Патріархії була нічим іншим, як обманом. А наслідком його буде, після відходу старшого покоління, безперешкодна асиміляція наших дітей і внуків та перехід до чужої казни церковної власности, нажитої тяжкою і жертвовною працею поколінь українців на чужині. Ті сотні мільйонів доларів наш церковний провід заповів не Українській Церкві, не Українській Державі, а Вселенському Патріарху, який керувався останні 310 років і досі послуговується, відносно нашої Церкви, думкою Москви.

На жаль, дезінформація та свідоме бойкотування пресою усіх спроб проаналізувати становище УПЦ в США призвели до того, що більшість людей і тут, і на Україні, не знають і не розуміють того, що відбулось. Для них

писалася ця книга, автор і упорядник якої — Оксана О. Хомчук, старший науковий співробітник Інституту історії України Національної Академії наук України, кандидат історичних наук, — відома українським громадам численних міст США своїми промовама, лекціями і доповідями в університетах і на міжнародних українознавчих конференціях. Її робота, підготовлена виключно на підставі зібраних історичних документів, ми віримо, підштовхне українців Америки не лише переосмислити події, що перевернули життя УПЦ, але і, можливо в останній раз, самовизначитись: чи зостанемося ми єдині в наших діях, прагненнях та ідеалах з українським народом заради незалежності України та її тисячолітньої Церкви?

Іван Й. Деркач

ВСТУП

Українська Православна Церква в Америці за історією, традиціями і устроєм - частина і продовження УАПЦ 1921 року, що проголосила незалежність Українського Православ'я. Починаючи з 1924 року, коли Архiepіскоп УАПЦ Іоан (Теодорович) почав архипастирське служіння в Америці по дорученню Церкви, і закінчуючи 1993 роком, смертю Патріарха Мстислава (Скрипника), - вищим ідеалом і метою УПЦ в Америці було зберегти дух і форми національної православної церкви. З тим, щоб у момент осягнення Україною своєї державної самостійності відновити Автокефальну Церкву в Україні, злившись із нею в єдину велику Українську Православну Церкву для всього українства у світі.

На жаль, історія показала, як то вже бувало безліч разів раніше, що українці романтичні в задумах та ірраціональні в діях. За роки імміграції колись єдина УПЦ Злучених Держав Америки розкололася на чотири: УПЦ в Канаді, УПЦ в Америці (Вселенський Патріархат), УПЦ в США та УАПЦ (Соборноправну). А за кілька років самостійності на території України, де досі безроздільно панувала Російська Православна Церква, утворилося три церкви - Українська Автокефальна Православна Церква, Українська Православна Церква (автономна, Московський Патріархат), Українська Православна Церква - Київський Патріархат та виокремлюється четверта - „Галицька Митрополія“.

В історії цього довготривалого кризового процесу лежать корені події, якій присвячена ця книга, - переходу УПЦ в США в канонічну юрисдикцію Вселенського Константинопольського Патріархату і її фактичному розриву з Православною Церквою в Україні. Значимість такого кроку УПЦ в США, що став її найбільшим політичним жестом за післявоєнні десятиріччя і наніс скрушний моральний удар по Київському Патріархату і Українському Православ'ю, переоцінити неможливо. А та

псевдопатріотична риторика, якою він супроводжувався, як і факт, що аналогічним чином вже поступила в 1990 році УПЦ в Канаді, говорять про те, що діалог України і її західної діаспори, виглядає, - діалог давно різних культур.

Сьогодні, переглядаючи документи останніх років, здається, що Митрополит Іоан Боднарчук був першим, хто зрозумів це ще в 1990 році, безуспішно намагаючись захистити своє творіння - щойно відроджену УАПЦ - від американських впливів. Його останні листи були пронизані відчаєм від передчуття „початку кінця існування“ Автокефальної Церкви.¹ „Нам потрібно тут спокою, щоби ніхто не мішав. Їх² нікого не потрібно жаліти, бо вони нікого не жаліють, а йдуть вперед, переступаючи через трупи, так як являються і ворогами Церкви, і ворогами України.“³ Подібні ж оцінки широко залунали в Україні наприкінці 1992 року, коли Патріарх Мстислав, обраний як символ єдності УАПЦ, УПЦ та УПЦ в США, по інерції півстолітньої внутрішньоцерковної боротьби в США загальмував об'єднання національних православних церков. Ті, хто заступив його в С. Бавнд Бруку, довершили розкол. Розкол, - якими б він словами не прикривався, - Української Церкви, самої діаспори, взаєморозуміння та єдності з українським народом.

УПЦ на чужині пішла своїм шляхом. З Богом! Якби УПЦ в США не почала поступово перетворюватися в „троянського коня“ для незалежності православ'я в Україні. То розповсюджуючи чутки про необхідність Патріарху України „зняти куколь“ заради визнання з Істамбулу, яке відтепер виявилось „вищою“ цінністю українського християнина. То уповноважуючи до Києва своїх докучливих „представників“, що дезінформують і дезорієнтують громадськість. Врешті, в червні 1996 року вперше відкрито втручаючись в українські церковні справи

¹ Відкритий лист Митрополита Іоана до Його Святости Мстислава. 15 січня 1993 р. Дрогобич. С.3.

² Маються на увазі американські єпископи.

³ Лист Митрополита Іоана до К. Немири. (Поч. 1993 р.) С.3.

закликами до Президента України та всіх православних єпископів поставити на перше місце „осягнення єдності з Осередком Вселенського Православ'я в Константинополі.“¹ А водночас давши однозначно зрозуміти Константинопольському Патріарху Варфоломею своє бачення його зверхности, як Головного Пастиря, над Православною Церквою в Україні.²

Прислухатись до подібних порад значило б для Української Церкви не тільки лишитися Київського Патріархату і незалежності, уступаючи тим самим дорогу Російській, Римо-Католицькій та незліченним протестантським церквам, але й позбавити основи одну з фундаментальних засад відбудови України, як повноцінної міцної європейської держави, - наявність власного релігійно-духовного центру в Києві, не перетворюючи натомість країну в терен конкуренції Москви, Ватикану, Істамбулу та інших закордонних церковних столиць. Україна - не Сполучені Штати Америки, унікальна релігійна історія яких писалася іммігрантами зо всього світу. І йти далі по зразку Америки, де зараз діє понад 900 християнських номінацій, для України означає закладати підґрунтя дезінтеграції національної традиційної культури. А осколки й обломки нації екзамеу на міцність не витримують. Їхній „передовий досвід“ потребує глибокого переосмислення і оцінки ієрархами та духовенством національних Українських Церков, а також широкою українською громадськістю, яка опинилась в ситуації штучного інформаційного вакууму. Цей короткий виклад історії й перебігу подій довколо визнання Константинополем УПЦ в діаспорі, підготовлений на зібраних документальних джерелах, маємо надію, в цьому допоможе.

¹ Постійна Конференція українських єпископів поза межами України. Відкритий лист до всіх українських православних єпископів в Україні та Лист Високодостойному Леоніду Кучмі, Президенту України від 26 червня 1996 р.Б. Бавнд Брук.

² Постійна конференція... Його Всесвятості Варфоломію 1-ому, Вселенському Патріархові. 26 червня 1996 р.Б., Бавнд Брук.

Щиро дякуємо Єпископу УАПЦ(Соборноправної) Київського Патріархату Олександру (Детройт, Міч.), члену-основоположнику і бібліотекарю Братства ім. Митрополита В. Липківського Василю Шевченку (Форт Вейн, Інд.), головному бібліотекарю Північної Баптистської теологічної семінарії Галині Грушецькій (Рівер Гров, Іл.), поету Леоніду Лиману (Нью-Йорк, Н.Й.), доктору історії і філософії Ігорю Гурину (Тенефлай, Н. Дж.), Тарасу Кохну (Довнерс Гров, Іл.) та всім численним однодумцям в Америці, які збирали, зберігали і надсилали матеріали, за безцінну допомогу, що уможливила це видання.

Ми особливо вдячні видавцю роботи - відомому українській громаді США щедрому меценату Івану Деркачу (Чікаго, Іл.) за підтримку і цінні поради.

I. Українська Православна Церква в США після Мстислава: самовизначення.

*„Щастя знайдено нами“, - говорять останні
з людей, і моргають.*

*...„Вони не розуміють мене: промови мої не для
цих вух. Очевидно, я надто довго жив на горі,
занадто часто слухав струмки і дерева: тепер
я говорю їм, як козопасам.“*

Ф. Ніцше „Так говорив Заратустра“, 1883

Розкол на початку 1993 року щойно утвореного Київського Патріархату мав далекосяжні наслідки для церковних справ в Україні, а також лишив відкритим питання юрисдикції Української Православної Церкви в США і Діаспорі. З одного боку, провід об'єднаної Української Православної Церкви Київського Патріархату, що не визнав одноособових і відкинутих Собором заяв покійного Мстислава та вибрав в жовтні 1993 року другого Патріарха - Володимира (Романюка), мав підстави вважати УПЦ в США і Діаспорі своєю частиною, як за життя Патріарха Мстислава. З другого боку, Архієпископ Петро (Петрусь), підтриманий протопресвітером Володимиром Яремою, о. Юрієм Бойком, а пізніше кількома впливовими політиками, оголосив себе Керуючим Справами нової УАПЦ та виконавцем волі покійного Мстислава і його „заповіту“, - і в тому знаходив розуміння преемників Патріарха в С. Бавнд Бруці - Митрополита Константина та Архієпископа Антонія. Лише напередодні вибрання Патріархом Володимира Яреми Собором Української Автокефальної Православної Церкви до Києва прибув представник УПЦ в США в особі навіть не когось з єпископів, а члена Ради Митрополії лікаря А. Лисого з рекомендацією утриматись від таких поспішних виборів.

Яку, до речі, було оголошено з Соборної трибуни вже пост-фактум.

Через місяць після вибрання УАПЦ Патріарха Димитрія I відбувся намічений навесні Собор Української Православної Церкви Київського Патріархату, який вибрав свого Главу. Цей церковний Собор став найбільш представницьким за роки незалежності, бо на нього запросили також владик всіх трьох американських українських церков. Прибув Єпископ Олександр (Биковець) від УАПЦ (Соборноправної) в США, - яка була в опозиції до покійного Мстислава від 1949 року, коли ним було пересвячено Архієпископа Іоана (Теодоровича), останнього з живих єпископів УАПЦ 1921 року. Був запрошений, але не приїхав, не діставши дозволу з Істамбулу, Предстоятель УПЦ в Америці (Константинопольського Патріархату) Єпископ Скопелеський Всеволод (Коломійцев-Майданський). Прибув на Собор від найбільшої в США Української Православної Церкви (з осередком в С. Бавнд Бруці, штат Нью-Джерсі) Архієпископ Антоній (Щерба). І хоча його позиція була стримана, а від чести кандидувати він особисто відмовився, - сам факт його приїзду і участі свідчив щонайменше про невизнання Бавнд Бруком, за яким стояла вся УПЦ в США і Діаспорі, зверхности Патріарха Димитрія (Яреми). І більше: що у Бавнд Бруку існує інше розуміння „заповіту“ Патріарха Мстислава, якесь „третє“. Принаймні, до назначеного Патріархом Мстиславом преемника в Україні, Архієпископа Петра, УПЦ в США явно вважала себе не маючою відношення.

Обрання Всеукраїнським Церковним Собором в жовтні 1993 року Патріарха Володимира - відомого політв'язня СРСР, за визволення якого піклувалася в 70-х роках вся українська діаспора і Митрополит Мстислав, та першого священника з Радянської України, що визнав себе членом УАПЦ ще в 1977 році, здавалося б, мало влаштувати українські православні церкви в США, і створювало

можливість зберегти єдність Українського Православ'я. Єдність, додамо, що зробила б Українську Православну Церкву однією з найсильніших православних церков, а з майбутньою перспективою включення УПЦ, яка лишалася під зверхністю Московського Патріархату, - і найбільшою у світі Православною Церквою.

Та навіть незалежно від особи вибраного на місце покійного Патріарха, провід УПЦ в США і Діаспорі мусів визнати його главенство, бо 34 Апостольське Правило передбачало: „Єпископам будь-якого народу належить знати першого серед них і визнавати його як голову.“¹ Але Патріарх Володимир, який одержав уяву про настрої і склад УПЦ в США під час перебування в Америці, розумів ілюзорність претенсій Києва на зверхність без добровільної згоди її проводу. І через труднощі реального керівництва „через океан“ (те, з чим до нього зіштовхнувся Патріарх Мстислав), і через невідповідність фінансових можливостей американської УПЦ з Українською Православною Церквою в Україні, де гіперінфляція з'їла всі збереження, а найбільша частина нових прибутків відходила з України через УПЦ під зверхністю Митрополита Володимира (Сабодана) до Москви. Найголовнішою ж перешкодою була складність ситуації, що утворилася з відокремленням від УПЦ Київського Патріархату, а точніше - паралельним створенням, нової УАПЦ та піднесенням її Предстоятеля до патріаршої гідності. Тепер в Україні вже було два Патріархи, а самостійність та життєздатність проводу УПЦ в США сумніву не викликала.

Існували і інші моменти правно-канонічного характеру. Якщо з точки зору сучасної юриспруденції початкові слова 34 Канону „єпископи будь-якого народу“ розуміти буквально, тоді невизначений термін

¹ Тут і далі український переклад канонів дається за виданням: Туркало Ярослав К. Нарис історії Вселенських Соборів (325-787). Брюссель, 1974.

„української діаспори“¹ означав не більше, ніж етнічне коріння та походження громадян США, а окрім 34 Ап. Канону, який вказував національну підставу церковної організації, були інші, що говорили про підстави політично-територіальні. Зокрема, 17 Канон IV Вселенського Собору передбачав, „якщо імператорською владою постане нове місто, то розподіл церковних парафій треба зробити відповідно до адміністративного й земельного районування.“ Канон 38 VI Вселенського Собору: „якщо імператорською владою збудоване нове місто чи надалі має бути збудоване, то відповідно до громадського й земського розподілу має бути і розподіл церковних справ.“

Та незабаром після жовтневого Собору про прийняття духовної зверхності Патріарха України та перехід до Київського Патріархату заявила УАПЦ (Соборноправна), тим самим логічно завершивши свою історичну еволюцію. Якщо в 1992 році ця церква ще займала вичікувальну позицію, з огляду на вибір Патріархом Митрополита Мстислава та надто вже карколомні події довколо Митрополита Філарета в квітні-червні місяцях, то в грудні 1993 року Єпископ Олександр заявив: „Це - наш Патріарх“. І хоча по чисельності парафій і духівництва, своєму матеріальному стану та впливовості УАПЦ(С) далеко поступалася УПЦ в США і Діаспорі, факт появи на американському континенті форпосту Київського Патріархату був обнадійливим. Вітаючи в грудні 1993 року УАПЦ(С) з цим рішенням, Патріарх Володимир сказав: „Хоч ви й невелика Церква, але зате перша. Вірю, що за вашим прикладом підуть і інші церкви православних українців“.²

Після рішення Священного Синоду УПЦ Київського Патріархату 30 листопада 1994 року про прийняття у лоно церкви УАПЦ(С) в США, 26 грудня 1994 року Єпископ

¹ Взагалі, на наш погляд, невдало запозичений у жидів, що вкладають якісно інший зміст в нього щодо характеру, цілей та перспектив розсіяння.

² Єпископ Олександр „Світлій пам'яті Патріарха Володимира (в мирі о. Василя Романюка).“ Детройт, 23 серпня 1995 р.Б.

Олександр звернувся до всіх архипастирів, пастирів та вірних Українських Православних Церков Америки, Австралії і Європи із закликом „приєднатися до центру Українського Православ'я на Україні, в золотoverхому столичному Києві, під архипастирським омофором Святішого Володимира, Патріярха Київського і всієї Руси-України, щоб було „одне стадо і один пастир.“¹

Позиція ж проводу УПЦ в США і Діаспорі лишалася незрозумілою для Києва весь 1994 рік. Єрархи та духовенство церкви, за численними свідченнями парафіян, запевняли вірних у своїй єдності з Київським Патріархатом, бажанні сприяти об'єднанню національних церков України та інформованості Патріярха Володимира про життя їхньої церкви. Іноді, правда, робилися зауваги щодо „неутральности“ Бавнд Бруку в конфлікті між УАПЦ та УПЦ КП. А від осені заговорили про необхідність молитовного, евхаристійного поєднання з Вселенською Церквою, що відкриє двері до визнання Помісної Православної Церкви в Україні. Як з'ясувалося пізніше - з'явилися серйозні підстави на це сподіватись.

У вересні 1994 року Вселенський Константинопольський Патріярх Варфоломей I, який, подібно до своїх попередників на Вселенському Престолі, не визнавав канонічності та благодатности українських автокефальних православних церков в США,² надіслав запрошення до Істамбулу для Митрополита Константина. Маючи намір, як пояснював Архиепископ Антоній, „обговорити справи наших церков, надання допомоги Церкві в Україні, підтримуючи Вселенського Патріярха проти Російського Патріярхату“.³

Не маючи ніякої офіційної інформації та

¹ Єпископ Олександр, УАПЦ(С) в США - Київський Патріярхат „До всіх архипастирів...“ 26 грудня 1994 р.Б.

² Що виглядало абсурдним принаймні відносно УПЦ в США з огляду визнання Вселенським Патріярхом Агенагорасом та його Екзархом в Америці Архиепископом Яковосом Митрополита Мстислава, як канонічного і законного ієрарха.

³ Special Chicago Deanery Meeting. "Question and Answer session with Archbishop Antony." Chicago, August 5, 1995. P. 2.

стурбований чутками, які дійшли до Києва, Керуючий Справами Київської Патріархії прот. Андрій Власенко звернувся в листопаді 1994 року до Голови Консистоії УАПЦ в Австралії та Новій Зеландії: „В контексті наростаючих подій ще раз закликаємо наших братів - православних українців в діаспорі до об'єднання в єдину всесвітню Помісну Українську Православну Церкву під омофором Патріарха Київського і всієї Руси-України.“¹

4 - 6 грудня 1994 року в Фанарі (Істамбул, Туреччина) відбулись переговори з Вселенським Константинопольським Патріархом, в яких, окрім Митрополита Константина та Архієпископа Антонія, взяли участь Єпископ Всеволод (УПЦ в Америці) та Єпископ Миколай (Карпато-Руська Церква). Їх завершенням було прийняття 6 грудня „Пунктів Згоди між УПЦ в США і Вселенським Константинопольським Патріархатом“. Цей документ було надруковано в США лише 17 травня 1995 року, а в українському перекладі - 8 червня 1995 року, але досі невідомо, чи оприлюднений текст є оригінальним, бо під документом відсутні підписи Сторін, печатки, номер протоколу чи реєстрації.

В січні 1995 року Архієпископ Антоній відвідав Київ, де зустрівся з обома Патріархами. Повернувшись, він інформував, що вони „погодилися, що ‚союз із Вселенською Радою‘ є найліпшим шляхом полагодити релігійні справи в Україні“.²

2 - 4 лютого відбулася сесія Ради Митрополії УПЦ в США. Не бачивши тексту „Пунктів Згоди“,³ члени Ради одноголосно схвалили рекомендацію єпископату Церкви „увійти під духовний омофор Вселенської Царгородської Патріархії і тим забезпечити для УПЦеркви своє відповідне місце у Всесвітовому Православ'ї і ті привілеї, якими УПЦ користалась перед тим, як вона була

¹ Прот. А. Власенко - Голові Консистоії УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії прот. Миколі Сердюку. 2 листопада 1994 р. Канц. 430/1.

² Special Chicago Deanery Meeting. P. 2.

³ М. Пасічник, В. Наконечний „Дорогі Православні Українці!“ 11 жовтня 1995 р. С. 1.

підпорядкована Московській Патріархії у 17 столітті.¹

Після цього Патріарх Варфоломей запросив всіх єпископів УПЦ в США до Істамбулу співслужити з ним Святу Літургію 12 березня. Як говорилося в пресовому повідомленні від Консисторії напередодні, 7 березня 1995 року, „євхаристійне єднання УПЦ в США і Діаспорі з Царгородським Престолом забезпечує раз і назавжди місце УПЦеркви в США і Діаспорі у Всесвітньому Православ'ї, зберігає суцільність Церкви і дає УПЦеркві, Блаженнішому Митрополиту Константину і його собратам єпископам ту практичну можливість і більш ефективний голос боронити українські церковні справи.“ Також зазначалося, що обидва Патріархи, як Глави УПЦерковних юрисдикцій на Україні, „позитивно прийняли цю вістку, дивлячись на це, як (на) важливий крок, який вплине на життя і майбутність Церкви на Україні.“

В докладному звіті про річну сесію Церковної Ради Митрополії УПЦ в США А. Лисий також стверджував, що Патріарх Володимир і Патріарх Димитрій „були детально поінформовані“ і погодились з планом, який обговорювався Вселенським Патріархом та Ієрархами їхньої церкви. План полягав у тому, що „після визнання УПЦ в Діаспорі будуть створені дві делегації, які поїдуть до Києва: одна від Вселенського Патріарха, а друга від УПЦ в Діаспорі. Теперішні два Київські Патріархи Володимир і Димитрій згодяться скликати Всеукраїнський православний собор, на якому буде вибрано одного Патріарха для всієї України, який потім буде визнаний Вселенським Патріархом, як рівний з іншими православними патріархами світу. В такий спосіб буде створено єдність в Україні під одним Патріархом Київським і всієї України“.²

Але всю цю інформацію було спростовано в Україні.

Першого березня 1995 року Прес-центр УПЦ

¹ Протопресв. Василь Дяків „Пресове повідомлення від Консисторії“ 7 березня 1995 р.

² Лисий А. Річна сесія Церковної Ради Митрополії Української Православної Церкви в США. (З архіву „Українських Вістей“, без дати) С. 3.

Київського Патріархату зробив офіційну заяву такого змісту. „Стало відомо про намічений перехід парафій Української Православної Церкви в США під канонічну зверхність Константинопільського Патріархату. У зв'язку з цим серед певних кіл української православної діаспори у США останнім часом стали розповсюджуватися чутки, що не мають під собою жодної основи. Переговорів про об'єднання Українського Православ'я єпископат УПЦ в США не проводив.“

Сьомого березня 1995 року Патріарх Київський і всієї Руси-України Володимир звернувся до всіх православних українців діаспори, закликаючи їх під омофор Української Православної Церкви Київського Патріархату. „Зі щирим серцем ми віддаємо шану Православному осередку в Бавнд-Бруку і його Пантеону. Але головна святиня кожного українця, де б він не опинився, - тут, на старокиївських горах, де сяють незбагненною красою храми Золотоверхого Києва.

Тут благовістив Апостол Андрій Первозваний. Тут Рівноапостольний князь Володимир охрестив наших предків. Тут підносили молитви за Рідний Край святі угодники й чудотворці, що оберігали Україну в найчорніші дні її важкої історії. Тож кожен, у чиїх грудях б'ється українське серце, розумом і серцем відчуває: фундаментом Української незалежної Церкви й української національної ідеології не може бути щось інше, крім духовності і містики Києва.

Збулася найзаповітніша мрія, заради якої поклали своє життя тисячі і мільйони українців. Ми відновили нашу державність, відновили незалежність нашої Апостольської Церкви.

(...) Робіть свій вибір свідомо, щоб кожна парафія прийняла своє рішення за себе.

НЕХАЙ ШВИДШЕ НАСТАНЕ ДЕНЬ НАШОГО ДУХОВНОГО Й НАЦІОНАЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ!¹

¹ УПЦ КП, від 7 березня 1995 р.Б. Вих. 124/2. Текст подається в Додатках.

Цей заклик Патріарха України не надрукувала жодна з численних українських газет в США.

Пізніше, в травні 1995 року, офіційно заперечив інформації з Бавнд Бруку і Патріарх Димитрій. „Між нами не було розмови про повернення Української Церкви, яка мала свого патріарха, до статусу митрополії Константинопольської Церкви. Була розмова про потребу об'єднання Церков в Україні на канонічній основі та про можливі уступки поодиноким юрисдикцій,“¹ - писав він.

Ці патріарші листи, приватно поширювані в Америці зорганізованим Комітетом Оборони Української Православної Церкви в США, Братством ім. Митрополита В. Липківського та УАПЦ(С) Київського Патріархату, так і лишились невідомими більшості вірних УПЦ в США.

12 березня 1995 року в Фанарі відбулись урочистості прийняття українських єпископів до Константинопольського Патріархату та надання їм старогрецьких престолів, що завершилось промовою Вселенського Патріарха з нагоди входження УПЦ в США і Діаспорі в його „духовну та канонічну юрисдикцію“. Полагодження формальностей стало справою часу.

Реакція Києва до відходу УПЦ в США і Діаспорі була однозначною. 28 березня Керуючий Справами Київської Патріархії митр. прот. Роман Олексюк дав офіційне „Роз'яснення“. В Америці його спіткала доля всіх попередніх ненадрукованих документів.² „Велике здивування й занепокоєння викликають у Київському Патріархаті взаємосуперечні, а часом просто абсурдні повідомлення, що стосуються міжцерковних взаємин в Українському Православ'ї, - говорилося в ньому. - В інформаціях останнього часу з особливою наполегливістю підкреслюється, ніби всі заходи проводу УПЦ в США робляться з відома й благословіння Святішого Патріарха.

¹ Мається на увазі зустріч Патріарха Димитрія та Архiep. Антонія в січні 1995 р. Див. Додатки.

² Тільки „Українська Думка“ в Лондоні вмістила „Роз'яснення“ 11 травня 1995 р.

Доходить до заяв канонічно неприпустимих. Наприклад, згідно однієї з публікацій, Акт духовного єднання УПЦ в США завершився єхаристією „з милостивого благословення Святішого Патріарха Київського і всієї Руси-України“. Ті, хто складав таку дезінформаційну вістку, просто не розуміють, що Святіший Патріарх Константинопольський не може чинити щось залежно від благословіння чи неблагословіння Патріарха Київського.

Патріарша канцелярія повідомляє, що під час перебування Архієпископа Нью-Йоркського і Вашингтонського Антонія в Києві не було складено жодного документа. (...)Київський Патріархат досі не одержав від єпископів УПЦ в США жодного листа, що інформував би про їхні наміри й плани. (...)Надто важливі рішення, що регулюють міжцерковні взаємини, були зроблені без попереднього обговорення на Соборі.

Київський Патріархат не має підстав і не може дати оцінки діям єпископів УПЦ в США, оскільки його представники не були запрошені ні на розмови із Вселенським Патріархом Варфоломієм, ані на саму урочистість 12 березня. Більше того, Київський Патріархат не був поінформований ні про те, що представники УПЦ в США збираються їхати в Неділю Православ'я до Константинополя, ані про те, що така поїздка уже відбулася. Сумуємо й дивуємось, що звернення Святішого Патріарха до православних українців діаспори в американських газетах було затримано й не опубліковано досі.⁴¹

Але звернення Патріарха Володимира до православних українців діаспори Українське Православне Товариство Св. Апостола Андрія Первозванного в США назвало „підробкою людей з недобрими намірами“, бо заклик „лишати своїх архієреїв й самочинно переходити під омофор“ Патріарха України є „кривдою дочці - Церкві в США“. В листі до Патріарха 30 березня Михайло Герець

¹ Повний текст див. в Додатках.

від імені Управи Товариства вимагав „заперечити автентичність заклику“. „Якщо Ваше Святійшество не заперечить автентичности злонаміреного заклику, то це нанесе незагоєну рану на тіло Українського Православія, - писав він. - Благаємо Ваше Святійшество не допустити до створення прірви між нашими Церквами в Україні і США, яку люди добрих намірів не зможуть засипати десятиліттями.“¹

В час, коли до Київського Патріархату почали приєднуватись автономні митрополії, єпархії та парафії в Італії, Німеччині, Франції, Російській Федерації, Бельгії, Португалії, Канаді, Греції, Молдові, Австралії та Латинській Америці, - УПЦ в США вибрала свій „новий рим“.

¹ М. Герець, за Управу Українського Православного Товариства Св. Апостола Андрія Первозванного - до їх Святійшества Володимира, Патріарха Київського і всієї Руси - України. Олбані, 30 березня 1995 р. Див. Додатки.

II. Українська Православна Церква і Вселенська Патріархія: до історії відносин.

„...найправдоподібнішим варіантом кількох розсудів є те, що Україна стала предметом церковно-політичної гри між Москвою, Римом і Царгородом. Про деталі будемо знати пізніше.“

А. Лисий, член Ради Митрополії УПЦ в США, 1995

Щоб зрозуміти, наскільки радикальною була зміна політики Константинопольської Патріархії у відношенні УПЦ поза межами України, коротко звернемося до історії.

До 17 сторіччя Київська Митрополія була підпорядкована безпосередньо Царгородській Патріархії, що поступово занепадала після падіння Візантії у 1453 році. Залежність Київської Митрополії, яка займала вельми невисоке ієрархічне становище в Патріархаті, зводилася до права Константинопольського Патріарха на призначення своїх екзархів, митрополитів на кафедру (Київську і Галицьку) та суду над ними, права перенесення митрополичої кафедри та зміни церковно-адміністративного поділу, розв'язання різного роду суперечок та надання ставропігій, право грошової податі та право архипастирської візитації самим Патріархом або його представниками.

Щонайменше такий церковний стан можна трактувати „де-факто автокефальним“, як це повторюють деякі сучасні історики. І якщо він таким виглядає в 16 - 17 сторіччях, порівнюючи до попередніх часів, або пізніших - в ситуації за московської підлегlosti, - то лише тому, що інтерес Константинопольського Патріархату найдужче зосереджувався тоді на грошових поборах. Історія 16 - початку 17 сторіччя, словами М. Грушевського, повна „епізодів, що вказують на незвичайно цинічні, грубо підкупні відносини на дворі царгородського патріарха й цісаря й чисто егоїстичне, фіскальне становище їх до

руських справ: от аби лише здерти.¹

На відміну від Московської церкви, яка відділилась від Київської Митрополії в 14 сторіччі, а в 1589 році проголосила свій Патріархат, поступово перетворюючись відтоді по впливу і могутності в оплот східного християнства, - Православна церква в Україні лишалася в юрисдикції Царгороду. Практика якого по всілякому узалежненню українських митрополитів та маніпуляції нескінченними скаргами „митрополитів на митрополитів, єпископів на митрополитів, митрополитів на князів, князів на митрополитів“² привели до загальної кризи православного церковного життя в Україні, деградації православної верхівки, яка, уклавши 1596 року Берестейську Унію, поступово зникла сама.

В 1620 році українське козацтво запросило в Київ Єрусалимського Патріарха Феофана III, який висвятив сім нових українських православних єпископів. Але відродження православної ієрархії не вивело з кризи національно-церковне життя, і тоді поширюється ідея розбудови Українського Патріархату, - заманлива як для православних, так і для уніатів. Проте з багатьох причин ані утворити „універсальну“ для тих і других Унію, ані створити Київський Православний Патріархат не вдалося.³

Після втрати Україною державної незалежності внаслідок Переяславської угоди Київська Митрополія ще 32 роки залишалася підпорядкованою Царгороду. 1686 року Царгородський Патріарх Діонісій „переуступив“, під впливом світської турецької влади, Українську церкву Москві „за три сорока соболів і двісті червоних“. Ця передача церкви „від патріарха до патріарха“, злочинна за церковними канонами, мала свою історичну логіку: із

¹ Грушевський М. Історія України - Руси. Т. 5. Суспільно-політичний і церковний устрій і відносини в українсько-руських землях XIV-XVII віків. Київ, 1994. С. 418.

² Там само. С. 420.

³ Найліпше їх виклав, на наш погляд, проф. І. Власовський в роботі „Ідея утворення Українського Патріархату в XVII ст.“ (1955). Див. в „Іван Власовський. Пропам'ятна книга“. Торонто, 1974. С. 129-140.

занепадом і руйнацією Візантійської імперії Російська імперія, яка поставала на сході, перебирала традиції, риси та особливості церковної політики Константинополю. А через 225 років, коли від Українського Православ'я, нівельованого і асимільованого, практично нічого не лишилося, як окремішнього та самобутнього культурно-національного феномену, - 1 січня 1919 року Директорія Української Народної Республіки, що утворилась в напівзруйнованій Російській імперії, прийняла „Закон про автокефалію Української Православної Церкви“. Дипломатична місія, надіслана до Царгородської Патріархії правно розв'язати це питання, не мала жодних результатів. Невдовзі впала УНР.

Друга спроба відновлення незалежності Української Церкви завершилась Всеукраїнським Церковним Собором 1921 року. Його кардинальною проблемою, найвразливішим місцем виявилась відсутність єрархів, - ніхто з українських єпископів Російської церкви не перейшов до національної православної церкви. Тому висвячення Собором перших українських єпископів відбулось за старохристиянським звичаєм, який практикувався Олександрійською та Антіохійською Церквами та який згадував Апостол Павел в I Посланні до Тимофія (4,14), - тобто „покладанням рук священства“. Але цей спосіб суперечив I Апостольському Правилу („єпископа висвячують два або три єпископи“), які затвердив „твердими і непорушними“ Трульський Собор 692 року, а перед тим цей спосіб був визнаний I-м Вселенським Собором (Канон 4: „Єпископові належить бути призначеним всіма єпископами даної провінції...“) в 325 році. Нетрадиційність висвяти стала наріжним питанням правно-канонічності УАПЦ від Собору 1921 року до наших днів.

В 1924 році частина української православної церкви на Холмщині, Західній Волині, Поліссі, яка опинилася під польською владою після підписання Ризького договору

1921 року, за клопотанням польського уряду перед Вселенським патріархом дістала автокефалію. Але утворення автокефальної Православної Церкви в Польщі викликало протест УАПЦ, як антиканонічна та шкідлива для українського народу і його церкви акція. Оскільки, по-перше, був закріплений розподіл українського народу і його церкви за державно-адміністративним принципом (що суперечило 34 Ап. правилу про церкву „кожного народу“). По-друге, було неканонічним кроком щодо Московської Патріархії, здійсненим задля передачі права автокефалії не українському та білоруському народу, його Церкві, а „москвину митрополиту Дионисию й скільком спільним з ним єпископам в Польщі, які навіть не є обранцями церкви, а призначені польським урядом і вже виявили себе покірними його слугами навіть в суто-церковних справах в більшій мірі, ніж, навіть, колишні Українські єпископи XVI віку, що в угоду Польському урядові пішли до унії з Римом.“¹

Передбачення, яке зробила Всеукраїнська Православна Церковна Рада та Митрополит В. Липківський в Посланні до Царгородського Патріарха Василя III, що та подія „неминуче тяжко відіб'ється й на Українському народові, який є головною складовою частиною Православної Церкви в Польщі“,² виправдувалося менш, як за 20 років. Нова генерація висвячених в 1942 році Автокефальною церквою в Польщі єпископів для української церкви не визнала (крім Григорія та Сильвестра) канонічності єпископату УАПЦ 1921 року, що призвело до розколу УАПЦ за кордоном, де вона тільки і збереглася. В серпні 1947 року в Ашафенбурзі відбувся I з'їзд УАПЦ(Соборноправної), а в жовтні - нарада духівництва, що обрала Єпископа Григорія (Огійчука) на Голову Церкви під духовною зверхністю Архієпископа

¹ Послання Всеукраїнської Православної Церковної Ради до Його Блаженства Царгородського Патріарха Василя III з 13 лютого 1926 р. Мюнхен-Нюрнберг, 1955. С. 7.

² Там само. С. 9.

Іоана (Тесдоровича) в Америці. Але прибувши до Америки Архієпископ Мстислав разом з Митрополитом Пентаполіським Христофором в 1949 році „пересвятив“ Архієпископа Іоана, що було грубим порушенням 68 Апостольського Правила. „Якщо якийсь єпископ, або пресвітер чи диякон прийме від когось другу висвяту, хай буде позбавлений священного сану і він і той, хто пересвячував. Хіба що достеменно буде відомо, що від єретиків має висвяту, бо хрещеними або висвяченими від таких ні вірні ні служителі Церкви бути не можуть“. Для православного українства Америки, яке, зрозуміло, „єретичною“ УАПЦ не вважало (і навіть духовенство УПЦ в Америці під зверхністю Константинополю було дуже стримане й обережне в оцінках), ця пересвята була разучим ударом, бо винищення більшовиками в Україні понад 2000 священників, 3000 парафій і всього єпископату УАПЦ перетворили цю церкву (на взірець якої була зорганізована і церква в Америці) в символ національно-визвольних змагань українського народу за незалежність і власну державу. Частина вірних відійшла від Архієпископа Іоана та Єпископа Мстислава до УАПЦ (Соборноправної). Від того часу і до 1996 року в США три українські православні церкви існували відокремлено.¹

Сам Архієпископ Мстислав, який після смерті Митрополита Іоана став першоієрархом УПЦ в США, все життя був непослідовним. Будучи бездоганно „канонічним“ за висвятою і „синодальником“, як вихованець на традиціях російської богословської школи, він, з одного боку, мав застереження щодо „автокефальності“ (то відкидаючи це слово навіть з церковної назви, то вертаючи його знову). З другого - був занадто сильним патріотом, щоб узалежнити свою церкву від будь-якого чужорідного духовного центру. „Ми в

¹ Не зачіпаючи наразі питання сучасних оцінок Собору 1921 р. і його наслідків, лише зауважимо, що новітня історія України не має аналогів подібної конструктивності у рішеннях проблем національного самовизначення, які назагал або уподібнювались відомим прецедентам, або ґрунтувались на запозичених ідеях.

Америці, - писав Митрополит Мстислав в 1988 році, - єдині тепер спадкоємці 1000-літньої Київської Митрополії, носії ідеалів і традицій Українського Православ'я. Ми мусимо подбати, щоб світла історія відродження Української Автокефальної Православної Церкви, як і трагізм її мучеництва, були навіки зафіксовані на скрижалях історії Християнської України та історії Вселенської Православної Церкви Христової“.¹

Щодо ідеї поєднання українських православних юрисдикцій на чужині, то реалізувати її прагнув не лише Митрополит Мстислав найрізноманітнішими заходами, але й владики УПЦ в Америці. Та Царгородська Патріархія не була зацікавлена в єдності американської УПЦ, як незалежної церкви. На свій меморандум з цього приводу до Вселенського Патріарха Архієпископ Андрій (Кушак), як він сам говорив на Соборі УПЦ в Америці в 1971 році, він не дістав ніякої відповіді.²

Один з ліпших істориків Церкви, яких мало православне українство в Америці, протопресвітер Ігор Губаржевський, аналізуючи заходи щодо поєднання українських православних юрисдикцій з боку першоієрархів всіх українських церков в Америці, ще в 1968 році зазначив головну причину їх невдачі. „Наші ,ортодоксальні каноністи'... не захотіли зрозуміти, що провід грецької Церкви нізащо не погодиться на визнання канонічності Української Церкви, якщо вона не відмовиться від своєї автокефалії.“³

Після відродження Автокефальної Церкви в Україні Митрополит Мстислав очолив її і був обраний Патріархом на Всеукраїнському Церковному Соборі в 1990 році. Його подорож до Істамбулу в 1992 році, разом з Архієпископом

¹ Митрополит Мстислав „Літопис бурхливого сторіччя“. Передмова до: протопресв. Д. Бурко „Українська Автокефальна Православна Церква - вічне джерело життя“. С. Бавнд Брук, 1988. С. 6.

² Лист єп. Олександра до Патріарха Київського і всієї Руси-України Володимира від 14 березня 1995 р.Б.

³ Протопресв. І. Губаржевський „Заходи щодо поєднання українських православних юрисдикцій і наслідки їх“. Нью-Йорк, 1968. С. 18.

Антонієм (Масендичем), - остання спроба вже як Патріарха, що об'єднавав УАПЦ в Україні та діаспорі, „поки живий, вибороти автокефалію для нашої Церкви“¹ - не мала успіху. Але, як згадує Євген Сверстюк, „він не надавав великого значення зовнішній стороні, що ховається під фразеологією канонічності. Він був справжнім владикою над православними єпархіями Америки і не мав комплексу меншевартості, тому не відчував потреби у схваленні достоїнств Церкви, яку він очолює“.² Перехід УПЦ в Канаді в 1990 році під омофор Константинопольського Патріарха, за численними свідченнями священників і в США, і в Україні, Патріарх Мстислав „не приймав“, „не поділяв“. Цей крок канадської УПЦ був розцінений ним „як підпорядкування іноземному релігійному центрові і кваліфікований, як зрада українських національно-релігійних інтересів“.³

На протязі 1992-1996 років до Вселенської Патріархії в Істамбул наїжджали численні делегації та представники від УАПЦ та УПЦ Київського Патріархату, громадських організацій та уряду. Перший Президент України Леонід Кравчук посилав спеціальне „Звернення до Архієпископа Константинополю - Нового Рима і Вселенського Патріарха Варфоломея“, в якому звертав його увагу, що визнання незалежності Українського Православ'я та утвердження в Україні Автокефальної Православної Церкви сприятиме релігійному миру в країні. Але всі ці заходи, крім запевнень у „розумінні“ українських проблем, іншого відгуку у Вселенській Патріархії не дістали.

Трохи більше, як за рік по смерті Патріарха Мстислава, Константинопольський Патріарх виявив готовність „визнати“ УПЦ в США і діаспорі, але за умови

¹ Слова Патріарха Мстислава, сказані в аеропорту Франкфурту-на-Майні Юліану Кулясу та Івану Деркачу.

² „Наша Віра.“ Квітень 1996 р., № 4(96). С. 2.

³ Юраш А. Політико-релігійні орієнтації часопису „Церковні Дзвони“// Студії політологічного Центру „Генега“. 1995. № 3. С. 191.

її підпорядкування Вселенській Патріархії, поєднання з УПЦ в Америці та, за первісним планом, під зверхністю владики Всеволода.¹

Така ініціатива була цілком в дусі попередньої політики Константинопольського Патріархату щодо УПЦ, і, окрім відвертої демонстрації „рухливості“ його принципів, нічим не дивувала. Але мусіли бути причини, що підштовхнули рішення та переговори. В діаспорній УПЦ не змінилося нічого, - її провід поставив покійний Мстислав. УПЦ не входила навіть в СКОБА, що об'єднувала єпископат православних церков Америки, і згадувалась іноді або в числі „інших православних груп“, або просто „схизматицьких“. Очевидно, існували причини поза Бавнд Бруком та УПЦерквою.

На жаль, всебічної та вичерпної інформації для їхнього аналізу ми не маємо, адже йдеться про дуже недавні події і, можливо, ще не завершені. Варто врахувати наступне.

Розпад Радянського Союзу і тривала політична криза в Російській Федерації спричинили послаблення позицій Московської Патріархії. Лише від 1995 року вище керівництво країни почало повертатися до традиційної російської практики підтримки та фінансування „державної церкви“, що мер Москви Ю. Лужков подав у вигляді сентенції: „історія Росії - це історія православ'я“. Але на цей час вже набрав сили процес унезалежнення православних церков, над якими Московська Патріархія утримувала канонічну та духовну „опіку“: в Болгарії, Естонії, на Україні. В самій Російській Федерації також почався дезінтеграційний процес: ряд парафій відійшли до Київського Патріархату, утворивши єпархії, були реабілітовані Істинна Православна Церква та Російська Православна Церква За Кордоном. Скористатися з нової ситуації значило б для Вселенської Патріархії, якщо і не відновити давно втрачений „баланс сил“, то принаймні

¹ Лисий А. Річна сесія... С. 3.

нагадати свою умовну „першість серед рівних“. Адже її власне становище в ХХ сторіччі ослабло до стану, який є підстави вважати незворотним.

Фактично саме існування Вселенської Патріархії перетворилося в питання міжнародних, передовсім турецько-грецьких, відносин. Ще в I світовій війні Туреччина підняла проблему знищення Константинопольського Патріархату, як центру прогрецьких інтриг. Патріархат тоді було збережено завдяки зусиллям британської дипломатії. В 1955 році виступи в Істамбулі проти греків завершилися руйнацією і пошкодженнями православних церков і поставили вже перед Грецією питання доцільності подальшого перебування Вселенського Патріарха в істамбульській резиденції. На 1961 рік чисельність православної пастви в Туреччині становила менше 100,000, а від того часу ще зменшилась майже втричі.

До речі, у зв'язку з цим важливо сказати, що історична ситуація, коли Константинопольський Патріархат поступово лишався основи в турецькому середовищі, відбилась на його канонічних засадах. Коли в ХІХ сторіччі болгари, перебуваючи під турками, намагалися добитися церковної незалежності від Царгородської Патріархії, Константинопольський Помісний Собор 1872 року вирішив осудити „філетизм“, тобто національні різниці в Православній Церкві. „Тих, хто приймають філетизм, - говорилося в постанові Собору, - та сміють заснувати на ньому племінні зборища, ми оголошуємо, згідно з священними канонами, чужими для Святої, Кафоличної й Апостольської Церкви, все одно що схизматиками“.¹ І хоча це рішення помісного Собору не мало обов'язкової сили для інших православних церков, - воно мало серйозні наслідки для політичної стратегії Константинопольського Патріархату, що відкинув

¹ Цит. за: Власовський І. Канонічні й історичні підстави автокефалії Української Православної Церкви. Доповідь на З'їзді УАПЦ 25-27 грудня 1947 р.

національну підставу на користь територіальній у питанні церковно-адміністративних поділів. Тому, зокрема, Патріарх Московський і всієї Руси Пімен, звертаючись в 1972 році до Вселенського Патріарха Атенагораса, підкреслював йому, що національна українська церква саме „з філетичних мотивів вирішила відокремитися від матері-Церкви“.¹ „Цей етно-філетизм створює винятково ускладнені і важко вирішувані церковні ситуації між Православними в Діаспорі,“ - писав Вселенський Патріарх Варфоломей всім православним духовним лідерам Америки в день прийняття УПЦ в США під свій омофор, 12 березня 1995 року.²

Після II світової війни на становище Вселенської Патріархії найдужче вплинула, спочатку, комуністична експансія СРСР в Албанії, Болгарії, Румунії, Югославії, - країнах із значною частиною православного населення, - що обумовлювало для провідних західних країн особливу роль Греції. Пізніше, з розвалом Радянської імперії - якісно інша ситуація в православнім світі внаслідок руйнації Югославії та кризи Сербської Православної Церкви, самостійности України, де було обрано двох Патріархів та зберігався величезний „духовний домініон“ Московського Патріархату у вигляді автономної УПЦ, а також утворення двох центрів в Болгарській Православній Церкві.

Тоді ж, в 90-х роках, набирає сили інший, виключно важливий для Вселенської Патріархії процес. Це тенденція до повного усамостійнення та адміністративної незалежності православних церков у Північній Америці.

Ще в 1908 році грецькі парафії в Америці вперше перейшли з прямої підлегlosti Вселенському Патріарху в юрисдикцію Священного Синоду православної церкви в Греції. З 1918 до 1922 року, намагаючись забезпечити власну зверхність та необхідне керівництво, Вселенський

¹ Див.: *Мартирологія Українських Церков*. Т. I. Українська Православна Церква. Торонто-Балтимор, 1987. С. 663.

² Letter from Patriarch Bartholomaios on the Sunday of Orthodoxy to all the Orthodox Spiritual Leaders in America, their co-workers...// *Eastern Churches Journal*. Vol. 2, № 1, 1995. P. 45.

Патріарх організував Архидієцезію в Америці, на чолі якої від 1930 року ставив своїх представників. Це спричинило вихід з Архидієцезії ряду єпископів, які утворили в середині 30-х років групу незалежних православних єпископів на чолі з Архиепископом Христофором.

Серйозні зміни в структурі Американського Православ'я намітились в 1970 році, із виникненням Православної Церкви в Америці, що об'єднала досі розрізнені численні російські церкви та заявила свої права на історичну першість.¹ Це викликало спротив грецьких православних церков в Америці, які стверджували свою першість під тим оглядом, що Вселенський Патріарх в Істамбулі - „перший серед рівних“ в православному світі, - але на практиці підтримували ініційований Православною Церквою в Америці процес об'єднання православних церков всіх етнічних груп населення в єдину Американську Православну Церкву.

В грудні 1994 року Архиепископ Яковос, духовний лідер двомільйонної Грецької Православної Архидієцезії, зібрав в Лідженері (Пенсільванія) 29 єпископів від 10 Православних Церков у Північній Америці для обговорення питань розвитку та перспектив Православ'я, навіть не узгодивши це попередньо з Вселенським Патріархом Варфоломеєм I. За влучним висловом Єпископа Нафанаїла з Румунського Єпископату Православної Церкви в Америці, ця пенсільванська конференція стала „чимось на зразок еклезіастичного „Бостонського (Лідженерського) чаювання“² в своєму намаганні обрубати всі канонічні зв'язки з матірною Церквою та утворити нову „Американську Церкву“.³

¹ Православ'я почало поширюватись в США після відкриття Аляски російськими переселенцями в середині 18 сторіччя.

² “Boston Tea Party” (грудень 1773 р.) вважається початком Американської Революції - війни американських колоній за незалежність проти Великобританії.

³ Webster A.F.C. Split decision. The Orthodox clash over Estonia// The Christian Century. June 5-12, 1996. P. 623.

Такий поворот подій означав би підрив і втрату одної реальної основи Вселенського Константинопольського Патріархату - понад двомільйонної пастви грецького походження в США, що утворила в урядових колах сильне грецьке лоббі, завдяки зусиллям якого США неодноразово давали знати турецькому уряду про свою зацікавленість у збереженні Вселенського Патріархату. Зокрема, 8 березня 1994 року Президент Б. Клінтон звертався до турецького прем'єр-міністра Т. Чіллер з порадою поліпшити ситуацію довколо Патріархату, як символічний крок, направлений на поліпшення відносин з Грецією. А на початку 1996 року Комітет Закордонних Справ американського Сенату направив в Конгрес на затвердження резолюцію, що США мусять використовувати весь свій вплив на турецький уряд, вимагаючи забезпечити захист і безпеку Патріархату і православних віруючих в Туреччині, рекомендувати відкрити знову на Галкі патріаршу школу теології, провести превентивні заходи проти діяльності терористів та вандалізму, забезпечити умови, за яких Патріархат може вільно нести свою релігійну місію.¹

За таких обставин обраний в 1992 році Константинопольський Патріарх Варфоломей I зробив кілька кроків, що відповідали вже складеній опінії духівництва про його „нео-папістський, владний і імперський стиль“.² Він відправив на заслужений відпочинок „з причини віку та здоров'я“ 85-річного Архієпископа Яковоса, прилучив УПЦ в США і Діаспорі, а також створив Естонську Православну Митрополію, передавши керівництво над нею Архієпископу Фінляндському (у складі Константинопольського Патріархату).

У відповідь на це Московська Патріархія, що відверто шантажувала Константинопольського Патріарха нестабільністю його становища в Туреччині та навіть на

¹ The Chronicle of Eastern Churches// Eastern Churches Journal. Spring 1996. Vol. 3. № 1. P. 208.

² Webster A.F.C. Split decision. P. 614.

міжнародних православних конференціях нагадувала про втрату Заходом інтересу до Греції, „як форпосту проти комунізму“;¹ розірвала навесні 1996 року відношення з Константинопольським Патріархатом. В російській пресі почалась кампанія про особисті догматичні „відхилення“ Патріарха Варфоломея - новокалендарника, що отримав докторат в Римі, співслужив з Папою та порушує церковні канони, втручаючись у справи єпархій не його юрисдикції. Російський уряд, включно Президента Б. Єльцина, активно підтримав позицію РПЦ. І Константинопольський Патріарх був змушений погодитись на узгоджувальні комісії, а в травні уступив в естонському питанні.

Порівняно з Естонською Церквою, що була в юрисдикції Московського Патріархату, проблема з діаспорною автокефальною Українською Православною Церквою мусіла б бути невідчужливою для відносин Істамбулу і Москви, і те, як спокійно вона була вирішена, ніби це підтверджує. В дійсності, йшлося про неспівставні за масштабом події. Якщо на всю Естонію - з вісім десятків парафій, фінансовий стан яких настільки слабкий, що передбачалась допомога з боку Фінляндії, а не видатки з Естонії,² то понад півторисотні парафій УПЦ в США, Європі, Латинській Америці та Австралії не лише володіють церковним майном на сотні мільйонів доларів, але й становлять кістяк організованої української діаспори. Вся історія української еміграції, без перебільшення, - історія її Церкви, що була і досі лишалася національним архетипом, стрижнем, довколо якого розвивалося культурне і політичне життя емігрантів різних років і різного характеру. І навіть, якщо питання перспектив самої УПЦ під зверхністю Істамбулу ще може бути тільки прогнозом, то такими, що вже відбулися, можна вважати ряд наслідків злуки.

¹ Протоирей Полосин В. Православие и новая европейская реальность. Доклад на международной конференции в Ормилио (Греция)// Россия - XXI век. № 8, 1993. С. 25.

² Але згідно з законом про реституцію Естонській Церкві мають повернути 5% землі, які їй належали до 1940 року, що буде значним капіталом.

1. Питання єдності православного українства довколо одного духовного центру - Київського Патріархату - більше не стоїть. Вселенський Константинопольський Патріарх, якими б міркуваннями він при тому не керувався, канонічно закріпив розділ Українського Православ'я.

2. Входження УПЦ в США і Діаспорі в юрисдикцію Вселенської Патріархії створило прецедент, що поставив під сумнів абсолютну до цього часу вартість і мету осягнення православної єдності в самій Україні. Чи так вона тепер обов'язкова в Україні?

3. Підкорення національної православної церкви, посталої у свій час на піднесенні національних вартостей, чужоземному центру в значній мірі вибиває аргументи прибічників ідеї патріархату Греко-Католицької Церкви та адміністративної єдності українських греко-католиків у світі.

4. Створено прецедент можливості дістати „визнання“ Вселенської Патріархії та світовим православ'ям механізмом подріблення Церкви і прийняття зверхності „Одного Пастиря“ по частинах.

5. Входження УПЦ в США не в Українську Помісну Церкву, а в умовну „Вселенську“, закріплює пріоритет абстрактних „загальнохристиянських“ вартостей над релігійно-національними. Підірвано фундамент існування релігійного націоналізму в середовищі української еміграції.

6. Укріплено матеріальні та моральні позиції Московського Патріархату, запорукою існування котрого в нині існуючому вигляді є розкол Православної Церкви в Україні.

7. Оскільки становлення єдиного Українського Патріархату означало б створення найбільшої в світі помісної православної церкви, - віддалення (чи знищення) такої перспективи закріплює і стабілізує рівновагу між Московським та Константинопольським Патріархатами.

8. В обличчі діаспорної УПЦ Істамбульської юрисдикції створено механізм різнобічного впливу на православну церкву в Україні, якого досі не було у Вселенського Патріарха. В аспекті політичних ігор, що історично розтягнулися між колишнім Константинополем та Москвою, УПЦ в діаспорі є козирною картою, яку Вселенська Патріархія може успішно розігрувати у відношеннях з РПЦ, половина парафій котрої знаходиться в Україні (УПЦ під зверхністю Митрополита Володимира (Сабодана)).

Всі ці висновки та наслідки були так само ясні до підписання угоди про злуку в грудні 1994 року, як очевидні і зараз, наприкінці 1996-го. Виникає питання: які ж цілі ставив перед собою провід УПЦ в США та як вони відбилися на умовах, заключених з Вселенським Патріархом?

III. Злука з Константинополем - цілі і досягнення.

*..И идут без имени святого
Все двенадцать - вдаль,
Ко всему готовы,
Ничего не жаль...
В белом венчике из роз -
Впереди - Иисус Христос.*

О. Блок „Дванадцять“, 1918

В офіційному повідомленні про мотиви „євхаристійного поєднання“ говорилося, що „визнання Вселенською Патріархією Української Церкви в Діаспорі може бути першим кроком до надання повної автокефалії православної Церкви в Україні“.¹ Також, що „євхаристійне єднання УПЦ в США і Діаспорі з Царгородським Престолом забезпечує раз і назавжди місце УПЦеркви в США і Діаспорі у Всесвітньому Православ'ї, зберігає суцільність Церкви і дає УПЦеркві, Блаженнішому Митрополиту Константину і його собратам ту практичну можливість і більш ефективний голос боронити українські церковні справи“.² Окремо зазначалося, що „рішення увійти під духовний омофор“ Патріарх Володимир (УПЦ КП) та Патріарх Димитрій (УАПЦ) „позитивно прийняли, дивлячись на це, як на важливий крок, який вплине на життя і майбутність Церкви на Україні“, та згодяться скликати Собор, на якому буде вибрано одного Патріарха, що його потім визнає Вселенський Патріарх. „В дорозі додому Архієпископ Антоній відвідав Європейські Дієцезії УАПЦ і дістав згоду на такий шлях від Митрополита Анатолія, Єпископа Іоана, а потім від Єпископа Паісія і Єпископа Єремії“.

Опираючись на таку інформацію, Рада Митрополії

¹ Лисий А. Річна сесія... С. 3

² Протопресв. В. Дяків. Пресове повідомлення від Консисторії. С. 2.

УПЦ в США в лютому 1995 року схвалила рішення „увійти під духовний омофор“. І більше: вона розглядала це питання, як „перший крок для досягнення церковної єдності в Україні та до визнання повної автокефалії. Члени Ради особливо наголошували це пов'язання з Україною. Ввійшовши в **євхаристійне** єднання з Вселенською Патріархією, УПЦ в Діаспорі цим також входить у цілу сім'ю православних Церков світу і стає на значно сильніші позиції в **допомозі** Українській Церкві в Україні, в дорозі до її евентуального визнання усім православним світом. УПЦ в Діаспорі входить під **духовний омофор** Вселенського Патріархату, в той самий час затримуючи свою статутува цілість і **адміністративну незалежність**.“¹

Перше, що звертає на себе увагу: йшлося виключно про євхаристійне єднання з Вселенським Патріархом, а не про прийняття його канонічної юрисдикції, - що насправді вже було вирішене в грудні 1994 року.

Друге, вже відоме з вищеприведених документів, - ніякого відношення до дій проводу УПЦ в США ні Патріарх Володимир, ні Патріарх Димитрій не мали, вони навіть не були поінформовані.

Третє. Якщо, як стверджує член Ради Митрополії А. Лисий, „згода“ від єпископів, що очолюють православну церкву в Західній Європі і Південній Америці, була отримана лише в січні 1995 року, вже після прийняття документу „Пунктів Згоди“, - значить було порушено церковні канони. Зокрема, 34 Апостольське Правило, яке вказує: „кожний (Єпископ) має робити тільки те, що стосується його єпархії та тих місцевостей, що належать до неї, ... нічого не робити, що було б понад їхню владу“, без вказівок „першого серед них“.

Четверте. Деякі речі викликають сумнів, чи володіли точною інформацією члени Ради Митрополії. Так, в дописі, який надіслав доктор А. Лисий до „Українських

¹ Лисий А. Річна Сесія... С. 4. Виділено нами.

Вістей“, дивують власноруч зроблені правки. „Вони (тобто владики Константин та Антоній) звітують, що Вселенський Патріарх повідомив їх в розмові, що він прийшов до рішення визнати Українську Православну Церкву в Діаспорі, визнавши її повну автокефалію“. Останні чотири слова тут же викреслено. Далі, замість початкового „Вселенський Патріарх погодився на такий план...“ уточнено „пропонується такий план“. В варіант „теперішні два Київські Патріархи Володимир і Димитрій згодяться“ додано „сподівання, що теперішні“.¹ То про що все таки „звітували“ владики і який був план?

Далі, важливіше: як приймалися резолюції Радою Митрополії, якщо текст укладених з Вселенським Патріархом домовленостей було оприлюднено тільки в травні 1995 року? Подивугідне, що довгий час саме ці лютневі Резолюції Ради Митрополії церковний провід подавав, як „ключові документи“ з приводу злуки з Вселенською Патріархією. Оригінального ж документу угоди ніхто не бачив досі, а спроби дістати його принаймні двома відомими нам священиками самої УПЦ в США нічим не завершилися.² Як інформували Голови церковних парафій Св. Покрови та Св. Вознесіння з Клифтону (Нью-Джерсі), на вимогу їх парафій ознайомитись з „дефінітивними документами, які керують стосунки з Константинополем“, як і на питання, поставлене в листі до Митрополита Константина від 3 липня 1995 року щодо існування інших угод чи порозумінь, крім „Точок Згоди“, відповіді вони не дістали. У відкритому листі до всіх православних українців від 11 жовтня 1995 року від імені своїх парафій Микола Пасічник та Василь Наконечний писали: „Наші ієрархи твердять, що керуючим документом є резолюції Митрополітарної Ради з дня 3-го лютого 1995 року, а не Пункти Згоди. Це твердження до втоми

¹ Див. фрагмент документу в Додатках.

² Дивує ще дужче, що Календарі-Альманахи УПЦ в США за 1995 та 1996 роки не вмістили навіть повідомлення про її перехід в юрисдикцію Константинополю.

повторялося представникам наших двох парафій на зустрічі з Митрополітарною Радою 26-го червня 1995 року. Як може пост-фактум інтерпретація одною стороною двосторонньої угоди бути остаточним висловом намірів обох сторін без згоди іншої сторони? Відповіді на це немає по сьогодні. Спеціальний обіжник Митрополітарної Ради за 6-го вересня 1995 року продовжує повторяти те, що нам говорили 26-го серпня, тобто що Резолюції Митрополітарної Ради з 3-го лютого є „ключовим документом“! Порівняйте резолюції Митрополітарної Ради з Пунктами Згоди і Ви побачите, що вони не мають із собою нічого спільного“.¹

Справді, укладений в Фанарі документ „Пункти Згоди між УПЦ в США і Вселенським Константинопольським Патріархом“ дозволяє зробити тільки один висновок: УПЦ в США відмовилась від незалежності й самостійності в управлінні, бо увійшла не під „духовний омофор“, а під „канонічну юрисдикцію Вселенської Патріархії“ (Пункти 9 та 11). Жодним реченням не передбачено інтересів Православної Церкви в Україні, ані „права боронити українські церковні справи“. Точніше, питання щодо якихось обіцянь, згідно Угоді, зняте взагалі. Пункт 2 передбачає: „Специфічна ідентичність цього внутрішнього відмінного церковного тіла має триматися строго у межах церковного і канонічного ладу і традиції Православ'я, зокрема Вселенської Патріархії і буде відділена від всякого світського і політичного впливу“.²

В історичному аспекті таке зобов'язання позбутися світського і політичного впливу означало відмову від засади соборноправности - фундаментальної ознаки Українського Православ'я.

Пункти 3, 6 і 8 прийнятої Угоди вернули Українську

¹ М. Пасічник, В. Наконечний „Дорогі православні українці!“ С. 1. Повний текст див. в Додатках.

² Виділено нами. Повний текст Документу див. в Додатках.

Православну Церкву навіть не на три з половиною сторіччя назад, а ще глибше в історію. Якщо до моменту передачі Київської Митрополії Константинополем Москві в 17 сторіччі Київський Митрополит вже мав право на посвячення єпископів та скликання їх на Собор, а також, як дослідив Митрополит Іларіон, мав богослужбові права, які належали Патріарху, а грамоти з Константинополю надходили скріплені олов'яною печаткою, як до предстоятеля Автокефальної Церкви,¹ - то наприкінці ХХ століття церковний провід УПЦ в діаспорі такі права добровільно втратив. Відтепер вибори Митрополита і єпископів, проведення Соборів та Конференцій мусять бути обговорені на попередній консультації з Екзархом Вселенської Патріархії в Америці, потім затверджені Собором УПЦ в США, але тільки як список кандидатів. А вже „імена затверджених кандидатів будуть тоді передані Святому і Освяченому Синоду Вселенської Патріархії для канонічного вибору“ (Пункт 6). Хоч-не-хоч, але асоціація таким складностям проситься з ранньосередньовічним Константинополем, певним, як писав М. Грушевський, ніби українські митрополити „не могли бути так досвічені в грецькій канонічній практиці, як митрополити з Греків“.

Пункт 8 передбачав також, що „про Собори Церкви і Конференції Єпископів слід заздалегідь повідомити Церкву-Матір, щоби вони отримали канонічне благословення Вселенського Патріарха.“

Пункт 7, - що „Святе Миро дає Вселенська Патріархія...“ Таке було в історії Української Церкви тільки до XIV сторіччя.

Канонічним Главою УПЦ в діаспорі, згідно Пункту 3, є Вселенський Константинопольський Патріарх. Що виглядає так, ніби часи історії самої діаспорної УПЦ за кордоном, коли покійний Митрополит Мстислав звався Місцєблєустителем Митрополичого Престолу в Києві, або ж роки незалежності із появою Патріарха Київського і

¹ Митрополит Іларіон „Українська Церква“. Вінніпег, 1982. С. 95.

всієї Руси-України, ніколи і не наступали.

В ті самі дні, коли у Фанарі було прийнято „Пункти Згоди“, в Москві 5 грудня 1994 року Собор Єпископів Російської Православної Церкви вирішив накладти церковну анатему на „чернця Філарета“ - заступника Патріарха УПЦ Київського Патріархату та майбутнього Патріарха, - якщо він „не припинить своєї священнодійної діяльності“.

...11 березня 1995 року в Істамбулі відбулося засідання Священного Синоду Вселенської Патріархії, на якому було вирішено визнати УПЦ в діаспорі, прийнявши її під омофор Вселенської Патріархії.

Щодо питання - з чийого все таки боку виходила ініціатива об'єднання - єдності у відповідях немає. Ієрархи УПЦ в США стверджують, „що все це сталося несподівано, за ініціативою й на запрошення Патріарха Варфоломея.“¹

Сам Константинопольський Патріарх в Промові 12 березня 1995 року у Фанарі сказав, що „відгукнувся“ на прохання владик.² В Листі того ж дня до всіх православних лідерів Америки Патріарх Варфоломей вжив неозначений зворот, - що матірня Константинопольська Церква „досягла з Божою допомогою об'єднання під омофором нашої Святости всіх православних українців в діаспорі.“³ В Листі до Екзарха в Америці, Архієпископа Яковоса від 13 березня 1995 року (Протокол 337), Патріарх Варфоломей стверджував, що пішов на такий канонічний крок після того, як єпископи УПЦ „багаторазово висловили своє бажання у цій справі“.

Щонайменше хотілось би ставити під сумнів правдивість тверджень Константинопольського Патріарха чи українських владик, але питання ініціативи є виключно

¹ Лисий А. Річна сесія... С. 2.; Пасічник М., Наконечний В. „Дорогі...“ С. 3.

² Address of His All Holiness Bartholomaios During the Divine Liturgy on Sunday of Orthodoxy in the Course of the Celebratory Confirmation of the Recent Reception under the Ecumenical Patriarchate of all the Ukrainian Diaspora. March 12, 1995// Eastern Churches Journal. Spring 1995. Vol. 2. № 1. P. 41.

³ Letter from Patriarch Bartholomaios on the Sunday of Orthodoxy to all the Orthodox Spiritual Leaders in America.// Ibid. P. 46.

важливим для з'ясування і розуміння справжніх обставин, які змінили ситуацію із визнанням діаспорної УПЦ. Від повного її ігнорування, як у часи Іоана Теодоровича та Мстислава Скрипника, до визнання Церкви без будь-якого додаткового посвячення її ієрархів.

У Промові 12 березня 1995 року Патріарх Варфоломей сказав, що об'єднанням різних юрисдикцій Української Діаспори, „цим процесом ми закінчили довгий період, на протязі якого брати одної крові, не тільки по вірі, але й етнічному походженню, з причин, викликаних політичними обставинами, були змушені жити відокремлено та без координуючого провідництва. Весь цей час вони були позбавлені, з одного боку, багатьох благословень, що ідуть від єдності та спільної праці побожним чином, а з другого - будь-якого власного духовного центру.“¹

Але церковне розбиття православних українців в діаспорі виникло не з політичних обставин. Відокремлення від церкви на чолі з Іоаном (Теодоровичем) другої - УПЦ в Америці, яка ввійшла на початку 30-х років в юрисдикцію Константинополю,² так само, як і відокремлення в 50-х роках УАПЦ (Соборноправної) - обидва рази мали не політичне підґрунтя, а суто церковне: розбіжності в розумінні засад автокефалії і соборноправного устрою.

Що ж заважало Константинопольській Матері-Церкві, за словами самого Патріарха Варфоломея, відчувати таке саме „піднесення“ та радість ще в 50-х роках? Або ще раніше, в 1935 році, принаймні відповівши на запит Архієпископа Іоана щодо ініціативи об'єднання тоді ще двох Церков?³

Чому пропозиція прийшла з Істамбулу тоді, як

¹ Address of His All Holiness Bartholomaios During the Divine Liturgy... P. 40.

² Ця церква утворилася в 1929 р. в основному з тих уніатських українських парафій, які відійшли від Риму, спочатку приставши до УАПЦ під зверхністю Архієпископа Іоана, а потім перейшли в юрисдикцію Архієпископа Афтіміоса (Американська Православна Церква), який висвятив в 1932 році першого предстоятеля УПЦ в Америці - Єпископа Йосипа (Жука).

³ Див.: Звіт про П'ятий Собор УПЦ Злучених Держав Америки. 1936. С. 11-13.

постала незалежна Україна, і з'явилася можливість мати той самий „власний духовний центр“, про який з такою турботою заговорив Вселенський Патріарх? Чи не можливо припустити, що „визнання“ набрало такої швидкості саме після того, як у Київ на вибори Патріарха були запрошені владики всіх трьох українських церков в США? Тоді, повторимо, Єпископ Всеволод так і не прибув на Собор, пославшись на „очікування“ дозволу з Константинополю. Все це дає підстави думати, що головною причиною зміни у ставленні до УПЦ поза межами України є не потяг об'єднати православних українців діаспори, тим додавши їм „благословень“, а Київський Патріархат, поза особливою ситуацією в Американському Православ'ї, про яку йшлося вище. Локалізація Київського Патріархату по змозі в територіальних рамках України та повний відрив від нього УПЦ в діаспорі шляхом ліквідації можливості молитовного єднання її духовенства з духовенством УПЦ КП, як „канонічно невизнаного“, поза сумнівом, мались на увазі Вселенською Патріархією. Навіть на похорон Патріарха Володимира, як свідчив сам Архієпископ Антоній, Вселенський Патріархат радив не посилати від Бавнд Бруку жодного делегата.¹

В цьому треба також шукати причин дивних неточностей у виступах Патріарха Варфоломея. Зокрема, твердження про „об'єднання всіх православних юрисдикцій Української Діаспори“. Тоді як УАПЦ (Соборноправна) не тільки не припинила існування, а приєднавшись сама до Київського Патріархату, закликала і інші українські церкви світу „приєднатися до центру Українського Православ'я на Україні“. Більше того, як говорить Єпископ Олександр, на жовтневому Соборі 1993 року в Києві вони домовилися з Архієпископом Антонієм про зустріч по поверненню до США з метою обговорення перспективи

¹ Special Chicago Deanery Meeting. P. 3.

об'єднання УАПЦ(С) з УПЦ в США.¹ Гіпотетичне пояснення подібній „неуважності“ Патріарха Варфоломея малими розмірами УАПЦ(С) не витримує критики. Не лише тому, що такий вимір абсолютно не придатний до церковних справ, а й тому, що число і розміри парафій УПЦ в Америці (Константинопольського Патріархату) уступають УАПЦ(С), - що не перешкодило Патріарху Варфоломею навіть пропонувати Єпископа Всеволода на Першоієрарха УПЦ в Діаспорі.

Ще серйознішою виглядає друга „неточність“ у Промові Патріарха Варфоломея з нагоди прийняття діаспорної УПЦ до Вселенської Патріархії. „Наша Свята Велика Церква Христова не може не висловити відверто своєї похвали і визнання всім вам, хто разом з шановною паствою провів разом місцеві церковні Собори в Діаспорі з метою визначити найліпший шлях відновити священні зв'язки з цим почесним Центром,... що ним є прийняття єдиної духовної та канонічної юрисдикції.“²

Але ніяких місцевих Соборів не було. Звичайна річна сесія Ради Митрополії УПЦ в США Собору не дорівнюється. На сесії не йшлося про канонічну юрисдикцію, а виключно про молитовно-євхаристійне єднання. Нарешті, таке єднання не було самоціллю, мета висувалась конкретна і друга.

Справа в іншому. Напевно добре підготовлена до

¹ Питання поєднання багаторазово піднімалося УАПЦ(С) і раніше. 20 грудня 1987 року прот. Олександр Биковець звертався до Конференції духовенства УПЦ в США з пропозицією виділити представників до спільної Передсоборової Комісії з усіх існуючих на еміграції церковних організацій православних українців, щоб обговорити консолідацію. „Якщо ми не використаємо Ювілею Тисячоліття для всецерковного Собору Поєднання всіх в Єдину УАПЦеркву, ця неповторна нагода мине назавжди і безповоротно, а ми вступимо в нове тисячоліття розслабленими і розбитими на більші чи менші церковні групи, що й далі намагатимуться ворогувати і винишувати кожна саму себе на шкоду загальній справі“.

7 липня 1993 року нарадою духовництва і вірних УАПЦ(С) в м. Нокс (шт. Індіана) також було ухвалено „шукати шляхів до співпраці, а найперше до молитовно-євхаристійного єднання з єпископатою УАПЦ на еміграції - Високопреосвященим Анатолієм і Преосвященими Паїсієм та Іоаном, а також з Єпископатою УПЦ в США - Високопреосвященими Митрополитом Константином і Архієпископом Антонієм.“

² Address of His All Holiness Bartholomaios During the Divine Liturgy... P. 41.

зустрічі Вселенська Патріархія, інформована про реальний стан справ, видавала необхідне за дійсне, тим самим затушовуючи сумнівний за канонічним правом шлях прилучення УПЦ в США. Церковні канони взагалі не мають поняття Церкви „Православної Діаспори“, - вони говорять про „церкву кожного народу“. Приймаючи домовленість, подібну „Пунктам Згоди“, владика УПЦ в США, хоч би і з найліпшими намірами, але перевищували свої повноваження. Не тільки вирішивши питання за інших єпископів, не дотримуючись належної процедури, але розв'язуючи проблему, що була виключно в компетенції Києва. Оскільки, передусім, вони були зверхниками лише частини УПЦ, яку очолив Патріарх Мстислав, і якого вони визнали як Патріарха, - а значить входили під архиєпископський омофор наступних Патріархів України.

Виникає питання, чи були свідомі того, що відбувається, запрошені до Фанару члени делегації від УПЦ в США? Задokumentованої інформації ми не маємо. Обмежимося лише заувагою, що через рік після події один з найбільших ентузіастів злуки з Істамбулом, член Ради Митрополії, „менш довіреним“ особам продовжував відписувати, що „УПЦ в США не відмовилася від Києва“, а „більш довіреним“ в той самий час зідхав: „не так сталося, як писалося“.

В „Свободі“ в квітні 1995 року було надруковано репортаж однієї з членів делегації з повідомленням про призначення українським владикам престолів. „Потім всі митрополити Вселенського Синоду (здається 12) зайшли до Собору і почалася Служба Божа і ритуал голосування за кожного з наших владик окремо і прийняття кожного зокрема до Священного Синоду Єпископів Вселенської Патріархії та призначення їм престолів. Все це супроводжувалося відповідними співами...“¹ Коментуючи це в листі до Патріарха Володимира та єпископату УПЦ КП, владика Олександр зауважував: „Чи все описане було

¹ Личик Н. Під омофор Вселенського Православ'я// Свобода, 12 квітня 1995 р., ч. 69.

б потрібне, якби йшлося про євхаристійне єднання? Безперечно, ні. Та й з визнанням Церкви тут не все гаразд, якщо кожного єпископа приймали **окремо** після голосування **за кожного зокрема**, а не як за цілість Єпископату Церкви. І чому все це тривало майже шість годин? і чому після спільної Літургії внаслідок цих „ритуалів“, „всі наші владики були нагороджені панагіями.“ ...Хіба ж вони не мали їх перед тим? Мабуть, всі ці „ритуали“ були нареченнями і хіротоніями кожного зокрема з присутніх українських єпископів, щоб вони стали **грецькими єпископами неіснуючих „престолів“** - катедр неіснуючої з 1453 року Візантійської імперії і перестали бути українськими єпископами українських „престолів“ - катедр, на які вони були в свій час висвячені“.¹

На користь такого припущення говорять документи Вселенської Патріархії. В листі до американського екзарха Яковоса Патріарх Варфоломей писав про призначення Митрополита Константина на „Іринуполіс“, Архієпископа Антонія на „Ієраполіс“.² Цю ж інформацію вмістив журнал „Ортодокс аутлук“, подаючи в дужках колишні титули і новопризначені, зокрема Митрополита Константина Іринуполіського - колишнього Чикагського, Архієпископа Антонія - як колишнього Нью-Йоркського, тепер Ієраполіського. Так само - єпископа Паїсія Дафнусійського (колишнього Міннеаполіського), єпископа Іоана Парнаського (Лондонського), єпископа Єремії Аспендоського (Південної Америки), Митрополита Анатолія - Созопільського (Західноєвропейського).³

Це означало зміну попередньої домовленості „Пунктами Згоди між УПЦ в США і Вселенським Константинопольським Патріархом“, де зазначено, що „кожний єпископ носитиме титул міста, над яким він

¹ Лист від 10 травня 1995 р. Повний текст див. в Додатках.

² His Most Holiness the Ecumenical Patriarch Bartholomaios of Constantinople - Most Reverend Iakovos, Archbishop of North and South America. Phanar, March 13, 1995. Protocol # 337.

³ Ukrainians Welcomed// Orthodox Outlook. # 4. Vol. VIII. Issue 56, 1995. P. 14.

головує, а саме: Константин, Митрополит в США і Архієпископ Чикагський, Архієпископ Антоній Нью-Йорку і Вашингтону, Д.К. і Єпископ Паїсій Міннеаполісу“ (пункт 5). Чому ж зміна титулів відбулася, і чому владики УПЦ в США і Діаспорі досі вживають колишні титули - відповіді покищо немає.

2 квітня 1995 року в Бавнд Бруці відбувся Собор Єпископів УПЦ в США і Діаспорі. В Заяві Собору говорилося, що Точки Згоди „матимуть позитивний вплив на справу єдності нашої Церкви у незалежній Україні і забезпечуть зміцнення позицій Київського Престолу, як духовного осередку Церкви-Матері всіх православних українців в Україні, а й також поза її кордонами устійненими й визнаними.“¹ Таке мовно некоректне формулювання залишає незрозумілим - чи йдеться про „устійнення“ кордонів України чи Престолу, і якого саме? Цей Київський Престол - осередок всієї Української Церкви, чи Константинополю? Де в Точках Згоди пункти, що їх можна тлумачити, як „позитивно впливаючі“ на Церкву в Україні?

М. Пасічник та В. Наконечний звертають увагу ще на принциповий момент. „Англійський текст Заяви 2-го квітня каже, що архієпископ Антоній зустрівся з обома патріархами в Києві і „повідомив їх про те, що відбулося в Константинополі з наміром досягнення об'єднання нашої Церкви в Україні“. Зі своєї сторони, оба Патріархи уважали, що ті заходи **можуть** вплинути позитивно на з'єднання церков в Україні. Український же переклад тієї ж самої Заяви звучить цілком інакше: „повідомив їх про все, що відбулося у Царгороді, **підкреслюючи** бажання здійснити єдність нашої Церкви в Україні.“ „Первоієрархи Церков в Україні дивились на це рішення, як на крок, який **матиме** позитивний вплив на досягнення єдності в Україні“. Чи не змінено український текст, щоб лише заспокоїти читача, який вважає проблему об'єднання

¹ Цит. за М. Пасічник, В. Наконечний „Дорогі православні українці!“ С. 3.

церков ближчою його серцю, ніж це може бути у випадку читача англійського тексту?(...)

Вище цитований український текст Заяви Собору Єпископів в США стверджує, що наші Владики дали недвозначне запевнення обом Патріархам. Не дивно, що вони „згоджуються“. Але не віриться, що вони все чули.“¹

Справді, на протязі майже року після прийняття „Пунктів Згоди“ церковні ієрархи в Україні не мали певної інформації відносно того, що відбулося не „молитовне та євхаристійне єднання“, а перехід УПЦ в США в юрисдикцію іншого духовного центру.

11 квітня 1995 року на розширеному засіданні Священного Синоду УПЦ Київського Патріархату було прийнято резолюції про схвалення „Акту Євхаристійного єднання Української Православної Церкви в США і діаспорі з Вселенським Константинопільським Патріархом Варфоломеєм I і ієрархією Константинопільського Патріархату“ (Журнал № 10). На відміну від „Звернення до православних українців діаспори“ Патріарха Володимира та „Роз'яснення“ Керуючого Справами Київської Патріархії, - цей „Журнал Розширеного Засідання“ відразу надрукували в США і „Свобода“, і „Українські Вісті“.²

Історія підготовки цього документу, - задля підписання якого Патріарху Володимиру, як стверджує авторитетний український історик та церковний діяч, „виламували руки на Синоді“, - ще вимагає додаткового вивчення в Україні. До цього часу в США „Журнал № 10“ дає підстави стверджувати, що „відбувається те, що Україна хоче“.

Що ієрархами УПЦ в США та УПЦ КП маються на увазі різні речі, підтверджує лист Митрополита Філарета від 28 вересня 1995 року до Митрополита Константина. „Наш Священний Синод, - говориться в ньому, - висловив

¹ Там само. С. 3, 4.

² Див. „Свобода“ ч. 79 за 28 квітня 1995 р. та „Українські Вісті“ ч. 18 (31462) за 30 квітня 1995 р.

задоволення постановою собору єпископів та митрополичої ради в надії, що євхаристичне єднання з Вселенським Православ'ям буде мати позитивний вплив на єднання всього українського православ'я в Українській Державі, забезпечить зміцнення позицій Київського Патріархату і не стане перешкодою для молитовного спілкування православних українців як в Україні, так і в діаспорі. Для Київського Патріархату має велике значення той факт, що Вселенський Патріарх ввійшов в євхаристійне Єднання з Єпископатом Української Православної Церкви в США і діаспорі без посвячення і тим самим визнав нечинним твердження Московської Патріархії про неканонічність українських єпископів.

Ми з радістю сприйняли готовність Вселенського Константинопольського Престолу бути активним в справах, які торкаються єдності Церкви в Україні. Наш єпископат і духовенство молиться (...) щоб наші стосунки стали більш активними і допомогли розбудові Помісної національної Православної Церкви в Україні...¹

Наскільки подібні сподівання втратили підстави до здійснення, в США було зрозуміло ще влітку 1995 року.

¹ Див. Додатки.

IV. Бавнд Брук проти Києва.

О, та залежність!... Навіщо нам тулити до нашої релігії підлу політичну ідею про РИМИ, що панують над світом, і що наочно від Сатани? ..Ми одні такі залишилися. І вигляда, навіть не соромно! Ми ж раби, нам аби до римів: Москви, Риму чи Царгороду!

Архипресвітер С. Кіндзерявий-Пастухів, 1995

Український народ постійно думав над тим, як би приєднатись. Ні одної такої нації більше в світі нема.

Патріарх Володимир, 1995

5 червня 1995 року Митрополит Константин звернувся до Патріарха Володимира з висловами подяки за „підтримку та одобрення нашого рішення, повороту УПЦеркви США і Діаспори під омофор Вселенського Константинопольського Патріарха“. „Найголовнішу ціль“ було зформульовано так: „допомогти ввести незалежну Церкву України в лоно Вселенського Православія“ та „введення Церкви України в лоно Вселенського Православія“. Але в українській мові є істотна різниця між поняттями „введення“ і „визнання“, і як підтвердять резолюції УПЦ в США пізнішого часу, - наголос на „введення“ був не випадковим.

У зверненні до Патріарха Володимира Митрополит Константин пообіцяв вислати в червні до Києва делегацію на чолі з єпископом Паїсієм „з метою задоволення будь-яких питань відносно подій, які зайшли в житті нашої Церкви“.¹

В зазначений час комісія не прибула.

В урочистому богослуженні в Києві 11 червня з нагоди п'ятої річниці відродження незалежної Церкви в Україні, на яке Патріарх Володимир ще в травні запросив

¹ Константин, Митрополит УПЦеркви США - Святішому Патріарху Володимиру. 5 червня 1995 р.Б. С. Бавнд Брук.

Митрополита Константина та інших американських єпископів, ніхто від УПЦ в США участі не взяв.

Тоді ж до США прибув з України Митрополит Чернівецький і Буковинський Данило. Служити в церкві Св. Апостола Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку та в інших церквах, що входили в юрисдикцію УПЦ в США, йому не було дозволено.

Ця подія набула чималого розголосу в українській громаді Америки. На зустрічі з вірними в Чикагському Деканаті в серпні 1995 року Архиепископ Антоній пояснював: „Митрополит Данило не запрошувався нашою церквою. Не було повідомлення про його приїзд. Митрополит Данило відвідав парафії, не дружні до нашої Церкви, з якими в минулому навіть судилася наша Церква. Митрополит Данило служив у Детройті з сумнівною персоною, єпископом Олександром Биковцем. Ми говорили - це не наша справа, з ким Митрополит Данило служить. Ми не будемо служити з єпископами з України, доки не буде однієї Церкви в Україні. (...)Чому єпископ Данило поїхав до Детройту, до єпископа Биковця? Він не поїхав у Бавнд Брук. Згідно з правилами Вселенських Соборів, єпископ Данило мав би бути позбавлений сану.“¹

На питання, - можливо, Митрополит Данило мав дозвіл від Патріарха Володимира прибути до США, - Архиепископ Антоній додав: „Ми не знаємо цього напевно. Митрополит Данило не брав участі в інтронізації Патріарха Мстислава“.²

Під час перебування в Австралії не зустрічі з парафіянами Архиепископ Антоній заперечив, що Митрополиту Данилу було відмовлено разом богослужити, і сказав, що той „неправдиво інформував“.³

Як стверджують парафіяни з одної церкви в штаті Ілліной, куди владика Данило прибув для богослуження,

¹ Special Chicago Deanery Meeting. P. 7.

² Ibid. P. 2.

³ Лист з Південної Австралії від 11 грудня 1995 р.

настоятель церкви просив Митрополита „пожаліти його і його дітей“. А в липні 1995 року Голова Парафіяльної Ради Церкви Св. Андрія (Блумінгдейл, Іл.) І. Козацький та о. Микола Боднарчук спеціально звернулися до Митрополита Константина з приводу заборони Митрополиту Данилу відправляти Богослуження в церквах УПЦ в США. „Ми є дуже стурбовані непорозумінням або навіть і ворожнечею, яка, як нам здається, існує між рідними Українськими церквами, і вважаємо своїм обов'язком підтримувати і допомагати УПЦ Київського Патріархату, до якого ми надіємось бути прилучені в майбутньому... З нетерпінням очікуємо Вашої відповіді“.¹ Відповіді парафіяни не дістали.

Щодо пояснень Архієпископа Антонія в Чикагському Деканаті, то їх важко прийняти хоча б з огляду на попередні прецеденти. Архієпископ Антоній сам співслужив з Єпископом Олександром на Соборі УПЦ КП в жовтні 1993 року в Києві. До того спільні відправи з українськими єпископами різних церков відбувалися неодноразово: в 1990 році - з Митрополитом Іоаном (Боднарчуком), в 1993 році на похороні Патріарха Мстислава - з єпископами Романом і Петром, в 1993 році, на інтронізації Патріарха Володимира - з єпископатом УПЦ КП. Вже не кажучи про те, що в ретроспективі історії Української Православної Церкви Єпископ Олександр (Биковець) не виглядає більш „сумнівною персоною“, ніж інші українські єпископи. Політичне підґрунтя безкінечних маніпуляцій щодо „канонічності“ українських єпископів у США не без гумору відмітив Патріарх Філарет після константинопольських подій: „сьогодні Церкву вважають неканонічною, а завтра та сама Церква стане канонічною.“²

Так що відносно заборони служити Митрополиту Данилу в УПЦ США, очевидно, більше б пасувало відверте

¹ Див. Додатки.

² Доповідь Патріаршого Місцєблюститєля, Митрополита Київського Філарєта на Помісному Соборі УПЦ Київського Патріархату 20-21 жовтня 1995 р.// Православний Вісник. № 11-12, 1995. С. 18.

вияснення суті справи, на зразок, може, того, що зробили в інтерв'ю „Вістям з України“ двоє священників з канадської УПЦ: „Церковні канони не дають нам права євхаристійного єднання з православними церквами, не визнаними Вселенським патріархом...“

Але на відміну від канадської церкви, яка перейшла під омофор Константинопольського Патріарха в 1990 році, до проголошення незалежності України, - УПЦ в США свій перехід саме і мотивувала інтересами національної православної церкви в Україні. Чи полягав той інтерес в розриві навіть молитовного єднання?

Не лише українським православним, але й греко-католикам було зрозуміло, що справа українського материкового православ'я лише ускладнилася тим, що „українське діаспорне православ'є „канонізувало“ себе, визнавши над собою юрисдикцію патріарха Царгородського (Істамбульського). В зв'язку з тим, материкове православ'є, як ніким не визнане, полишене гей би само не себе, не маючи якщо не матеріальної, то бодай моральної підтримки від заокеанських православних братів. І це є зле. А така підтримка якраз тепер може й найбільше потрібна УПЦ КП...“¹

Добре знаний не тільки в Україні, але й американській громаді українців історик Сергій Білокінь стверджує, що останнім документом покійного Патріарха Київського і всієї України-Руси Володимира, над яким той почав працювати, було „звернення до українців діаспори, де частина людей, хто вже відірвався від українського життя, перейнялись бажанням податися під омофор Константинопольського Патріарха Варфоломея. Поїздка буковинського митрополита Данила за океан, де американські єпископи Константин і Антоній відмовилися навіть служити з ним разом в одному храмі, розставила все на свої місця, переповнивши чашу Патріаршого терпіння.

¹ Гречко І. „Нестроєние“ в Українському Православ'ї“// Патріархат. Квітень 1996 р. Цит. за: „Інформаційний Бюлетень № 8 УПЦ КП“, С. 19.

Його вражало, що навіть німці схилиються перед київськими святинями. Він чекав на повернення митрополита Данила, щоб розпитати його про всі деталі зрадництва американських церковних політиків, і говорив:

- Звернутися треба до всієї еміграції. Звернення повинно бути розгромне. Треба чітко сказати їм - вас обдурили й нас обдурили. Вони повинні одуматися!

Владика Данило потрапив до Києва щойно на похорон Патріарха...¹

А єпископ Паїсій з УПЦ в США, який мав прибути, як обіцяв Митрополит Константин, до Києва в червні „з метою задоволення будь-яких питань“, на похороні Патріарха Володимира навіть не взяв участі у відправах і стояв осторонь під час богослужень, - давши тим найбільш красномовну відповідь щодо всіх питань.

Церковний провід УПЦ в США не дав телеграми співчуття до УПЦ Київського Патріархату, хоча такі телеграми надійшли від всіх інших українських церков в діаспорі, греко-католицької і навіть римо-католицького єпископату зі Львова.² Німець за походженням, Митрополит Західної Європи і Канади Євлогій (Мілан, Італія), який водночас з УАПЦ(С) створив автономну митрополію Київського Патріархату з чотирьох єпархій, спеціально підкреслив заступнику Патріарха Митрополиту Філарету, - „я залишаюсь у Вашому розпорядженні.“³

Трагічні події під час похоронної процесії, коли частини внутрішніх військ промосковськи налаштованого уряду України перекрили їй хід та розв'язали криваве побоїще в центрі столиці, не давши можливості донести патріаршу домовину до могили, - надовго відтягнули увагу від ситуації довколо УПЦ в США. Між тим лист, надісланий 11 липня 1995 року Вселенським Патріархом Варфоломеєм до Московського Патріарха Алексія II,

¹ Білокін С. Заповіт Патріарха. Рукопис. С. 8-9.

² Див. „Православний Вісник“. Видання УПЦ КП. 1995, № 7-9. С. 4-7.

³ Там само. С. 5.

остаточно прояснив умови і наслідки переходу діаспорної УПЦ в юрисдикцію Константинополю.

„До деякої міри, - писав Патріарх Варфоломей, - ми можемо розуміти побоювання Вашої Святости і вашого Священного Синоду відносно наслідків, які могла б мати загальна ситуація в Україні внаслідок полагодження з українцями діаспори, якщо б не було пороблено належних заходів.

Під тим оглядом ми бажаємо запевнити вас, що введення українських спільнот в канонічний порядок Православної Церкви шляхом прийняття під омофор Вселенського Патріарха буде, ми віримо, в перспективі корисним для відносин між Найсвятішою Церквою Росії і вірними в Україні. А це тому, що, з одного боку, ті прийняті були зобов'язані формально заявити, що вони не будуть домагатися автокефалії Української Церкви чи навіть її частини, відомими методами „автокефалістів“, що діють всіма доступними шляхами. З другого ж боку, їм вже неможливо в майбутньому співпрацювати або спілкуватися з схизматичними українськими групами, які є поза спільнотою Православної Церкви, не заподіявши шкоди самим собі, згідно умови канонічного принципу „той, хто входить в спілкування з іншим, що є поза спілкуванням, ставить себе самого поза спілкуванням“, що є чинним для них.“¹

Лист Патріарха Варфоломея до Патріарха Алексія виходить за межі питання злуки діаспорної УПЦ з Константинополем, тому обмежимося тільки висновками стосовно процитованого. Перший: досягнута на переговорах в грудні 1994 року угода про входження УПЦ в США і Діаспорі в юрисдикцію Константинополя була вже в задумі протилежна інтересам УПЦ в Україні та всього Українського Православ'я. І, як це виглядає з листа, американські українські владики пішли на це свідомо. Другий: ослаблення національної православної церкви в

¹ Див. Додатки.

Україні є той взаємний інтерес, на якому досягається порозуміння між Патріархіями в Москві та Істамбулі.

Третій: справжня причина зволікань та відмовок Константинополю вже в 90-х роках щодо рішення про визнання автокефалії Української Православної Церкви криється в беззастережному визнанні виключних прав та інтересів Російської Церкви на Україні. Оскільки канонічний принцип, згаданий в листі, є частиною 4 Канону II Вселенського Собору, вкладений зміст, з напівслова зрозумілий між богословами, є ширшим. „Якщо єпископа позбавив сану один Собор, або також священника чи диякона, - затверджує цей Канон, - і вони посміють далі провадити свої обов'язки в церкві, то ні єпископ, згідно із встановленими традиціями, ні священник, ні диякон не можуть сподіватися в жодному випадку на прийняття їх іншим Собором, ні захищати себе; і навіть ті, хто залишаться в молитовному єднанні з відлученими, особливо якщо вони знають про відлучення, мають бути відлучені.“

Знаючи практику Священного Синоду Російської Православної Церкви по позбавленню сану українських єпископів, що стали на шлях виходу з юрисдикції Московського Патріархату, - починаючи від єпископа Іоана (Боднарчука) до Митрополита Антонія (Масендича), - посилення Константинопольського Патріарха саме на 4 Антіохійський Канон робить взагалі проблему незалежності УПЦеркви і створення власного Українського Патріархату такою, що неможливо вирішити звичайним шляхом.

Нам не відомі коментарі або пояснення проводу УПЦ в США щодо тверджень Патріарха Варфоломея про зобов'язання владик „не домагатись автокефалії Української Церкви чи навіть її частини“. Щодо української православної громади в США, то за нашими спостереженнями, цей лист Константинопольського Патріарха залишився для неї практично невідомим. Як і всі

інші документи, що викликають сумнів відносно позитивного ефекту злуки, Лист Патріарха Варфоломея до Патріарха Алексія не надрукувала жодна з українських газет.¹

Перехід УПЦ в США в юрисдикцію Вселенської Патріархії розколов православну громадськість в оцінках. Більшість парафій беззастережно схвалили дії свого церковного проводу, ґрунтуючись на офіційних інформаціях з Бавнд Бруку про згоду Патріархів в Україні та наміри „боронити українські церковні справи“. Ряд документів, які є в нашому розпорядженні, містять інформацію щодо методів і аргументів переконування парафій в доцільності подібного кроку. В офіційному запиті Братства ім. Митрополита В. Липківського до Патріарха Володимира, зокрема, говорилося: „...Архиєпископ Антоній роз’їздить по містах, де є наші Парафії, і шукає підтримки вірних. В своїй інформативній доповіді заявляє, що Він після поїздки до Істамбулу, поїхав в Україну і мав розмову з Вами, інформуючи Вас та Провід УПЦ-КП, що Вселенський Патріарх Варфоломей прийме Українську Православну Церкву в Україні, коли вона буде об’єднана... І далі заявляє: - що Ви, Ваша Святосте, в ім’я бути прийнятими в лоно Вселенської Патріархії та бути „канонічними“, погодилися зняти свій Патріярший куколь.“²

Тижнем пізніше до Патріарха Володимира надійшов другий лист, вже від єпископа Олександра, в якому повідомлялося: „Ваш заклик викликав значне занепокоєння в парафіях ББ, до нас звертаються телефонічно за

¹ Винятковим явищем в житті української діаспори в США, що спостерігається в 1995-1996 роках, є відродження „самвидаву“, - як наслідок неможливості опублікувати текст в україномовних газетах або журналах, які фінансово залежать від пожертв і, відповідно, уникають знонайменших ускладнень. Розмноження та розсилка копій матеріалів про перехід УПЦ США до Вселенського Патріархату перетворилася в своєрідну форму громадської активності: відомі випадки, коли приватні особи робили по кількасот копій і розсилали їх за власний рахунок.

² Кохно В., Голова і Секретар Братства ім. Митрополита Василя Липківського - Святійшому Патріярху Володимирі УПЦ КП. Норт Порт, 6 березня 1995 р.Б.

поясненнями наслідків добровільного поневолення Єпископату ББ, що пішов шляхом зради на своєрідну нову унію. Дехто вважає всю цю акцію великою перемогою грецького єпископа для українців Всеволода, що оббивав, безуспішно, пороги покійного Владика Мстислава, а після його смерти добився успіхів...

Провід ББ посилає своїх емісарів по парафіях намовляти їх ще до Собору, що мав би відбутися в жовтні ц.р., погодитися... В найгарячіші точки їде по кілька емісарів, а до детройтської парафії ББ їде „сам“ голова Консисторії Дяків. Ця парафія давно... домагається поминання Вашої Святости і зв'язків з Києвом...“¹

В статті-зверненні до вірних УПЦ США парафіянин церкви Св. Андрія (Блумінгдейл, Іл.) Тарас Кохно писав: „Щоб оправдати себе перед мирянами нашої Церкви, провід робить все можливе, щоб Собор церкви пост-фактум проголосував за це приєднання. Приклади: а) Голова Консисторії о. Дяків, митрополит Константин та архієпископ Антоній вимагають від кожного настоятеля, щоб на Соборі голосували за приєднання нашої Церкви до Вселенської Патріархії, і погрожують тим священикам, які не погоджуються з їхньою думкою. б) Навіть вимагають від тих священиків, які не мають парафій і є на пенсії, їхати на Собор за свій рахунок та голосувати за приєднання. в) Деяким парафіям, які є проти приєднання, Консисторія наклала високі податки і повідомила їх на письмі, що якщо вони не покриють свої борги, то не матимуть права голосу на Соборі. г) Внески резолюцій на Собор можуть подаватись лише в письмовій формі, не пізніше 15-го вересня цього року і лише одній особі з цілої Америки, пану Личику; і навіть це тримається в таємниці, бо більшість парафій про це ще не знають. д) До цього часу ще не вислано парафіям порядок денний питань, які будуть вирішуватись на Соборі. е) Владики, вибрані священики та

¹ Єпископ Олександр - Святішому Володимирові, Патріярхові Київському і всієї Руси-України. Детройт, 14 березня 1995 р.Б.

члени Митрополичої Ради їздять по всіх парафіях, агітуючи парафіян та висвітлюючи події і факти в неправдивому світлі, щоб переконати парафіян голосувати за приєднання. В одній нашій парафії були скликані збори всіх парафіян п'ять разів.

3. Щоб мати успіх у своїх агітаціях, нам говорили те, що нам найбільш приемне і бажане. А саме: що це приєднання нашої Церкви в діяспорі до Вселенської Патріархії принесе об'єднання всіх наших церков в Америці та на Україні. Як також говорили, що цей акт приєднання дуже не подобається Москві. І справді, хто може бути проти такого явища? Але на ділі виявилось навпаки.¹

На початку 1995 року в штаті Флорида зорганізувався Комітет Оборони Української Православної Церкви в США, який очолили Микола Татарко і Микола Филипович. Почавши з розповсюдження по парафіях інформацій про „втаємничені від мирян поїздки до Вселенського Патріарха Варфоломея наших владик“,² у вересні 1995 року Комітет Оборони вже звернувся з прямим закликком до священників і парафіян: „...Всі ми, діти Матері-Церкви в Україні та в Діяспорі, мусимо йти під омофор нашого обраного Патріарха Київського, а не до чужого. (...) Жалюгідна гра в „канонічність“, при відсутності Духовости, нанесла Українській Православній Церкві в США, Діяспорі та в Україні великого і тяжкого удару. (...) Закликаємо всіх вірних нашої УПЦеркви в США відкинути „Пункти згоди“ з Вселенською Патріархією і залишитись у тому стані, в якому була УПЦ в США за часів наших славних Митрополитів: Івана Теодоровича та Мстислава Скрипника: Автокефальна і Незалежна.“³

До православних українців діяспори також

¹ Кохно Т. „З моментом вступу нашої Церкви...“ Рукопис. 1995. С. 3-5.

² Звернення Комітету „Дорогі брати і сестри!“ від 15 березня 1995 р.Б.

³ Комітет Оборони Української Православної Церкви в США „Всечесні Отці і дорогі Брати і Сестри!“ 20 вересня 1995 р.Б. Норт Порт. Див. Додатки.

звернувся Всеукраїнський Комітет Захисту Православ'я з Києва. „Українське Православ'я за кордоном переживає нині велику кризу, - говорилося в посланні. - Московсько-комуністична імперія лагідно воює з вами за допомогою залежного від неї Константинопольського Патріарха. (...) УПЦ в США уже давно сором'язливо викинула із своєї назви слово „Автокефальна“. Нині йдеться не лише про втрату наступного слова - „Українська“, а про ліквідацію Вашої української суті. Думалося б, що ідея Київського Патріархату мусить затінити будь-який інший Патріархат. Думалося б, якщо Ви називаєте свою Церкву українською, то й духовно Ви повинні бути з нею поєднані, передусім через юрисдикцію. (...) Чи вже українці жваво перетворюються на цілковитих американців - без жадної ідеї про свою батьківщину? Честь і хвала єпископам, священникам і вірним УАПЦ соборноправної - незрадливим і ширим патріотам України!

Патріарх Київський і всієї Руси-України Володимир не для того карався на Колімі, в Якутії й Мордовії, щоб покласти куколь і ліквідувати Київський Патріархат задля якоїсь примарної канонічності. (...) Не дайте ввести себе в оману. Чому Владики Константин та Антоній вирішують Вашу долю поза Вашими спинами? Обговорюйте проблему юрисдикції самі, в кожній українській парафії зокрема.¹

Але таке обговорення перейшло в стадію найбільшої активності лише в часі збирання резолюцій парафіяльних зборів до рішень жовтневого 14-го Собору УПЦ в США 1995 року. Сукупний аналіз всіх зібраних резолюцій, безперечно, ще заслуговує на спеціальне різнобічне дослідження. Подамо, як приклад, основні пропозиції трьох церков з Чикаго, Денверу та Клифтону, зберігаючи їх стилістику:

- рекомендація 14-му Собору базуватись на існуючому Статуті Церкви;

¹ Всеукраїнський Комітет Захисту Православ'я „До православних українців діаспори“, Київ, 23 лютого 1995 р. № 27/4-в.

- підтримати рішення Ради Митрополії від 3 лютого 1995 року про євхаристійне єднання і духовну спорідненість між Константинопольським Патріархом та УПЦ в США;

- встановити постійний зв'язок з Православною Церквою в Україні, призначивши постійного представника від УПЦ в США та утворивши Комісію з членів УПЦ в США та Православних Церков в Україні по допомозі процесу поєднання Православних Церков в Україні і тоді - з УПЦ в Діаспорі;

- дати чіткі визначення пп. 4 та 6 „Точок Згоди“, терміново передавши текст Константинопольському Патріарху для затвердження та підпису;¹

- щоб усі православні церкви в Україні і діаспорі суцільно об'єдналися під одним керівництвом українського Патріарха в Києві та були б в молитовнім поєднанні з Вселенським Православним Патріархом;

- Православна Церква в США мусить бути українською, а тому не мусить ангажувати до праці чужинців, як: москалів, греків, сербів і інших, як це практикується сьогодні. Українська Православна Церква для українців;

- Київ мусить бути зброєю Українського Православ'я, а не церкви США, Канади, Константинополя, Туреччини, і якоїсь іншої країни;²

- вирішили, що Митрополит Константин та Архієпископ Антоній мають підтвердити, що за винятком „Пунктів Згоди між Українською Православною Церквою в США і Вселенським Константинопольським Патріархатом“ не існує інших угод або домовленостей, висловлених або натякнутих, прямих чи непрямих, усних або письмових, які, хто б то не був (з їх відома), висунув від імені Української Православної Церкви в США або від

¹ Chicago Deanery Ukrainian Church of the USA. Resolution to the 14th Sobor Resolution Committee. September 12, 1995.

² Резолюції № 1-3 Управи і Контрольної Комісії Церкви Св. Покрови в Денвері (Колорадо), 1 жовтня 1995 р.

імені Української Православної Церкви;

- вирішили, що Митрополит Константин та Архієпископ Антоній пояснять Константинопольському Патріарху, що ці Пункти Згоди вийшли за їх повноваження та юрисдикцію, і, як такі, є не дійсні і не маючі наслідків; при тому 14-й Собор не буде проти Його визнання Української Православної Церкви за умови, що таке не буде протирічити правам, привілеям, практиці та традиціям Церкви;

- рішили, що Митрополит Константин та Архієпископ Антоній письмово звітують Надзвичайній Комісії Собору (подавши детально всі факти та обставини, що спонукали до підписання Пунктів Згоди), зокрема, (...) с) виклавши всі комунікативні зв'язки (в письмовій та інших формах) з обидвох сторін, що були з церквами, групами чи персонами в Україні, включно деталі зустрічей, які, по словам Архієпископа Антонія, він мав в Україні з Патріархами Димитрієм і Володимиром., д) виклавши всі комунікативні зв'язки... з персонами, церквами або групами в Росії або поза межами Росії, які прямо чи опосередковано представляли Російські інтереси...⁴¹

Об'єднавши напередодні 14 Надзвичайного Собору зусилля двох церков з Клифтона, М. Пасічник та В. Наконечний здійснили кілька заходів, намагаючись з'ясувати доцільність рішення проводу УПЦ в США увійти в юрисдикцію Константинополю. 3 липня 1995 року вони направили запит на ім'я Митрополита Константина, звертаючи його увагу на недопустимість методів, якими вирішується таке важливе питання, і наполягаючи, щоб він відповів на ряд питань: коли, як і ким було ініційовано рішення про злуку; на чім воно ґрунтувалося; які його наслідки для відносин УПЦ в США з православним духовенством України; чи існують інші, окрім Пунктів Згоди, документи, та як Пункти Згоди узгоджуються із

¹ Resolutions by parishes St. Mary, The Protectress Ukrainian Orthodox Church, and Ukrainian Orthodox Holy Ascension Church to the Resolutions Committee 14th Sobor. Clifton, 1995.

Статутом Церкви, за яким вона - Автокефальна, значить незалежна; врешті решт, як укладена з Константинопольським Патріархом угода може вплинути на незалежність Православ'я в Україні і єдність з ним УПЦ в США?¹

Інші парафії, що дістали копії цього листа та долучені документи, по різному реагували на застереження. Наприклад, 16 липня 1995 року на зборах Церковної Ради української православної парафії Св. Покрови в Філадельфії було прийнято рішення „приєднатись до зусиль“ нью-джерсійських парафій.²

Протилежну позицію зайняла парафія церкви Св. Марії з Честеру (шт. Пенсільванія). Голова парафії та настоятель заявили про свою стурбованість подібними акціями, що підривають авторитет ієрархії, та оцінили їх, як вияв нерозуміння позитивного ефекту злуки. „Не має значення, ким та де були ініційовані ці плани, - писалося в їхньому листі. - Це є ієрархічна церква, і буде ліпше залишити питання для нашої ієрархії. 2. Причина є очевидна. Ввести нас в лоно Світового Православ'я. 3. Наші відносини з духівництвом та вірними в Україні не зміняться. 4. Чому ви вважаєте, що все не робиться відкрито і відверто? І, власне, яку різницю це робить?.. Ви не живете в реальному світі, якщо ви вірите у поєднання або незалежність відокремлених церков в Україні. Недавні похорони Патріарха Володимира - приклад, як погано з церквою в Україні, і ситуація буде ще гірша, якщо ми втягнемося в їх брудну бійку.“³

Отримавши таким чином „відповідь“, але не від Митрополита Константина, а від парафії з Честеру, В. Наконечний та М. Пасічник не тільки написали коментар до неї,⁴ але й невдовзі звернулися до всіх православних

¹ Nakonechny W., Pasichnyk M. - His Beatitude Metropolitan Constantine. Clifton, July 3, 1995.

² Hawras H., Hursky P. - Mr. W. Nakonechny. Philadelphia, July 24, 1995.

³ Fidyk J., President and Ozlanski Jerry, Pastor (St. Mary's UOC) - Mr. W. Nakonechny and Mr. M. Pasichnyk. Chester, July 30, 1995. P. 1-2.

⁴ Pasichnyk M., Nakonechny W. "Metropolitan Constantine has not replied..." Clifton, August 20, 1995. (Див. Додатки.)

українців посланням, що підсумовувало всі заторкнуті питання та роздуми щодо переходу УПЦ в США в юрисдикцію Константинополю. „Не зважаючи на найкращі наміри наших церковних чи державних провідних особистостей протягом нашої тисячолітньої історії, майже всі міжнародні угоди - чи то була Берестейська Унія, чи Переяславський Договір, чи будь-яка інша угода, всі вони поступово угроблювали нашу Церкву, нашу націю, нашу державність. І хоч як недвозначно ці договори назверх виглядали нам сприятливими, їхній кінцевий вислід був нам катастрофальним.“¹

Цікаво, що аналогічна асоціація „унії з Царгородом“, як Другої Переяславської Угоди з Москвою, вже виникала в історії діаспорної УПЦ, - ще в 1991 році відносно канадської церкви.² З подібної ж ремінісценції почав статтю - звернення, написану для 14 Собору УПЦ в США, єпископ Олександр: „Сувора таємничість (домовленостей 6 грудня 1994 р.) нагадує хіба тільки аналогічні дії творців Унії з Римом єпископів Іпатія Потія й Терлецького, які, як і вищеназвані єпископи УПЦ в США, не тільки без згоди й одобрення духівництва, чернецтва й вірних, а навіть без відома їх прийняли католицький Символ Віри й підписали в Римі Унію з римо-католицьким церковним центром, а шойно пізніше скликали Собор у Бересті 1596 року для підтвердження уже прийнятої ними Унії. (...) Чи подібні будуть і наслідки першої і другої Уній, тобто, чи так як перша навіки розділила українців на церковно-релігійному ґрунті на „сербів і хорватів“, то так і ця друга навіки розділить уже православних українців на два непримиренні табори визнавців рідного Київського Патріархату і на визнавців чужого й недружелюбного до України Істанбульського Патріархату?“³

¹ М. Пасічник, В. Наконечний „Дорогі православні українці!“ С. 1. Див. Додатки.

² „Відкритий лист до духовенства, до синів і дочок з внуками тих, що відродили Українську Православну Церкву в Канаді“ Братства Св. Андрія. 1991 р.

³ Єп. Олександр „До Києва чи до Істанбулу? Назустріч 14 Соборові УПЦ в США“. Детройт, 25 вересня 1995 р. Б. Див. Додатки.

28 березня 1995 року Єпископ Олександр викликав Митрополита Константина на прилюдний диспут „з метою з'ясування користи чи шкоди від цього Вашого кроку для українського православного народу й церкви на Україні і в діаспорі.“¹ Відповіді не було. В жовтні, напередодні Собору, Єпископ Олександр звернувся до Митрополита УАПЦ в Діаспорі Анатолія: „Я не вірю і не можу повірити, щоб Ви згодилися бути якимсь Созопільським митрополитом, а не Митрополитом Автокефальної Церкви... Ви переємник покійного Митрополита Никанора, який заповідав Вам і всім ні при яких обставинах не відрікатися Автокефалії. Молю Вас, благаю - збережіть хоч УАПЦ на еміграції, приступімо разом до Київського Патріархату і будуймо єдину Українську Православну Церкву на базі Автокефалії, Патріархату і служіння Богові й рідному народові вірою і правдою.“²

Непримиренна позиція, зайнята ієрархами УАПЦ(С) та УПЦ в США щодо такого принципового питання, як канонічна юрисдикція, привела до відновлення вже було затухавшої ворожнечі між цими Церквами. На зустрічі в Чикагському Деканаті Архієпископ Антоній заявив: „Деякі пропонують, щоб кожна Церква приймала самостійно для себе рішення, як поступити. Це протирічить канонам і Статуту нашої Церкви. Єпископ Олександр Биковець лише створює нам проблеми.“³ Напередодні Собору в Києві, 11 жовтня 1995 року Митрополит Константин направив Місцєблюстителю Патріаршого Престолу, Митрополиту Філарету лист, з якого витікало, що не різні орієнтації та цілі, не невідповідність декларацій та конкретних дій, а Єпископ Олександр є головною перешкодою для співпраці та співдії церков в США та Україні. „Бажаємо ствердити, - говорилося в

¹ Єпископ Олександр - Його Блаженству, Блаженнішому Константинові, Митрополитові УПЦ в США, Детройт, 28 березня 1995 р.Б.

² Єпископ Олександр - Блаженнішому Анатолієві, Митрополиту УАПЦ в діаспорі. Детройт, 4 жовтня 1995 р.Б.

³ Special Chicago Deanery Meeting. P. 2.

посланні, - що УПЦ в США і Діаспорі, як духовна частина України, завжди була і буде вірною дочкою українського народу в його духовнім і національним пробудженні та в будівництві своєї національної Держави зі своєю національною Церквою. (...) Мусимо поділитись з Вами справою, яка створює труднощі у взаємовідносинах між нашими Церквами... Просимо вжити відповідні канонічні та батьківські санкції проти дій єпископа Олександра, щоб забезпечити надалі братні і гармонійні відношення між нашими Церквами.¹

...Надзвичайний Собор УПЦ США, який вирішував питання переходу під омофор Вселенського Патріарха, майже співпав з Всеукраїнським Православним Собором УПЦ Київського Патріархату, який вибирав наступника покійного Патріарха Володимира. Кожна з православних національних церков вибрала свого Патріарха. Американська - Константинопольського Варфоломея, українська - Київського і всієї Руси-України Філарета. УПЦ Київського Патріархату відразу після Собору струснула чергова криза, із виходом чотирьох владик, не згідних з вибором Собору. Ще за рік УПЦ в Америці приступила до об'єднання з УПЦ в США і Діаспорі, висунувши вимогу переглянути її Статут 1956 року, що передбачав її „автокефалію“.² Предстоятель УПЦ в Америці, хоч і не став Першоєрархом, як намічалось Константинополем, має стати архієпископом зо всіма привілеями і, заклавши свою катедру в Джемейці, перебралась до Чикаго. В вересні 1996 року УАПЦ (Соборноправна) проголосила заснування Центру Київського Патріархату в США, а Патріарх Димитрій підписав „Заяву про ліквідацію УАПЦ в Україні“...

Найпомітнішою подією в житті УПЦ в США 1996 року була червнева Конференція українських православних

¹ Див.: „Православний Вісник“ УПЦ КП, № 11-12, 1995. С. 7.

² Ukrainian Orthodox Church of America. Comprehensive report - Part 2. Jamaica, July 31, 1996. P. 6.

єпископів поза межами України. Її найвагоміші за можливими наслідками ідеї, висловлені в листах до Вселенського Патріарха Варфоломея та всіх православних єпископів в Україні, віддзеркалювали світогляд Церкви, вже поглинутої Вселенською Патріархією, та демонстрували тембр того обіцяного Україні „голосу, що мав ефективно боронити її церковні справи“.

„Лише і тільки об'єднана під одним Головним Пастирем, зможе Свята Православна Церква України задовільно виконати свою місію - привести своїх вірних до всеохоплюючої любові Христа, забезпечуючи собі тим самим визнання Вселенської Патріархії...“ „Якщо Українська Православна Церква має стати дійсною моральною силою і здійснити своє призначення бути Божим знаряддям для освячення в цьому і в наступному столітті, то на перше місце мусить бути поставлене досягнення єдності з Осередком Вселенського Православ'я в Константинополі...“ „Свята Українська Православна Церква вірно виконувала свою місію..., коли була об'єднана навкруги ОДНОГО головного пастиря... Благаємо Вас (...) робити все потрібне для заіснування ОДНІЄЇ ЦЕРКВИ в Україні - одного тіла Христового, і визнання тієї Церкви спільною для всього православного світу Церквою-Матір'ю.“

...Святіший Володимир відмовився зняти патріарший куколь тисячолітньої Української Церкви, на що здатні його наступники - покаже час.

¹ Матеріали Постійної Конференції православних єпископів поза межами України. 26-27 червня 1996 р. Виділено нами. Див. Додатки.

Замість епілогу

*Що ви все говорите про визнання - ви перше
самі себе визнайте!*

Патріарх Мстислав, 1991

Поглиблення розколу Українського Православ'я з переходом УПЦ в США і Діаспорі в юрисдикцію зарубіжного духовного центру в часі розбудови незалежної Української Держави і Церкви є історичною подією, що потребує всебічного вивчення в ширшому контексті, ніж внутрішньоцерковні справи, - враховуючи особливості еволюції післявоєнної української імміграції в Америці, а також впливи політичних і духовних центрів сучасного світу.

Збереження і підтримка Вселенською Патріархією штучного стану схизми найбільшої в світі Православної Української Церкви веде до наслідків, що далеко виходять за межі українських національних інтересів. Насамперед - триваючій кризі православ'я, як світової релігії.

Опора Константинопольського Патріархату на православну церкву в Сполучених Штатах Америки, де вона займає сьоме місце після інших церковних організацій, породжує сумніви відносно бачення з Істамбулу глобальної перспективи розвитку і стратегії. Православна Церква має небагато шансів посісти помітне місце в складному релігійному житті США, де православ'я, на відміну від протестантизму і римо-католицизму, лишається національно-етнічним феноменом, а не загальнокультурним, майже не йдучи вшир американського суспільства.

Політична недалекоглядність „Нового Риму“, як по старій пам'яті ще називають історично-церковне гетто в Істамбулі, відкриває широку перспективу у Східній Європі для Ватикану. Не випадково в 90-х роках в Україні Римо-Католицька Церква мала найвищий статистичний показник

росту, збільшившись в 6 разів, проти середньостатистичного для інших церков показника 2,6. Погано це чи добре - не ті визначення, в яких вимірюється це питання, - настільки важливе, що не варто його походом чіпати. Лише констатуємо, що саме сильні позиції Московського Патріархату в Україні становлять сьогодні реальну перепону просуванню католицизму. Наслідки чого будуть серйозніші, ніж зміна обряду, символу віри та юрисдикції, і несуть для України перспективу руху в інших геополітичних координатах, ломку укладу культури і світогляду.

Над всякою політикою тяжіє історична логіка. І якщо криваві та виморювальні хрестові походи не спромоглися подолати цю логіку, то послання американських президентів до Туреччини зможуть лише тимчасово законсервувати ситуацію довколо духовного центру світового православ'я.

Українська Православна Церква, не пізнавши користи своєї автаркії - не як принципу, а перехідного стану для пошуку енергії росту, як можливості досягнути перспективні самостійні орієнтації, - ніколи не матиме дійсної свободи. А отримані, як результат змін політичної кон'юнктури, „визнання“, - коли немає волі подавити пріоритет чужих ідей, - приречуть і в майбутньому на історичну неспроможність творення сильної оригінальної культури та перехід в чужу. Такий перехід перетворився для Української Церкви в бич історії: зрада української православної ієрархії наприкінці 16 сторіччя, її вірність устійненій російській релігійній традиції в 1921, а потім 1992 роках, „екзистенціальний“ вакуум від відчуття власної маргінальності і вичерпаності церковних проводів в Канаді та США, що вибрали в 1990-м та 1995 роках між Києвом і Істамбулом - Істамбул.

Чікаго, вересень-жовтень 1996 р.

Використані документи

Документи подаються в хронологічному порядку.

Помічено (*) документи, які вміщено в „Додатках“.

1. Прот. Олександр Биковець - До Конференції Духівництва УПЦ в США. 20 грудня 1987 р.Б., Детройт. 1 ст.
2. Ізяслав, архієпископ Чигиринський, Єлисей, єпископ Луцький та Олександр, єпископ Уманський - Високопреосвященному Іоанові, Митрополитові УАПЦ в Україні, Єпископату, священству і вірним УАПЦ на Україні. 12 червня 1990 р.Б., Детройт. 4 ст.
3. Послання Святійшого Патріарха Константинопільського Димитрія I до Патріарха Московського Алексія II. 10 січня 1991 р.// Православний Вісник, 1996. № 1-2. С. 17-18.
4. Ініціативна Група Братства Св. Андрія Ніагарського півострова „Відкритий лист до духовенства, до синів і дочок з внуками тих, що відродили Українську Православну Церкву в Канаді. 1991 р., 2 ст.
5. Іоан, Митрополит Львівський і Галицький, Намісник Святого Київського Патріаршого Престолу, Київський Патріархат - Єпископу Антонію (Масендичу). Указ від 21 лютого 1992 р. (Канц. № 242), 1 ст.
6. Іоан, Митрополит Львівський і Галицький - Його Преосвященству, єпископу Антонію (Масендичу). 21 лютого 1992 р. (Канц. № 336) Львів. 1 ст.
7. Постанова Всеукраїнського Православного Собору 25-26 червня 1992 р.// Голос України. 27 червня 1992 р. № 120 (370).
8. Іоан, Митрополит Львівський і Галицький - Дмитру і Галіні Грушецьким. Серпень 1992 р. 4 ст.
9. Звернення Мстислава I до єпископату, духовенства та мирян УАПЦ. Бавнд Брук, 20 жовтня 1992 р., 1 ст.
10. Заява Київського братства Св. Апостола Андрія Первозваного від 27 жовтня 1992 р., Київ. 1 ст.
11. Заява Архієреїв, духовенства та мирян УПЦ КП. 7

- листопада 1992 р. (Канц. УПЦ КП № 266 (1). 2 ст.
12. Іоан, Митрополит Львівський і Галицький - Катерині Немирі. (поч. 1993) 4 ст.
 13. Іоан, Митрополит Львівський і Галицький - Його Святості Мстиславу (Скрипнику). Відкритий лист. 15 січня 1993 р.Б., Дрогобич. 9 ст.
 14. Постанова Архієрейського Собору Української Православної Церкви Київського Патріархату 22-23 січня 1993 р.// Прес-реліз УПЦ КП. Лютий 1993, № 5.
 15. Архипресвітер Сергій Кіндзерявий-Пастухів „Гробочопач української вітки Церкви Христової.“ 15 березня 1993 р. 4 ст.
 16. Олександр, єпископ УАПЦ(С) - О. Вороніну і М. Герцю. 16 червня 1993 р.Б., Детройт. 1 ст.
 17. Олександр, єпископ УАПЦ(С) в США. Становище до минулорічних подій у житті Церкви на Україні. 20 червня 1993 р.Б., Детройт. 2 ст.
 18. Іоан, Митрополит УАПЦ - єпископу Олександру, УАПЦ(С). 28 червня 1993 р.Б. Дрогобич. 2 ст.
 19. Ухвали наради духівництва й вірних УАПЦ (Соборноправної) 7 липня 1993 р.Б. в м. Нокс, Індіана. 2 ст.
 20. Варнава, єпископ Каннський, полн. представитель Синода Русской Зарубежной Церкви в Москве, прот. Алексій Аверьянов, настоятель Донського храму г. Подольська - Митрополиту Владимиру, Местоблюстителю Київського Патріаршого Престола. 10/23 юля 1993 г. (Канц. № 1) Москва-Подольск. 4 ст.
 21. Patriarch Bartholomew Visits Russia// Orthodox Observer. August 1993.
 22. Архимандрит Андрій (Партикевич) Про те, що мені болить, або про участь Української Православної Церкви Канади в похороні Патріярха Мстислава// Українське Православне Слово. № 9, 1993. С. 7.
 - 23.* Звернення Всеукраїнського Православного Собору Української Православної Церкви Київського Патріархату до православних українців діаспори. 22 жовтня

- 1993 р. Київ. 1 ст.
24. До духовних коренів. Розмова з Патріархом Володимиром.// Літературна Україна. 23 грудня 1993 р.
 25. Архипресвітер Сергій Кіндзерявий-Пастухів „Про кадри, та про лишніх (спроба аналізу)“. Серпень 1994 р. 6 ст.
 26. Прот. Андрій Власенко, Керуючий Справами Київської Патріархії - Голові Консисторії УАПЦ в Австралії й Новій Зеландії протоіерею Миколі Сердюку. 2 листопада 1994 р. (Канц. № 430/1) Київ. 1 ст.
 - 27.* Вселенська Патріархія. Пункти Згоди між УПЦ в США і Вселенським Константинопольським Патріархатом. Фанар, 6 грудня 1994 р. 2 ст.
 28. Олександр, єпископ УАПЦ(С) Київського Патріархату - До всіх архипастирів, пастирів і вірних українських православних Церков Америки, Європи і Австралії. 26 грудня 1994 р.Б. Детройт. 1 ст.
 29. Резолюція Ради Митрополії Української Православної Церкви в США. Річна Сесія 2-4 лютого 1995 р. С. Бавнд Брук. 2 ст.
 30. Всеукраїнський Комітет Захисту Православ'я - До православних українців діаспори. 23 лютого 1995 р. (Канц. №27/4-в) Київ. 2 ст.
 31. Кохно Тарас „Камо Грядеші?“ (кінець лютого 1995 р., Блумінгдейл, Іл.) Рукопис. 24 ст.
 - 32.* Лисий А. Річна сесія Церковної Ради Митрополії Української Православної Церкви в США. (З архіву „Українських Вістей“, з правками, без дати) 4 ст.
 - 33.* Заява прес-центру Української Православної Церкви Київського Патріархату. 1 березня 1995 р. (Канц. № 114/2) Київ. 1 ст.
 - 34.* Братство ім. Митрополита Василя Липківського (підписано Валентином Кохном та Оксаною Яременко) „Дорогі брати і сестри...“ 1 березня 1995 р.Б., Норт Порт, Флорида. 1 ст.
 - 35.* Кохно Валентин, Голова і Секретар Братства ім.

- Митрополита Василя Липківського - Святійшому Патріарху Володимиру УПЦ КП. 6 березня 1995 р.Б. Норт Порт, Фл. 2 ст.
- 36.* Володимир, Патріарх Київський і всієї Руси-України - До православних українців діаспори. 7 березня 1995 р.Б. (Канц. № 124/2) Київ. 1 ст.
- 37.* Протопресв. Василь Дяків, Голова Консисторії УПЦ в США „Пресове повідомлення від Консисторії“ 7 березня 1995 р., С. Бавнд Брук. 2 ст.
38. У Всесвітньому Православ'ї. Пресове повідомлення від Канцелярії Єпископату УПЦ в США. (З архіву „Укр. Вістей“, з правками) 9 березня 1995 р., С. Бавнд Брук. 3 ст.
39. Letter from Patriarch Bartholomaios on the Sunday of Orthodoxy to all the Orthodox Spiritual Leaders in America, their co-workers, clergymen and Laypersons. March 12, 1995// Eastern Churches Journal. Vol. 2. N. 1. Spring 1995. P. 43-46.
- 40.* Reception of Ukrainian Orthodox in the Diaspora. Address of His All Holiness Bartholomaios During the Divine Liturgy on Sunday of Orthodoxy in the Course of the Celebratory Confirmation of the Recent Reception under the Ecumenical Patriarchate of all the Ukrainian Orthodox in the Diaspora. Phanar, March 12, 1995// Eastern Churches Journal. Vol. 2 N. 1. Spring 1995. P. 40-42.
41. His Most Holiness the Ecumenical Patriarch Bartholomaios of Constantinople - Most Reverend Iakovos, Archbishop of North and South America, Exarch of the Atlantic and Pacific Ocean regions. Phanar, March 13, 1995. Protocol # 337.
42. Олександр, єпископ УАПЦ(С) - Святішому Володимирові, Патріарху Київському і всієї Руси-України. 14 березня 1995 р.Б., Детройт. 2 ст.
43. Комітет Оборони Української Православної Церкви в США (Підписано Миколою Татарком та Миколою Филиповичем) „Дорогі брати і сестри!“ 15 березня 1995 р.Б. Норт Порт. 1 ст.

44. Job, Bishop of Chicago and Midwest (Orthodox Church in America) "Archpastoral Memorandum". № 158. March 27, 1995. Oak Park, IL. 1 p.
45. Єпископ Олександр - Його Блаженству, Блаженнішому Константинові, Митрополитові УПЦ в США. 28 березня 1995 р.Б. Детройт. 1 ст.
- 46.* Митр. прот. Роман Олексюк, Керуючий Справами Київської Патріархії „Роз'яснення“. 28 березня 1995 р.Б. (Канц. № 152/2) Київ. 2 ст.
47. Слова Його Всесвятості Варфоломія Першого, Патріарха Царгородського до Блаженнішого Митрополита Константина 11 березня р.Г. 1995 у Фанарі, Царгороді. С. Бавнд Брук, 28 березня 1995 р. 2 ст.
- 48.* Українське Православне Товариство Св. Апостола Андрія Первозванного (підписано Михайлом Герцем) - До їх Святійшества Володимира, Патріарха Київського і всієї Руси-України. 30 березня 1995 р. Олбані. 1 ст.
49. Братство Санта Клавса „Роз'яснення“. Березень 1995 р. 1 ст.
- 50.* Собор Єпископів Української Православної Церкви в США і в діаспорі. 2 квітня 1995 р. С. Бавнд Брук. 4 ст.
51. Плав'юк М., Голова Проводу Українських Націоналістів і Організації Українських Націоналістів - Святійшому Володимирі, Патріарху Київському і всієї Руси-України. (квітень 1995 р.) 2 ст.
52. Олександр, єпископ УАПЦ(С) - Священному Синодові УПЦ Київського Патріархату на сесію 11 квітня 1995 р.Б. 6 квітня 1995 р.Б. Детройт. 1 ст.
53. Журнал ч. 10 Розширеного Засідання Священного Синоду Української Православної Церкви Київського Патріархату від 11.04.1995 р. під головуванням Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси-України Володимира. Київ. 2 ст.
54. Перебийніс Микола - до Митрополита Константина і єпископа Антонія. 11 квітня 1995 р. Рочестер. 1 ст.

55. Єлисей і Олександр, єпископи УАПЦ(С) Київського Патріархату „Великоднє Архипастирське послання“ 1995 р.Б. Детройт. 2 ст.
- 56.* О. Юрій Семенчук „Відкритий лист до парафіян Єпархії УАПЦеркви в Австралії і Новій Зеландії. 22 квітня 1995 р. Ст. Албанс, Австралія. 1 ст.
57. Ukrainians Welcomed// Orthodox Outlook. #4. Vol. VIII. Issue 56. 1995. P. 14.
58. Bishop Nicholas “A Joyful Reunion”. May 7, 1995. Johnstown, PA. 1 p.
59. Bishop Nicholas “On this the Sunday...” May 7, 1995. Johnstown, PA. 1 p.
- 60.* Олександр, єпископ УАПЦ(С) в США - Святішому Володимирові, Патріархові Київському і всієї Руси-України, Блаженнішому Філаретові, Заст. Патріярха, Митрополитові Київському, Блаженнішим Митрополитам, Високопреосвященнішим архієпископам, преосвященним єпископам УПЦ КП. 10 травня 1995 р.Б. Детройт. 3 ст.
- 61.* Points of Agreement between the Ukrainian Orthodox Church in the U.S.A. and the Ecumenical Patriarchate of Constantinople. Phanar, December 6, 1994. (S. Bound Brook, May 17, 1995) 2 p.
62. Alexy II, Patriarch of Moscow and all Russia - His Holiness Bartholomaios I, Archbishop of Constantinople - New Rome and Ecumenical Patriarch. May 18, 1995. № 1308. 6 p.
- 63.* Archimandrite Andriy - His Beatitude the Most Reverend Metropolitan Constantine (cc: Metropolitan Council Members) Jamaica Plain, May 22, 1995. 3 p.
64. Володимир, Патріярх Київський і всієї Руси-України - Високопреосвященнішому Костянтину, Митрополиту Чикагському, єпископату УПЦ в США. 24 травня 1995 р.Б. (Канц. № 251/2) Київ. 1 ст.
- 65.* Димитрій, Патріярх Київський і всієї України - Валентинові Кохно, Голові Братства ім. Митрополита Василя Липківського. 25 травня 1995 р.Б. (Канц № 34)

- Київ-Львів. 1 ст.
66. Шуварська-Шумилович Ірина - Архiepіскопіві Вашингтонському й Нью-Йоркському Антонієві. Травень 1995 р. Богота, Н.Дж. 6 ст.
 67. Константин, Митрополит УПЦеркви США - Святішому Патріарху Володимиру. 5 червня 1995 р.Г. С. Бавнд Брук. 2 ст.
 68. Nakonechny W., Pasichnyk M. - His Beatitude Metropolitan Constantine. Clifton, July 3, 1995. 2 p.
 - 69.* His Most Holiness the Ecumenical Patriarch Bartholomew of Constantinople - Patriarch of Moscow and All Russia Alexiy. Phanar, July 11, 1995. Protocol # 937.
 - 70.* О. Микола Боднарчук, настоятель Церкви Св. Андрія, Іван Козацький, Голова Парафіяльної Ради - Митрополиту Константину. 14 липня 1995 р., Блумінгдейл, Іл. 1 ст.
 71. Олександр, єпископ УАПЦ(С) КП - Блаженнішому Митрополитові Філаретові, заступникові Патріарха Київського і всієї Руси-України. 16 липня 1995 р.Б. Детройт. 1 ст.
 72. Деркач Іван, заст. Голови Парафіяльної Ради Церкви Св. Андрія - Василю Шевченко, члену-основоположнику Братства ім. Митрополита Василя Липківського. 18 липня 1995 р. Чікаго. 1 ст.
 73. Hawras Halyna, President and Hursky Petro, Secretary (St. Mary's Protectress Ukrainian Orthodox Church) - Mr. W. Nakonechny (с: Mr. Pasichnyk). Philadelphia, July 24, 1995. 1 p.
 74. Fidyk Jerry, President and Ozlanski Jerry, Pastor (St. Mary's Ukrainian Orthodox Church) - Mr. W. Nakonechny and Mr. M. Pasichnyk (сс: Metropolitan Constantine, Archbishop Antony, Fr. William Diakiw) Chester, July 30, 1995. 3 p.
 75. Special Chicago Deanery Meeting. "Question and Answer session with Archbishop Antony". Chicago, August 5, 1995. 8 p.
 76. Грушецькі Дмитро і Галина - До Високопреосвящен-

- нішого Архиепископа Антонія. 6 серпня 1995 р. Чікаго. 2 ст.
- 77.* Pasichnyk M., President St. Mary, The Protectress Ukrainian Orthodox Church, and Nakonechny W., President Ukrainian Orthodox Holy Ascension Church "Metropolitan Constantine has not replied..." Clifton, August 20, 1995. 3 p.
78. Комітет Оборони У.П.Ц. в США - До Отців Настоятелів церковних громад, Парафіяльних Рад та мирян Української Православної Церкви в С.Ш.А. (літо 1995 р.) Рукопис. 9 ст.
79. Олександр, єпископ УАПЦ(С) в США, Київський Патріархат „Світлій пам'яті Патріарха Володимира (в мирі о. Василя Романюка)“. 23 серпня 1995 р.Б. Детройт. 5 ст.
80. Rev. John R. Nakonachny - Mr. Pasichnyk & Mr. Nakonechny. August 24, 1995. Parma, OH. 6 p.
81. Білокінь Сергій „Заповіт Патріарха“. 1995. 9 ст.
82. Кохно Тарас „З моментом вступу нашої Церкви...“ Рукопис, без дати. 10 ст.
83. Chicago Deanery Ukrainian Orthodox Church of the USA. Resolution to the 14th Sobor Resolution Committee. September 12, 1995. 2 p.
84. Resolutions by Parishes St. Mary, The Protectress Ukrainian Orthodox Church, and Ukrainian Orthodox Holy Ascension Church to the Resolutions Committee 14 Sobor. Clifton, 1995. 2 p.
85. Проект резолюцій парафії Церкви Св. Андрія (Блумінгдейл, Іл.) до 14 Собору УПЦ в США. 2 ст.
86. Pasichnyk M., Nakonechny W. - Rev. John R. Nakonachny. September 16, 1995. Clifton, NJ. 15 p.
- 87.* Комітет Оборони Української Православної Церкви в США „Всечесні Отці і дорогі Брати і Сестри!“ 20 вересня 1995 р.Б. Норт Порт. 2 ст.
- 88.* Олександр, єпископ УАПЦ(С) в США „До Києва чи до Істанбулу? Назустріч 14 Соборові УПЦ в США.“ 25 вересня 1995 р.Б. Детройт. 6 ст.

- 89.* Філарет, Митрополит Київський і Місцєблуститель Патріаршого Престолу - Предстоятелю Української Православної Церкви у США Митрополиту Костянтину. 28 вересня 1995 р. (Канц. № 404) Київ. 1 ст.
90. Резолюції Управи та Контрольної Комісії Української Православної Церкви Св. Покрови в Денвері, Колорадо, до Резолюційної Комісії 14-го Собору Української Православної Церкви в Америці. 1 жовтня 1995 р. Денвер. 2 ст.
91. Олександр, єпископ УАПЦ(С) в США, Київський Патріархат - Блаженнішому Анатолієві, Митрополиту УАПЦ в діаспорі. 4 жовтня 1995 р.Б. Детройт. 1 ст.
92. Митрополит Костянтин - Його Блаженству Блаженнішому Митрополиту Київському Філарету, Місцєблустителю Патріаршого Престолу. 11 жовтня 1995 р.// Православний Вісник. № 11-12, 1995 р. С. 7.
- 93.* Пасічник М., Голова Парафії Церкви Св. Покрови, та Наконечний В., Голова Парафії Церкви Св. Вознесіння „Дорогі Православні Українці!“ (Укр. та англ. мовами) 11 жовтня 1995 р. Клифтон. 4 ст.
94. Прот. І. Наконечний, д-р А. Лисий (за делегатів 14-го Собору УПЦеркви в США) - Отцям Владикам, Синоду Єпископів та делегатам надзвичайного Помісного Собору Київського Патріархату. 21 жовтня 1995 р.// Православний Вісник, № 11-12, 1995 р. С. 8.
95. О. Валерій Ковальчук - Дупляку М., ред. „Народної Волі“. 23 жовтня 1995 р.Б.
96. Олександр, єпископ УАПЦ(С) в США, Київський Патріархат - Високопреосвященному Андрієві, Митрополиту Галицькому й Івано-Франківському. 25 жовтня 1995 р.Б. Детройт. 1 ст.
- 97.* Архипресвітер Сергій Кіндзерявий-Пастухів „Про Собори Церкви, З нагоди 14-го Собору УПЦ А (11-15 жовтня 1995 в Баун Бруці). Замітки безголосого члена.“ Жовтень 27, 1995. 3 ст.
98. Архипресвітер Сергій Кіндзерявий-Пастухів „Укра-

- інська вітка Церкви Христової. VI. Драма.“ 1995. 2 ст.
99. Черінь Ганна „Гречкосії“. 1995. 1 ст.
 100. Олександр, єпископ УАПЦ(С) в США, Київський Патріархат - до редактора й редколегії газети „Наша Віра“. 31 жовтня 1995 р.Б. Детройт. 1 ст.
 101. Кохно Тарас (Церква Св. Андрія, Блумінгдейл, Іл.) „Я хотів би поділитися...“ 5 грудня 1995 р. Чикаго. Рукопис. 4 ст.
 102. Лист з Південної Австралії 11 грудня 1995 р. (Без підпису. Стенограма зустрічі української громади з Архієпископом Антонієм) 2 ст.
 103. Олександр, єпископ УАПЦ(С) в США, Київський Патріархат „Чи потрібне об'єднання роз'єднаним Церквам?“ Рукопис. Детройт. Кінець 1995. 4 ст.
 104. Ecumenical Patriarch proposes dialogue with Moscow on Estonia, Ukrainian “diaspora”// The Orthodox Church. Syosset, N.J., January 1996, Vol. 32-1.
 105. Ukraine: Deposed hierarch elected to head schismatic group// The Orthodox Church. Syosset, N.J., January 1996. Vol. 32-1.
 106. International Church Relations committee reviews recent events in world Orthodoxy// The Orthodox Church. Syosset, N.J. Vol. 32-2. February 1996.
 107. Joint committee of NA's Orthodox, RC bishops meet in Constantinople, Rome// The Orthodox Church. Syosset, NY. Vol. 32-2. February 1996.
 108. Ukrainian Holy Synod considers dialogue with Autocephalists// The Orthodox Church. Vol. 32-2. February 1996.
 109. Хомчук Оксана „Лист до православних українців Америки“. 1 березня 1996 р. Нью-Йорк. 6 ст.
 110. Кохно Валентин (Голова Братства ім. Митрополита В. Липківського), Осійчук Іван - До хвальної редакції часопису „Українські Вісті“. (Березень 1996 р.) 4 ст.
 111. Archimandrite Damian (Chicago Deanery UOC of the USA) - Mr. Kozacky and Father Mykola (St. Andrew UOC) March

- 26, 1996. Chicago. 2 p.
112. Kozacky John - V. Rev. Archimandrite Damian. April 9, 1996. Palos Park, IL. 2 p.
113. Лисий Анатолій, член Ради Митрополії УПЦ в США - Івану Деркачу, заст. Голови парафії Церкви Св. Андрія (Блумінгдейл, Іл.) 15 квітня 1996 р. Голден Вели, Міннесота. 2 ст.
114. Serynsky George L. (St. Andrew UOC) - V. Rev. Archimandrite Damian (Chicago Deanery UOC of the USA). April 17, 1996. 4 p.
115. Архипресвітер Сергій Кіндзерявий - Пастухів „Драма народу з орлиних висот“ 30 квітня 1996 р.// Сіяч. Бесіди з Друзями. С. 154-157.
116. Відповіді редактора на запитання читачів (Євген Сверстюк)// Наша Віра. Квітень 1996 р. № 4/96; С. 1-2.
117. Деркач Іван - д-ру Анатолію Лисому. 16 травня 1996 р. Чікаго. 1 ст.
118. Settlement on Orthodox Church of Estonia. Press Release of the Chief Secretariat of the Holy and Sacred Synod of the Ecumenical Patriarchate. Phanar, May 16, 1996. Protocol # 644.
119. Відповіді о. Юрія Бойко, секретаря УАПЦ - Євгену Петренко (Українське Козацтво) Травень 1996 р. Київ. 2 ст.
- 120.*Постійна Конференція українських православних єпископів поза межами України. Відкритий лист до всіх українських православних єпископів в Україні. 26 червня 1996 р.Б. С. Бавнд Брук. 2 ст.
121. Постійна Конференція українських православних єпископів поза межами України - Високодостоїнному Леоніду Кучмі, Президенту України. 26 червня 1996 р.Б. С. Бавнд Брук. 2 ст.
- 122.*Постійна Конференція українських православних єпископів поза межами України - Його Всесвятості Варфоломію I-ому, Вселенському Патріархові. 26 червня 1996 р.Б. С. Бавнд Брук. 2 ст.

123. Милістю Божою... Постійна Конференція єпископів Української Православної Церкви поза межами України. 27 червня 1996 р.Б. С. Бавнд Брук. 6 ст.
124. Архипресвітер о.Сергій Кіндзерявий-Пастухів „Велике непорозуміння. Про Канони, канонічність, неканонічність, та протиканонічність.“ 26 липня 1996 р. 2 ст.
125. Father L. Wawrzyniak, Fartuch N., Stoiko J. - Reverend Fathers, monastics and all the faithful parishioners of the UOC of America (Ecumenical Patriarchate) Jamaica, July 31, 1996. 8 р.
126. Олександр, єпископ УАПЦ(С) в США, Київський Патріархат - Івану Деркачу. 21 серпня 1996 р.Б. Детройт. 1 ст.
127. Мала Рада УАПЦ(С) в США „Проголошення заснування Центру Київського Патріархату в США.“ 2 вересня 1996 р.Б. Нокс, Індіана. 1 ст.
128. Шевченко Василь, член-основоположник Українського Православного Братства ім. Митрополита Василя Липківського 1957 року - Оксані Хомчук. 4 вересня 1996 р. Форт Вейн, Індіана. 1 ст.

ДОДАТКИ

ЗВЕРНЕННЯ Всеукраїнського Православного Собору Української Православної Церкви Київського Патріархату до православних українців діаспори

Ми, учасники Всеукраїнського Православного Собору, свідчимо, що на ньому діяла Воля Божа. Господнім Провидінням другим Патріархом нашої Церкви обрано Владика ВОЛОДИМИРА (Романюка), людину з доброю репутацією, колишнього політв'язня, що карався два десятки років у нетрях Колими, Мордовії та Якутії.

На Соборі позитивно вирішено питання про вживання нашою Церквою слова "Автокефальна" в назві. Це святе для нас слово здатне ліквідувати певні незгоди в релігійному житті, і введення його у назви парафій сприятиме замиренню пристрастей.

Собор вирішив питання про титул Предстоятеля нашої Церкви - "Патріарх Київський і всієї Руси-України". Цим підкреслюється, що наша Церква продовжує традицію, яка тягнеться від апостола Андрія Первозваного, що нашій Церкві належить дорогоцінна спадщина Київської Русі. Думається, що лише любов'ю зможемо ми подолати, нарешті, протистояння окремих гілок українського православ'я. Всі ми українці, усі православні і нам нічого ділити.

Закликаємо усі Українські Православні Церкви світу єднатися довкола Київського Патріархату, продовжувати діалоги, що розпочались останнім часом. Вони потрібні і нам, і вам. Наша Українська Православна Церква Київського Патріархату прийме всіх своїх дітей.

Київ, 22 жовтня 1990 року
Собор Св. Софії

ВСЕЛЕНЬСКА ПАТРІАРХІЯ

Пункти Згоди між УПЦ в США і

Вселенським Константинопольським Патріархатом

- 1) УПЦерква в США, приймаючи канонічний авторитет Вселенської Константинопольської Патріархії, продовжуватиме зберігати свою відмінну внутрішню структуру і вважатиметься церковним тілом, яке є безпосередньо під омофором Вселенської Патріархії.
- 2) Специфічна ідентичність цього внутрішнього відмінного церковного тіла має триматися строго у межах церковного і канонічного ладу і традиції Православ'я, зокрема Вселенської Патріархії і буде відділена від всякого світського і політичного впливу.
- 3) Канонічною Главою цього церковного тіла є Його Всесвятість Вселенський Константинопольський Патріарх.
- 4) Його Еміненція, Архієпископ Америки, як локальний екзарх Вселенської Патріархії держить духовну раду з цим церковним тілом через Митрополита. Він може бути присутнім на Соборах і на конференціях єпископів УПЦ в США, передаючи їм побажання і благословення Церкви—Матері Константинополької. Він не може бути замшаним у справах цього церковного тіла, поки не постане внутрішня криза, у випадку якої він може допомогти у її розв'язанні.
- 5) Первоієрарх УПЦеркви в США поминатиме преподобне ім'я Його Всесвятості Вселенського Константинопольського Патріарха; Епархіяльні (діоцезальні) єпископи поминатимуть ім'я Первоієрарха. Всечесне духовенство поминатиме за Існуючим уставом. Кожний єпископ носить титульміста над яким він головує, а саме: Константин, Митрополит в США і Архієпископ Чикагський, Архієпископ Антоній Нью Йорку і Вашингтону, Д.К. і Єпископ Паїсій Мінеаполісу. Щоб вдосконалити їхню співпрацю і щоб краще служити своїй пастві, ці ієрархи періодично братимуть участь у конференціях єпископів УПЦ в США, очолених Митрополитом.
- 6) Первоієрарх або виконуючий обов'язки Первоієрарха УПЦеркви в США, після консультації з Екзархом Вселенської Патріархії в Америці, передає список кандидатів на Митрополита і Єпископів Собору УПЦ в США для у першу чергу затвердження. Імена Затверджених кандидатів будуть тоді передані Святому і Освяченому Синоду Вселенської Патріархії для канонічного вибору.

7) Святе Миро дає Вселенська Патріархія і роздає Митрополит. Святі Актиміиси, що мають відповідний україномовний напис також одержуються від Церкви-Матері і роздаються Митрополитом з його підписом для літургійного вжитку.

8) Про Собори Церкви і Конференції Єпископів слід заздалегідь повідомити Церкву-Матір, щоби вони отримали канонічне благословення Вселенського Патріарха. Резолюції схвалені під час таких церковних зібрань висилаються Церкві-Матері для інформації.

9) Так як УПЦ в США входить під канонічний омофор Вселенської Патріархії, вона стане членом Постійної Конференції Канонічних Православних Єпископів в обох Америках.(SKOBA)

10) Зв'язок між УПЦерквою в США і Вселенською Патріархією здійснює безпосередньо Митрополит з його Всесвятістю. Патріарші листи від Церкви-Матері до УПЦеркви в США можуть бути вислані безпосередньо Митрополиту.

11) Офіційне оголошення до Православних Церков, повідомляючи їх, що УПЦерква в США входить під канонічну юрисдикцію Вселенської Патріархії, відбудеться згідно з прийнятим порядком, Церквою-Матір'ю через патріарші листи до ієрархів-предстоятелів тих церков.

Фанар 6 грудня 1994.

THE ECUMENICAL PATRIARCHATE

POINTS OF AGREEMENT

BETWEEN THE UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH IN THE U.S.A. AND THE ECUMENICAL PATRIARCHATE OF CONSTANTINOPLE

1. The Ukrainian Orthodox Church in the U.S.A., upon accepting the canonical authority of the Ecumenical Patriarchate of Constantinople, will continue to maintain its present distinct internal structure and organization and shall be considered an ecclesiastical entity directly under the *omophorion* of the Ecumenical Patriarchate.
2. The specific identity of this internally distinct ecclesiastical entity is to be maintained strictly within the ecclesiological and canonical order and tradition of Orthodoxy, and especially of the Ecumenical Patriarchate, and shall be detached from any secular or political influence.
3. The canonical head of this ecclesiastical entity is His All Holiness, The Ecumenical Patriarch of Constantinople.
4. His Eminence, the Archbishop of America, as the local Exarch of the Ecumenical Patriarchate, maintains spiritual counsel with this ecclesiastical entity through the Metropolitan. He may be present at the General Councils ("Sobori") and the conferences of bishops of the Ukrainian Orthodox Church in the U.S.A., conveying the wishes and blessings of the Mother Church of Constantinople. He may not involve himself in the matters of this ecclesiastical entity unless an internal crisis arises, in which case he may assist in the resolution thereof.
5. The Primate of the Ukrainian Orthodox Church in the U.S.A. will commemorate the venerable name of His All Holiness, The Ecumenical Patriarch of Constantinople; the eparchial (diocesan) bishops will commemorate the name of the Primate; the reverend clergy will commemorate according to the existing order. Each bishop will bear the title of the city over which he presides, namely: Constantine, Metropolitan in the U.S.A. and Archbishop of Chicago, Archbishop Antony of New York and Washington, D.C., and Bishop Paisy of Minneapolis. To enhance their cooperation and better serve their flock, these hierarchs shall periodically meet in conferences of bishops of the Ukrainian Orthodox Church in the U.S.A. presided over by the Metropolitan.

THE ECUMENICAL PATRIARCHATE

- i. The Primate or acting primate of the Ukrainian Orthodox Church in the U.S.A., after consultation with the Exarch of the Ecumenical Patriarchate in America, shall submit a slate of candidates for the office of the metropolitan and bishops to the General Council ("Sobor") of the Ukrainian Orthodox Church in the U.S.A. for approval in the first instance. The names of those candidates so approved shall then be submitted to the Holy and Sacred Synod of the Ecumenical Patriarchate for canonical election.
7. The Holy Myrrh (Chrism) will be given by the Ecumenical Patriarchate and distributed by the Metropolitan. The Holy Antimens will also be received from the Mother Church with the appropriate inscription in Ukrainian and will be given by the Metropolitan with his signature for liturgical use.
3. The General Councils ("Sobori") and conferences of bishops are to be announced to the Mother Church in advance, so that they may receive the canonical blessing of the Ecumenical Patriarch. The resolutions passed at such ecclesiastical gatherings are to be communicated to the Mother Church for her information.
9. The Ukrainian Orthodox Church in the U.S.A., coming under the canonical *omophorion* of the Ecumenical Patriarchate, shall become a member of the Standing Conference of Canonical Orthodox Bishops in the Americas (SCOBA).
10. Communications between the Ukrainian Orthodox Church in the U.S.A. and the Ecumenical Patriarchate are conducted directly by the Metropolitan to His All Holiness. Patriarchal letters from the Mother Church to the Ukrainian Orthodox Church in the U.S.A. may be sent directly to the Metropolitan.
11. The official announcement to the Orthodox Churches of the Ukrainian Orthodox Church in the U.S.A. coming under the canonical jurisdiction of the Ecumenical Patriarchate shall take place, according to the accepted order, by the Mother Church, through venerable Patriarchal Letters to the presiding hierarchs of those Churches.

Phanar, December 6, 1994

THE UKRAINIAN ORTHODOX BROTHERHOOD NAME
METROPOLITAN VASYL LYPKIVSKYJ

БРАТСТВО ІМ. МИТРОПОЛИТА ВАСИЛЯ ЛИПКІВСЬКОГО

3889 Barbary Lane
North Port, Florida 34287 /U.S.A.

TEL. 813-426-3706

1 березня 1995 р.Б.

ДОРОГІ БРАТИ І СЕСТРИ!

Останні місяці минулого року та початки 1995 року в житті Української Православної Церкви в С.Ш.Америці відбуваються важливі події, які глибоко хвилюють Всіх вірних наших Українських Православних Церков, не тільки в Діаспорі, а і в Україні і Канаді.

Церковний Провід У.П.Церкви в С.Ш.Америці, Митрополит Константин та Архiepіскоп Антоній відбули засекречені поїздки до Істамбулу, щоб приєднати Українську Православну Церкву в С.Ш.Америці, як це зробила У.П.Церква в Канаді в 1990-91-го роках, до Вселенського Патріярха - Патріярхії; без відома вірних.

В неділю Святого Православ'я, 12-го березня 1995 р., відбудеться урочиста Евхаристична Свята Літургія, в місті ІСТАМБУЛ Туреччина, очолена Вселенським Патріярхом Варфоломеєм з ієрархією У.П.Церкви з С.Ш.Америці.

Патріярх Варфоломей на прохання Московської Патріярхії прибув у минулому році, щоб поборювати Українську Православну Церкву Київського Патріярхату на чолі Святішим Патріярхом Володимиром Романюком. І в минулому році, на прес-конференції в Москві заявив: "що Українська Православна Церква, Київського Патріярхату в Україні - є "церква диявола".

Висілаємо для Вашого ознайомлення ДОКУМЕНТИ, котрі одержала Управа Братства ім.Митрополита Василя Липківського. З інформації, котрі ми одержали: назва Церкви У.П.Ц. в С.Ш.А., має бути ЗМІНЕНА на Православна Церква в Америці, під зверхністю Вселенського Патріярха.

Управа Братства буде слідкувати за подіями, які відбуваються сьогодні на полі Церкви і буде вчасно інформувати все Українське Громадянство.

Почесний голова Братства

О. Яременко

Діючий голова і секретар
Братства.

В. Кохно

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА

КИЇВСЬКИЙ

ПАТРІАРХАТ

252004, м. Київ,
вул. Пушкінська, 36

КАПЦЕЛЯРІЯ

228-37-30.

1 березня 1995р.

№ 114/2

З А Я В А

прес-центру Української Православної Церкви Київського
Патріархату

Стало відомо про намічений перехід парафій Української Православної Церкви в США під канонічну зверхність Константинопільського Патріархату. У зв'язку з цим серед певних кіл української православної діаспори у США останнім часом стали розповсюджуватися чутки, що Святіший Патріарх Володимир робив заяви про зречення сану. Прес-центр Української Православної Церкви Київського Патріархату спростовує ці чутки, що не мають під собою жодної основи. Переговорів про об'єднання Українського Православ'я єпископат УПЦ в США не проводив.

ПРЕС-ЦЕНТР УПЦ-КВ.

THE UKRAINIAN ORTHODOX BROTHERHOOD NAME
METROPOLITAN VASYL LYPKIVSKYJ

БРАТСТВО ІМ. МИТРОПОЛИТА ВАСИЛЯ ЛИПКІВСЬКОГО

3889 Barbary Lane
North Port, Florida 34287 /U.S.A.

TEL. 813-426-3706

6 березня 1995 р.

До Святішого Патріярха ВОЛОДИМИРА
Української Православної Церкви Київського Патріярхату.

Ваше Святосте!

Як Вам відомо, що в житті Української Православної Церкви в Сполучених Штатах Америки відбуваються важливі події, які глибоко хвилюють Вірних УПЦ - в США.

Вищий Церковний Провід УПЦ в США Митрополит Константя та Архiepіскоп Антоній відбули засекречені поїздки до Інстабулу, щоб приєднати Українську Православну Церкву в США до Вселенського Константинопольського Патріярха.

З цієї метою Архiepіскоп Антоній розїздить по містах, де є наші Парафії і шукає підтримки Вірних. В своїй інформативній доповіді заявляє, що Він після поїздки до Інстабулу, поїхав в Україну і мав розмову з Вами, інформуючи Вас та Провід УПЦ-КП, що Вселенський Патріярх Варфоломей прийме Українську Православну Церкву в Україні, коли Вона буде об'єднана.....

І далі заявляє: - що Ви, Ваша Святосте, в імя, бути прийнятими в лоно Вселенської Патріярхії та бути "канонічними", погодилися зняти Свій Патріярший кукіль.

Ми зверталися телефонічно до Проводу Української Православної Церкви Київського Патріярхату, щоб нам, в цій важливій справі, Святіший Патріярх ВОЛОДИМИР: заявив, чи дійсно такі розмови були.

Ми одержали 1 березня 1995 р.Б. через факс "Заяву" від Прес-Центру УПЦ-КП в якому, Прес-Центр Української Православної Церкви Київського Патріярхату спростовує ці заяви: "що немає під собою жодної основи". До нас дійшли інформації, що Архiepіскоп Антоній, одержавши копію "Заяви" подзвонив до Вас, Ваше Святосте: Ви відповіли, що Ви про це нічого не знаєте? це поставило нас дуже в неприємне становище: нам закидають, що ці "папери", котрі ми одержали, не є дійсні, бо немає підпису та печатки.

THE UKRAINIAN ORTHODOX BROTHERHOOD NAME
METROPOLITAN VASYL LYPKIVSKYJ

БРАТСТВО ІМ. МИТРОПОЛИТА ВАСИЛЯ ЛИПКІВЬКОГО

3889 Barbary Lane
North Port, Florida 34287 /U.S.A.

TEL. 813-426-3706

Тому, щоб уникнути всяких непорозумінь та закидів, ми звертаємося до Вашої Святості відповісти нам, чи дійсно все вище сказане було висловлене Вами;

Ласкаво просимо Вас дати нам відповідь якнайскоріше, бо це гальмує і ускладнює нашу працю: і щоб Ваш лист-Заява була з Вашим підписом та печатком;

Діючий Голова Братства і Секретар

Валентин Кохно

Валентин Кохно

П.С. Повідомляємо Вас, що на Ваше звернення: видати "Проповідь" Митрополита-Мученика Василя Липківського наш Дорогий член Братства П.А. Жарський склав пожертву в сумі чотирнадцять тисяч доларів /14 тисяч/ і член Братства Пані Доктор Шлегалді тисячі /2 тисячі/. - *10 ТИСЯЧ ПРИМІРЬ*
Др. Тарас Кохно склав дві тисячі доларів /2 тисячі/ на Пропам'ятну Бронзову дошку на Софіївському Соборі Митрополитові Василеві Липківському.

Я з дружиною дві тисячі доларів /2 тисячі/ на пропам'ятну Бронзову дошку на Церкві св. Миколи Притиска в місті Києві: останньому Митрополитові УАПЦ Іванові Павловському.

В.К.

УКРАЇНЬСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ
ПАТРІАРХ КИЇВСЬКИЙ І ВСІЇ РУСИ-УКРАЇНИ
ВОЛОДИМИР

252004, Київ-4, вул. Пушкінівська, 36

Тел./факс 228-40-48

7. березня 19 96 р.в.

№ 124/2

До православних українців діаспори

Українське Православ'я має багато святинь. Зі ширим серцем ми віддаємо шану Православному осередку в Вавил-Вруку і його Патрону. Але головна святиня кожного українця, де б він не опинився, - тут, на стародавніх горах, де сяють незсмагненою красою храми Золотоверхого Києва.

Тут благовістив Апостол Андрій Первозваний. Тут Рівноапостольний князь Володимир охрестив наших предків. Тут підносили молитви за Рідний Край святі угодники й чудотворці, що оберігали Україну в найчорніші дні її важкої історії. Тож кожен, у чийх грудях б'ється українське серце, розумом і серцем відчуває фундамент Української незалежної Церкви й української національної ідеології не може бути щось інше, крім духовності і містички Києва.

Збулася найзаповітніша мрія, заради якої поклали своє життя тисячі і мільйони українців. Ми відновили нашу державність, відновили незалежність нашої Апостольської Церкви.

І тепер, стоячи на святій для нас київській землі, під святим київським небом, звертаюся до Вас, дорогі брати і сестри! Українська Православна Церква Київського Патріархату закликає під свій омофор всіх своїх дітей у розсіянні суцільно. Робіть свій вибір свідомо, щоб кожна парафія прийняла своє рішення за себе.

НЕХАЙ ШВИДШЕ НАСТАНЕ ДЕНЬ НАШОГО ДУХОВНОГО Й НАЦІОНАЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ !

З любов'ю

+ Володимир
ПАТРІАРХ КИЇВСЬКИЙ І ВСІЇ РУСИ-УКРАЇНИ

Передала представник УПЦКП К.Неміра
тел.1-216-842-3529

Consistory of the Ukrainian Orthodox Church of the U.S.A.

ПРЕСОВЕ ПОВІДОЛЕННЯ ВІД КОНСИСТОРИЇ.

7 березня 1995

До Всечесних о. Настоятелів і Членів Парафіяльної Управи.

Улюблені у Христі Ісусі:

Слава Ісусу Христу!

Українська Православна Церква в США і Діаспорі займе своє відповідне місце у Всесвітньому Православ'ї.

Внаслідок розмов, які відбулись у Царгороді, центрі Вселенського Православ'я, між Блаженнішим Митрополитом Константином, Первоієрахом УПЦ в США і УАПЦеркви в Діаспорі, Високопреосвященнішим Архiepіскопом Нью Йоркським і Вашингтонським Антонієм і Всевятїшим Вселенським Патріархом Варфоломеєм на запрошення останнього, і після докладного звіту ієрархів УПЦ в США і Діаспорі перед членами Ради Митрополії Української Православної Церкви в США, зібраними на сесіях Ради від 2 до 4 лютого 1995 в Осередку УПЦ в США, Саут Бавнд Брук, Нью Джерзі, одгоголосно схвалено членами Ради Митрополії рекомендацію Єпископату Української Православної Церкви в США і УАПЦеркви в Діаспорі, очоленої Блаженнішим Митрополитом Константином увійти під духовний омофор Вселенської Царгородської Патріархії і тим забезпечити для УПЦеркви своє відповідне місце у Всесвітньому Православ'ї і ті привілеї, якими УПЦ користалась перед тим, як вона була підпорядкована Московській Патріархії у 17 столітті.

Повідомлено після сесії Ради Всевятішого Патріярха Варфоломея про рішення Ради Митрополії, після чого запрошено Його Всевятістю Блаженнішого Митрополита Константина і Єпископів УПЦ в США і Діаспорі до Царгороду співслужити з ним Святу Літургію і цим утвердити це рішення Євхаристією - Святим Причастям.

Урочистість під час якої УПЦерква, займе своє відповідне місце у Світовому Православ'ї, відбудеться у неділю 12 березня, на Першу Неділю Великого Посту - Неділю

UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH OF THE U.S.A.
☎: (508) 356 - 0090
FAX: (908) 356 - 3556

MAILING: UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH OF THE U.S.A.
P.O. BOX 495
SOUTH BOUND BROOK, N.J. 08880

SHIPPING:
135 DAVIDSON AVE.
SOMERSET, NJ 08873

Православ'я у Царгороді, у Патріаршому Соборі Святого Юрія Переможця, де, разом з Патріархом Варфоломеєм, сослужитимуть Літургію: Блаженніший Митрополит Константин, Первоієрах УПЦеркви в США і УАПЦ в Діяспорі; Високопреосвященніший Архієпископ Нью Йорський і Вашингтонський і в. о. Правлячого Єпископа Австралії і Нової Зеландії Антоній; Преосвященний Єп. Паїсій, член Собору Єпископів УПЦ в США; Преосвященний Єп. Іоан, Правлячий Єпископ Великої Британії, і Преосвященний Єп. Єремія, Правлячий Єп. Куритиби і Південної Америки. Високопреосвященніший Анатолій, Почесний Митрополит і Правлячий Ієрарх Західньої Європи буде відсутній з причини стану здоров'я.

Присутніми на Літургії у Фанарі 12 березня будуть понад 40 членів УПЦ в США між ними священники і миряни - члени Ради Митрополії. Про рішення увійти під духовний омофор Вселенського Патріарха і Церкви, від якої Україна прийняла Православне Християнство у 988 р. повідомлено особисто Архієпископом Антонієм Первоієрахів УПЦеркви на Україні, Святішого Патріарха Володимира (УПЦ - КП) і Патріарха Димитрія (УАПЦ) під час візиту, який відбувся у січні цього року. Вищезгадані Глави УПЦерковних юрисдикцій на Україні позитивно прийняли цю вістку, дивлячись на це, як важливий крок, який вплине на життя і майбутність Церкви на Україні.

Євхаристійне єднання УПЦ в США і Діяспорі з Царгородським Престолом забезпечує раз і назавжди місце УПЦеркви в США і Діяспорі у Всесвітньому Православ'ї, зберігає суцільність Церкви і дає УПЦерві, Блаженнішому Митрополиту Константину і його собратам єпископам ту практичну можливість і більш ефективний голос боронити українські церковні справи.

9 березня перед відлетом до Царгороду, Вл. Антоній разом з місцем ^{бу}ду духовенством, відслужив у присутності членів делегації до Царгороду Молебєн до Христа Спасителя прохаючи Божої опіки і благословення на цю справу. Після Молебєня присутні вшанували молитвою пам'ять бл. п. першого Патріарха України, Святішого Мстислава I і першого Первоієраха УПЦ в США, бл. п. Митрополита Іоана Теодоровича, на місці їх вічного спочинку.

Повідомляючи Вас про цю радісну вістку, просимо всіх Отців Настоятелів відслужити у неділю 12 березня - Неділю Православ'я Молебєнь Подяки до Христа Спаса, за цю радісну і історичну подію.

Відданий Вам у Христі Ісусі,

(Протопрєсв.) Василь Дяків,
Голова Консисторії.

3

Владыки Константин і Антоній відіхали до Константинополю на початку грудня 1994. Вони звітують, що Вселенський Патріарх повідомив їх в розмові, що він прийшов до рішення визнати Українську Православну Церкву в Діаспорі, ~~визнавши її повну автокефалію~~. Разом з цим його бажанням є щоби православні Церкви в Діаспорі об'єдналися. Мова йшла головно про УПЦ США і УПЦ Америки під зверхністю Єпископа Всеволода. Наші Ієрархи стали на позицію, що визнання Вселенською Патріархією Української Церкви в Діаспорі може бути ~~першим кроком до визнання повної автокефалії православної Церкви в Україні~~. ~~визнанням її Патріархатом в Києві~~ ^{має бути} першим кроком до визнання повної автокефалії православної Церкви в Україні. ^{Пропонується} ~~Визнанням її Патріархатом в Києві~~ Вселенський Патріарх погодився на такий план: після визнання УПЦ в Діаспорі будуть створені дві делегації, які поїдуть до Києва: одна від Вселенського Патріарха а друга від УПЦ в Діаспорі. ^{Є сподівання, що в} теперішні два Київські Патріархи Володимир і Димитрій згодяться скликати Всеукраїнський православний собор на якому буде вибрано одного Патріарха вля всієї України, який потім буде визнаний Вселенським Патріархом, як рівний з іншими православними патріархами світу. В такий спосіб буде створено єдність України під одним Патріархом Київським і всієї України.

Цей план означав цілковитий поворот попередньої політики Вселенської Патріархії відносно нашої Церкви в Україні і Діаспорі. Чим він був зумовлений, можна лише догадуватися. Але найпробоводібнішим варіантом кількох розсудів є те, що Україна стала предметом церковно-політичної гри між Москвою, Римом і Царгородом. Про деталі будемо знати пізніше.

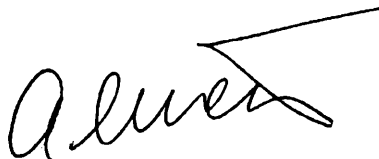
Скоро по поверненню з Царгороду Архiepіскоп Антоній відбув поїзду до Києва, де він зустрівся з Патріархом Володимиром, Київський Патріархат і Патріархом Димитрієм - УАПЦ. Обидва були детально поінформовані про цей план і погодилися з ним. В дорозі додому Архiepіскоп Антоній відвідав Європейські Дієцезії УАПЦ і дістав згоду на такий шлях від Митрополита Анатолія, Єпископа Іоана а потім від Єпископа Паїсія і Єпископа Єремії (Півд. Америка).

4

США, який є запланований на жовтень 1993 р. На цій Соборі має бути завершено об'єднання з УПЦ Америки Єпископа Всеволода.

На сесії Ради відбулася жвава дискусія по цій питанні. Кожному членові Ради було запропоновано висловити свою думку. Безперечно, визнання Вселенським Патріархом нашої Церкви в Діаспорі є великим історичним кроком вперед, особливо коли цей крок буде першим кроком для досягнення ^{через який} єдності в Україні та до визнання ~~її~~ повної автокефалії. Члени Ради особливо наголошували це пов'язання з Україною, Ввійшовши в євхаристійне єднання з Вселенською Патріархією, УПЦ в Діаспорі цим також входить у цілу сім'ю православних Церков світу і стає на значно сильніші позиції в допомозі Українській Церкві в Україні в дорозі до її еventуального визнання усім православним світом. УПЦ в Діаспорі входить під Духовни омофор Вселенського Патріархату, в той самий час затримуючи свою статуткову цілість і адміністративну незалежність.

Після довгого і глибокого обговорення рекомендацій Ієрархів УПЦ Церковна Рада Митрополії одностайно прийняла ці рекомендації.

Reception of Ukrainian Orthodox in the Diaspora

**Address of His All Holiness Bartholomaios
During the Divine Liturgy on Sunday of Orthodoxy in the
Course of the Celebratory Confirmation of the Recent Reception
under the Ecumenical Patriarchate of all the Ukrainian
Orthodox in the Diaspora**

Phanar, March 12, 1995

Brother concelebrants and dearly beloved children in the Lord,
the Founder of the Church:

In a most impressive way today's venerable anniversary of the restoration of holy icons in the Church expresses the fulness of Orthodox *phronema*, or way of thinking, and the continuous faith of the undivided Church. This day is befittingly characterized as the Triumph of Orthodoxy and is also known as The Sunday of Orthodoxy.

This is also the reason why our Holy Great Church of Christ of Constantinople – from which the mandate of Christ was propagated always without innovation to all those near and far – has considered this particular day the most appropriate for confirming a new triumph of the faith and of Orthodoxy. At this hierarchical concelebration we celebrate the blessed reception under our Modesty's omophorion of all the Ukrainian Orthodox in the Diaspora whom Your Eminences have shepherded for many decades.

The justifiable elation of the Holy Mother, the Great Church of Christ of Constantinople, at the unification of the various jurisdictions of the Ukrainian Diaspora is, of course, cause of joy for the soul of every Orthodox believer on earth, wherever they may be. Through this process we have come to the end of a long period during which brothers of the same blood, not only by faith but also by ethnic origin, for reasons brought about by political circumstances, were forced to live separated and without coordinating leadership. Throughout this entire time they were deprived, on the one hand, of the many blessings which come from unity and working together in godly fashion and, on the other, of any kind of spiritual cohering center of their own.

Our Holy Great Church of Christ is filled with spiritual pride at the devotion exhibited to her by the present-day descendants of those Ukrainians who received the Orthodox faith from the Mother Church so many centuries ago. During this solemn concelebration and eminent day of Orthodoxy, the Church cannot be remiss in avowing her just praise and appreciation to all of you who as shepherds honorably worked together to lead the local ecclesiastical synods of the Diaspora in determining the best way to restore the sacred ties with this venerable Center, which had been forged by such a hallowed past, by coming under its singular spiritual and canonical jurisdiction. Today, more intensely than at any other time, we live the tragedy of division among Christians in general. All of us as Orthodox have a sacred duty to maximally rejoice at the unity reached by our brothers and sisters in the common faith. It is not just that painful wounds of the past have been healed, but also that a God-loving example has been given to the innumerable denominations and confessions of divided Christendom to imitate. During this hallowed moment it would be superfluous to emphasize that the willingness on the part of the Church of Constantinople, the primatial throne of Orthodoxy, to acknowledge your sacred request which you have devotedly and praiseworthily submitted, cannot possibly aim at any other intention other than the steady resolving of the many still outstanding problems concerning the Orthodox Diaspora in general. On the issue of the Orthodox Diaspora, this Church feels that in a special way – if not the only way – she is bound by the sacred Canons. This imprescriptible bond of the Church of Constantinople with the Orthodox in the Diaspora need not be interpreted solely in the spirit of the renowned 28th canon of the Fourth Ecumenical Council, but also according to the age-old and holy canonical order of the ancient pentarchy. Officially proclaiming all these things in the Divine Liturgy of the Sunday of Orthodoxy, once again we also invite the other Most Holy Orthodox Autocephalous Churches to specially work together with our Church of Constantinople in sisterly love towards the most expeditious and soundest solution in accordance with the sacred Canons of all the problems of the Diaspora in general. Unfortunately the modern world, through its constant rapid socio-political restructuring, improvidently multiplies these problems to the detriment of us all and of the Church's task in the world in general. We are certain that our sisterly appeal will want to be heard and fulfilled by the sister Orthodox

Churches to the same measure of sincerity with which this appeal is made. We invite you, brothers and concelebrants, from now even under our jurisdiction, to continue your work of reconciliation and the edification in God of all the Orthodox in the Diaspora through every peaceful and God-pleasing means. This would make us proud and at the same time it would be a means of support primarily to our Mother Church here, but also to Orthodoxy under the heavens as well. We especially rejoice that you have come to this sacred concelebration joined by a significant number of your co-workers from among the pious clergy and devout faithful of your flocks. In them collectively we greet the entire Ukrainian Orthodox Church in the Diaspora from this venerable Center. We paternally bless and congratulate them for all they have laboured until now, which has been to the glory of God and the blameless Orthodox faith, and for all their continuing labours. May the all-holy and all-pure Body and Blood of Christ – of which from this day we are joyfully deemed worthy to partake of the Common Cup of the one faith – wash all of us of the stain of the past. May we find support and be safeguarded against every temptation and other dangers, both at present and in the future, so that without condemnation we can offer up the bloodless sacrifice to the glory of God and the edification of His people.

+ Bartholomaios of Constantinople

Bishop Nicholas, Metropolitan Constantine, Patriarch Bartholomaios, Archbishop Antony, and Bishop Vsevolod at the Phanar.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА

КИЇВЬКИЙ

ПАТРІАРХАТ

252004, м. Київ,
вул. Пушкінська, 30

КЕРУЮЧИЙ СПРАВАМИ

т. 778.97.50

28 березня 1995

№ 152/2

Р О З' Я С Н Е Н Н Я

Велике адікування й замаскування гучляються у Київському Патріархаті взаємозуперечні, а часом і престо абсурдні повідомлення, що стосуються міжцерковних взаємин в Українському Православ'ї.

В інформаціях останнього часу з особливою наполегливістю підкреслюється ніби всі заходи провади ^{Володимир} УПЦ в США робляться з відомої й благословіння Святиного Патріарха. Доходить до заяв канонічно неприпустимих. Наприклад, згідно однієї з публікацій, Акт духовного єднання УПЦ в США завершився єхаристією "з милостиного благословення Святиного Патріарха Київського і всієї Руси-України". Ті, хто складає таку дезінформаційну нітку, престо не розуміють, що Святиний Патріарх Константинопольський не може чинити цює залежно від благословіння чи неблагословіння Патріарха Київського.

Патріарха канцелярія повідомляє, що під час перебування Архієпископа Нью-Йоркського і Вашингтонського Агтонія в Києві не буде складено жадного документа. Накоректно й надобре чинять ті, хто повідомляється на приватні розмови єпископа і береться надте широкое їх інтерпретувати.

Київський Патріархат досі не-одорнав від єпископів УПЦ в США жадного листа, що інформував би про їхні наміри й плани. Тим часом, якце вірити газетним публікаціям, в подіях останнього часу порукується цює канони, зокрема 34-те Апостольське Правиле.

Не секрет, що після смерті Єв.п.Патріарха Метислава в американських церквах перестали пошанувати Київського Патріарха, що порушило першу частину цього Правилла: "Єпископам будь-якого народу належить знати першого серед них і визнавати його як голову". Далі, якщо Митрополит Константинопольський в УПЦ в США та УАПЦеркви в діаспері перебував на себе, порукується друга частинна цього Правилла: "Але й перший х хай нічого не робить, не поспитавши в душин всіх". Надте важливі рішення, що регулюють міжцерковні взаємини, були зроблені без попереднього обговорення на Соборі.

Київський Патріархат не має підстав і не може дати оцінки діям єпископів УПЦ в США, оскільки його представники не були запрошені ні на розмови із Вселенським Патріархом Варфоломієм, ані на саму урочистість 12 березня. Більше того, Київський Патріархат не був воініформований ні про те, що представники УПЦ в США збираються їхати в "Надію православ'я" до Константинополя, ані про те, що така поїздка уже відбулася. Сумуємо й дивуємось, що звернення Святішого Патріарха до православних українців дієспори в американських газетах було затримано й не опубліковано досі.

КЕРУЮЧИЙ СПРАВАМИ
КИЇВСЬКОЇ ПАТРІАРХІЇ

м. прот. РОМАН ОЛЕКСИК

Українське Православне Товариство

- Св. Апостола Якобія Парвозваного

10 Unplizid Ave, Albany, N.Y. 12203 Tel. 518/456-2110 Fax 518/452-0236

Дня 30-го березня, 1995 р.

До Іл Святїшества ВОЛОДИМИРА
Патріарха Київського і всієї Руси-України

Ваше Святїшество!

До нас дійшов документ в іднісом Вашого Святїшества, яким закликатимуть вірних Української Православної Церкви в США дїшати своїх архиєреїв і самочинно переходити під омофор Вашого Святїшества.

Ми є переконані, що цей документ є підбрюхою людей з недобрими намірами: які - прикриваючись ім'ям Вашого Святїшества - хочуть сілти роздор в Українській Православній Церкві в США. Ми не можемо повірити, щоб Ваше Святїшество - прийнявши поклик Св. Духа - нести тягар відповідальності перед Богом і народами за долю Українських Православних Церков в цілому світі - могли зробити крияду дочці-Церкві в США та її вірним. Ажже Українська Православна Церква в США, ідучи за прикладом Української Православної Церкви - Київського Патріархату, шукала визнання у Вселенській Патріархії і це визнання досягнула. Ми молимо Господа Бога, щоб Він дарував таке ж визнання Українській Православній Церкві - Київського Патріархату в короткому часі. А наші архиєреї будуть робити все, що вможуть, щоб цей час наступив якнайскорше.

Овертїмося до Вашого Святїшества з україним проханням: вперевити автентичність одушеного закликку та відсепаруватись від тих людей в Україні і в США, які - прикриваючись ім'ям Вашого Святїшества - хочуть валити Українська Православна Церква в США. Ці особи не прикладали рук, коли цю церкву будували, а навпаки - робили все можливе на її шкоду. Також вони мало що зробили, щоб допомогти Українській Православній Церкві - Київського Патріархату, бо їхня турбота не за Церкву, а за саморекламу.

Ажш Ваше Святїшество не ошперечить автентичности одо намїреного закликку, то це чинесе незалежну рану на тіло Українського Православ'я. Благогомо Ваше Святїшество не допустити до отворання прїрїи між нашими Церквами в Україні і США, яку люди добрих намірів не вможуть ошперечити десятиліттями.

Просимо молитов Ваше Святїшество за наші душі,
За Управу Товариства,

Михайло Тарас

**Собор Єпископів
Української Православної Церкви в США і в діаспорі
4 von Steuben Lane
South Bound Brook, NJ 08880-1412**

Всечесному духовенству і христолюбивим вірним Української Православної Церкви в Сполучених Штатах Америки і у Діаспорі.

Слава Ісусу Христу, Який закликає нас до благословенної єдності для доброго стану Його Святої Церкви.

Сорок п'ять років тому відбулась історична подія. Головні Українські Православні юрисдикції в США об'єдналися і тим створили одну Українську Православну Митрополію, звану як Українська Православна Церква в США. Це об'єднання - благословення з висоти, принесло багато плодів, про які свідчить духовний і матеріальний поступ, зроблений під час цих 45 років єдності у Христі.

Ця об'єднана Українська Православна Церква в США була тим знаряддям, яке під здібним духовним проводом бл. п. першого Первоієрарха Митрополита Іоана, і пізніше бл. п. Митрополита Мстислава і їхніми собратами у єпископстві і священстві, зберегло в США і в діаспорі унікальну духовність Святої Православної Віри, що її практикують православні українці, зберігаючи одночасно стародавні традиції і звичаї, які залишаються живими до сьогоднішнього дня.

Ця об'єднана Церква, вірна своїй історії, мріяла про той день, коли Україна буде вільна і незалежна. Ця об'єднана Церква ніколи не тратила надії, що така вільна і незалежна Україна буде тим Христовим виноградником, опікуваним вільною і незалежною Українською Православною Церквою на чолі з ОДНИМ, як слід обраним Патріархом, позиція якого у світовому православ'ї була б незаперечувана ніким.

Ця мрія була частково здійснена, коли від 1990 до 1993 року ми могли вказувати на одну Церкву на Україні, очолену одним Патріархом - Його Святістю Мстиславом, бажанням серця якого було, як свідчать його архипастирські служіння, як Митрополита Церкви в США і в діаспорі, і його візитації до Вселенської Патріархії, щоб наша Церква в США і в діаспорі і Церква на Україні були визнані тією Церквою-Матір'ю від якої Україна одержала благословенний дар Святої Православної Віри, тобто Вселенської Царгородської Патріархії.

З відходом у вічність Святішого Патріарха Мстислава 11 червня 1993р, єдність Церкви на Україні скінчилась. Було створено дві Українські Православні церковні юрисдикції, кожна зі своїм патріархом побіч з третьою юрисдикцією, яка підлягає Московській Патріархії. У результаті цієї жалюгідної і нездорової ситуації, вірні на Україні стали збентежені і розгублені у багатьох випадках та легкими жертвами зовнішніх сил, які своєю діяльністю продовжують послабляти тканину церковного життя в Україні.

Цьогорічна сесія Ради Митрополії нашої Церкви в США і Собор Єпископів Церкви в діаспорі зосереджували глибоку увагу щодо теперішнього стану нашої Церкви в Україні, її великих потреб, зокрема єдності.

Ваші ієрархи - Блаженніший Митрополит Константин і Високопреосвященніший Архієпископ Антоній, запрошені до Царгороду у грудні 1994 року самим Вселенським Патріархом Варфоломієм I, подали членам Ради Митрополії докладний звіт, відкриваючи всі наслідки своєї візити до Його Всесвятості, яка відбулась від 3 до 5 грудня 1994р. Під час авдієнцій Його Всесвятість, духовний Глава всього Православ'я, висловив свій біль стосовно ситуації Церкви на Україні, і також висловив не тільки своє бажання, але й бажання Святого Царгородського Престолу, щоб єдність Української Православної Церкви в діаспорі і в Україні була здійснена якнайскоріше.

Повідомили ми членів Ради Митрополії, що Вселенський Царгородський Престол готовий стати активним у справах, які торкаються єдності Церкви в Україні, працюючи для здійснення цього бажання з Українською Православною Церквою в США і в діаспорі, очоленої Блаженнішим Митрополитом Константином і його собратами у єпископстві. Ми також повідомили членів Ради Митрополії, що Вселенський Патріарх висловив свою готовність визнати і прийняти під свій духовний омофор всю нашу Церкву в США і в діаспорі, залишаючи непорушними своєрідну ідентичність, статуту суцільність і адміністративну незалежність наших церковних тіл. Таким чином, наша Церква в США і діаспорі входить у повну спільність з родиною Православних Церков у світі, маючи, як наслідок цієї спільноти, той потрібний світовий форум, від якого ОДИН ГОЛОС нашої Української Православної Церкви буде всіма почутий. Таке визнання нашої Церкви значить, що інші, почувши її ГОЛОС, змушені будуть рахуватися з позицією нашої УПЦеркви відносно нашої Української Православної Церкви на Україні. Нічого не буде змінено у структурі і адміністрації нашої Церкви.

Перед тим, як вся ця інформація була представлена членам Собору Єпископів у діаспорі і членам Ради Митрополії УПЦ в США, Владика Архієпископ Антоній у січні цього року поїхав на Україну, шукаючи поради і підтримки її церковних провідників. Владика Архієпископ Антоній відбув зустрічі з Його Святістю Димитрієм, Патріархом Української Автокефальної Православної Церкви, і з Його Святістю Володимиром, Патріархом Української Православної Церкви - Київського Патріархату, і повідомив їх про все, що відбулось у Царгороді, підкреслюючи бажання здійснити єдність нашої Церкви в Україні. Обидва Первоієрахи в Україні вітали новину, подану Архієпископом Антонієм, і раділи майбутньому рішенню всієї УПЦеркви в діаспорі увійти під омофор Царгородської Вселенської Патріархії. Первоієрархи Церкви в Україні дивились на це рішення, як на крок, який матиме позитивний вплив на єдність Церкви в Україні.

Повертаючись до США, Архієпископ Антоній зупинився в Німеччині, щоб відбутися консультацію з Блаженнішим Митрополитом Анатолієм і Владикою Єпископом Іоаном. Блаженніший Митрополит Константин відбув консультації з Єпископом Паїсієм в США і з Владикою Єремією, правлячим єпископом Південної Америки. Задоволені підтримкою єпископів в Україні, ми тоді і тільки тоді вирішили винести цю справу на сесіях Ради Митрополії УПЦ в США, які відбулись від 2 до 4 лютого цього року у нашому Церковному Осередку у Саут Бавнд Бруку, Нью Джерзі. Як засвідчено постановою Ради Митрополії, одноголосно схваленою членами Ради, Рада Митрополії схвалила зусилля ваших єпископів і заохотила їх йти наперед під проводом і благодаттю Святого Духа,

щоб привести нашу Церкву в спільність з Всесвітнім Православ'ям через Вселенську Царгородську Патріархію.

Члени Ради Митрополії одногласно погодились, що це рішення не тільки дасть нашій УПЦеркві в США і діаспорі ті засоби, потрібні для виконання своєї місії, як життєдатній силі у родині Православних Церков, але також дасть їй голос, з яким прийдеться іншим рахуватися, навіть тим, які в минулому уникали Православного Християнського Братерства і Евхаристійної спільності з нами; цей крок також буде мати позитивний вплив на справу єдності нашої Церкви у незалежній Україні і забезпечить зміцнення позиції Київського Престолу, як духовного осередку і Церкви-Матері всіх православних українців не тільки в Україні, але також поза її устієними і визнаними кордонами. Тепер ми можемо повідомити вас, як це було повідомлено у пресі, що ми поїхали до Царгороду і там були від 9 до 14 березня цього року. Тепло і в душі Христової любові прийняв нас Всесвятіший Вселенський Патріарх Варфоломей разом з членами Святого Синоду Царгородської Патріархії. Включено нас, ваших єпископів, у список канонічних Православних Єпископів, а це значить, що ми вже не є "голосами, взиваючими у пустелі," ніким не чутими, не гідними уваги. Свідками цього акту визнання нашої Української Православної Церкви в діаспорі, який вже давно мав бути здійсненим, були 38 вірних, в тому числі члени Ради Митрополії УПЦеркви в США, які своїми коштами поїхали до Царгороду, щоб бути учасниками цієї історичної події, яка відбулась 12 березня у Неділю Перемоги Православ'я, коли ми брали участь у Евхаристійній Божественній Літургії разом з Вселенським Патріархом і членами Святого Синоду. На це свято і з нагоди цієї події Його Всесвятість Варфоломей Перший вголос заявив всьому світу, що Українська Православна Церква знову повернулась до свого відповідного місця у Історії, і що сили пекла не перемогли її. Ті, які десятиліттями пробували зтерти її з лиця землі, поховаються в забуття.

Ми всі знаємо, що будуть особи, не спроможні зрозуміти нас, ваших ієрархів, і наше рішення. Необізнаність керує такими особами. На нашу думку, у деяких випадках керуються ними сили, цілком чужі Українському Православ'ю і навіть Христовій Церкві взагалі. Отже, ми, ваші ієрархи, повідомляємо вас про нашу РІШУЧУ і непохитну позицію піднести нашу Українську Православну Церкву в США і в діаспорі в об'єднане церковне тіло, яке буде **ОДНИМ ГОЛОСОМ** виступати в обороні поважних українських православних справ. Коли ми на протязі останніх двох років докладали багато зусиль примирити різні фракції на Україні, ми завжди чули обвинувачення, що ми самі не з'єднані. "Як можете ви, - питали нас, - наслідитися закликати нас на Україні до єдності, коли ви у діаспорі роз'єднані?" Ми, ваші ієрархи, як наслідники Святих Апостолів, які відповідаємо перед Христом, присягаємо вам, що **НІЩО НЕ ЗДЕРЖУВАТИМЕ НАС ВІД НАШИХ ЗУСИЛЬ - ДОСЛІВНО ПІДНЕСТИ УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОСЛАВ'Я В ДІЯСПОРІ**. Ті, які наслідяться фальсифікувати цю подію, попадуть під приписувані Церквою санкції. Ми не можемо і не дозволимо, щоб деструктивні сили всередині здійснювали те, що зовнішні сили не спроможні були звершувати! Відповідаємо на делкі фантазії, які пускаються в обіг: 1) Наша Церква не змінить своєї назви і не стане частиною "Американської Православної Церкви." 2) Наша Церква абсолютно не має "фінансових зобов'язань" до Царгородської Патріархії, 3) Царгородська Патріархія не має права і ніколи не може відібрати від нас наші церковні

маєтки, і 4) Ваші єпископи не були пересвячені у Царгороді. Вселенська Патріархія зайняла позицію, що абсолютно не має сумніву щодо законності всіх хіротоній на єпископа, які відбулись у Церкві в діаспорі під проводом Митрополита Мстислава. Суперечні твердження роблять особи, які не є членами нашої УПЦеркви в США, їх заяви є фальсифікацією фактів.

Ми оцим нашим листом повідомляємо вас, що навіть тепер докладаємо зусиль зміцнити нашу єдність, як православні українці. Відбуваються поважні розмови між нашою Церквою і Українською Православною Церквою в Америці, очоленою Преосвященним Єпископом Всеволодом, з метою об'єднати наші дві Церкви під час спільних Соборів у жовтні цього року. Незабаром відбудуться розмови з ієрархами Української Православної Церкви в Канаді з метою створення Собору Українських Православних Єпископів поза Україною, який знову виступатиме ЄДИНИМ ГОЛОСОМ ЗА УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОСЛАВ'Я. Це досягнення багато сказало би світові. Дорогі і улюблені! Час розбрату і поділу скінчився! Ми закликаємо всіх вас ділитися з нами цією радістю і разом з нами йти в нове життя нашої Української Православної Церкви. Ми знову Божою благодаттю можемо зробити її міцною і життєдайною. Тоді і тільки тоді можемо мати надію, що ми можемо ефективно вплинути на життя нашої Церкви-Матері на Україні і допомогти в її стабілізації і піднесенні, і принести їй це саме визнання від світового Православ'я. Згідно з думкою наших ієрархів в Україні і нас, ваших ієрархів, таке визнання мусить дати Церква-Матір Царгородська, а не Московська, яка є духовною дочкою Київської Митрополії. Занадто довго ми пробували допомогти з позиції нашої слабості. Це мусить змінитися і зміниться. Ми не можемо дати підтримку нашій Святій Церкві в Україні, якщо ми дозволимо нашій Церкві в діаспорі занепадати.

Просимо ваших постійних молитов під час днів цього Великого Посту і також впродовж Великодніх Днів; також просимо, щоб ви підтримали історичні кроки, зроблені для досягнення того, за що ми молились під час кожної Божественної Літургії - "за добрий стан святих Божих Церков і з'єднання всіх."

Ми шукаємо вашого довір'я і вашого зрозуміння, що ми ведемо вас в Божу славу, бо у цьому житті ніякої іншої мети не маємо. Не сумнівайтеся у нашій любові до нашої Церкви. Обнімаємо кожного з вас у Христовій любові і просимо, щоб ви один одного обнімали у тій самій любові.

У Христовому Імені,

✦Константин,
Митрополит

✦Анатолій,
Митрополит

✦Антоній,
Архієпископ

✦Паїсій,
Єпископ

✦Іоанн,
Єпископ

✦Єремія,
Єпископ

Дано 2 дня квітня, року Господнього 1995.
у Четверту Неділю Великого Посту - Іоана Ліствичника.

Відкритий лист
до парафіян Епархії УАПЦеркви в Австралії
і Новій Зеландії

Дорогі брати і сестри в Христі !

Я, о. Єрій Семенчук, настоятель парафії Св.Троїці УАПЦеркви в Карлтоні, пригородку міста Мельборну, звертаюсь до Вас з проханням допомогти мені в обороні мого сану священника Української Автокефальної Православної Церкви. Діючим священником УАПЦеркви я вже понад сорок років.

Вже більше року я відчував жорстоке переслідування і мені настирливо перешкоджають у виконанні моїх обов'язків духовного опікуна парафії, де я працюю вже майже чотирнадцять років.

Переслідування значно посилюлися, після того як виконуючий обов'язки Правлячого Єпископа Епархії Архиепископ Антоній з Америки заборонив мені обслуговувати парафію, тому що я висловив бажання перейти в юрисдикцію Центра Українського Православ'я в Києві. Ніяких других обвинувачень проти мене не виставлено.

Мені дуже приємно повідомити, що Святіший Патріарх Володимир Української Православної Церкви Київського Патріархату благословив мої багаторічні бажання і бажання частини моїх парафіян поєднатися в Києвом.

Деякі члени Св.Троїцької парафіяльної ради, особливо її голова та секретар, діючи на основі листа від Правлячого Єпископа, яким накладено заборону на мене, посилили акції проти мене, щоб примусити мене відмовитися від парафії.

Почалася широка наклепницька агітація проти мене особисто і проти моїх парафіян, навіть проти самої парафії. Стали відверто говорити про можливе закриття парафії, мов би в благословіння Правлячого Єпископа.

Особливо образливою для мене була зустріч з новоприбулими священниками в Україні, о.І.Пашулі і о.Онуфрієм, які запросили мене на розмову. Я там відчув, що основним завданням зустрічі було переконати і примусити мене залишити парафію. На таку пропозицію я, звичайно, ніяк не міг погодитися, тому ту зустріч я перервав передчасно. Я також відмовився підписати протокол тієї зустрічі, поскільки такі протоколи практикувалися тільки в тій тоталітарній системі, від якої ми втекли п'ятдесят років тому.

Мені тяжко зрозуміти, чому моє бажання і бажання моїх парафіян бути духовно разом з Центром Українського Православ'я в Києві вважається таким гріхом, тоді як приєднання нашої Епархії УАПЦеркви в Австралії і Новій Зеландії, цілком без нашої згоди на то і взагалі без нашого відома, до нас чужої юрисдикції, вважається законним. Таке приєднання відчувається дуже боляче, коли подумати, що традиційно наша Українська Автокефальна Православна Церква такі важливі події в її житті спершу широко обговорює на її Соборі, а рішення приймається тільки тоді, коли вони повністю задовольняють її національні інтереси.

На закінчення, звертаюсь до всіх парафіян нашої Епархії і до людей доброї волі підтримати мене і моїх парафіян у цій для нас тяжкій боротьбі за справедливість у нашій Святій Українській Автокефальній Православній Церкві в Австралії і Новій Зеландії.

Митрополит Єрій Семенчук
Отець Єрій Семенчук

Настоятель Св.Троїцької парафії
22.4.1995

21 Kodke St.
St. Albans VIC. 3021
Australia

The Ukrainian Autocephalous Orthodox Church in the U.S.A.

ST. ANDREW'S CATHEDRAL
5130 Prescott Avenue
Detroit, Michigan 48212

Telephone: (313) 893-1569
(313) 892-3198

Його Святості, Святішому ВОЛОДИМИРОВІ,
Патріархові Київському і всієї Русі-України
Блаженнішому ПЛАТОНОВІ, Заступникові Патріярха,
Митрополитові Київському
Блаженнішим митрополитам, Високпреосвященним архієпископам,
Превсвященним єпископам Української Православної Церкви - Київського Патрі-
ярхату

Христос воскрес!

Ваша Святосте,
Ваші Блаженства, Високпреосвященства і Преосвященства!
Дорогі собрати і співслужителі!

Після звернення Його Святості Патріярха Володимира "до православних українців діаспори" з 7 березня 1995 року ч.124/2 та "Роз'яснення" керуемого справами Київської Патріярхії м.прот. Романа Олександря з 28 березня 1995 року ч.152/2, до їх "в американських газетах було затримано й не опубліковано досі", як з сумом і здивуванням констатував керуемый справами, нещодавно в "Свободе" ч.79 за 28 квітня та в "Українських вістях" ч.16 /81452/ за 30 квітня 1995 року появилася діаметрально протилежний до вищезгаданих документів "журнал ч.10 розширеного засідання Священного Синоду Української Православної Церкви Київського Патріярхату від 11 квітня 1995 року під головуванням Святішого Патріярха Київського і всієї Русі-України Володимира", що його підписали Святіший Патріярх Володимир і п'ятнадцять єпископів, крім архієпископів Василя і Романа та ніким не репрезентованої Архиспархії всієї Волинської землі.

Констатуємо, що цей документ, якщо він не дофальшований кимсь, в діаспорі чесними людьми прийнято з великим сумом і здивуванням, бож ним оправдується зрада Українському Православ'ю і похваляється ренегатство єпископів, які показали спину Київському Патріярхатові і кинулись в обійми чужого в критичний час становлення самостійної України, Автокефальної Церкви в ній.

Ми переконані, що всі, хто підписав цей документ - і Святіший Патріярх, і всі єпископи УПЦ-КП - впали жертвою великого і безсовісного обману, тому врахавши своїм свідченням обов'язком викрити цей обман і обманців та допомогти врятувати дуже похитнутий авторитет Патріярха всієї Русі-України і Єпископату УПЦ-КП як у діаспорі, так мабуть і на Україні.

Свідки Священний Синод узяв дані про "Акт Євхаристійного єднання Української Православної Церкви в США і діаспорі з Вселенським Константинопільським Патріярхом Варфолоємем I і ієрархією Константинопільського Патріярхату"?

Щоб переконатися, що це неправда, досить прочитати таке місце в репортажі свідної особи д-р Неоніли Дичик, члена делегації УПЦ в США до Істанбулу /"Свобода" ч.69 за 12 квітня ц.р. "Цієї омофору Вселенського Православ'я"/:

"...в суботу, 11-го березня, /.../ відбулося засідання Священного Синоду Вселенської Патріярхії, рішенням якого було визнання нашої Церкви і прийняття її під омофору Вселенської Патріярхії. В цей же день для митрополита константина і всіх владик були вибрані і призначені престоли /тобто, катедри

- сп.Ол./ . Потім всі митрополити Вселенського Синоду /здається 12/ зайшли до Собору і почалася Служба Вже і ритуал голосування за кожного з наших владик окремо і прийняття кожного зокрема до Священного Синоду Єпископів Вселенської Патріархії та призначення їм престолів. Все це супроводжувалося відповідними співами. Дуже урочистий і цікавий ритуал. Опісля всі члени Синоду виїшли і повернулися назад зі Святішим Патріархом Варфоломеєм і всі разом продовжували молитися. Все це забрало коло шість годин."

Чи все описане було з потрібне, якби йшлося про євхаристійне єднання? Безперечно, ні. Та й з визнанням Церкви тут не все гаразд, якщо кожного єпископа приймали окремо після голосування за кожного зокрема, а не як за цілість Єпископату Церкви. І чому все це тривало майже шість годин? І чому після спільної Літургії в наслідок цих "ритуалів" "всі наші владики були нагороджені панагіями", як пише д-р Н.Личик. Хіба ж вони не мали їх перед тим? Мабуть всі ці "ритуали" були нареченнями і хіротоніями кожного зокрема з присутніх українських єпископів, щоб вони стали грецькими єпископами неіснуючих "престолів"—катедр неіснуючої з 1453 року Візантійської імперії і перестали бути українськими єпископами українських "престолів"—катедр, на які вони були в свій час висвячені.

Якщо в усіх Вас, дорогі Владики, ще залишається ілюзія "євхаристійного єднання", а не факту добровільного поневолення себе чужонаціональній, ворожій до УПЦ—МП Царгородській міні-Церкві в Туреччині, то прошу послухати слово Вселенського Патріарха Варфоломея I в неділю 12 березня на сцені після спільної Літургії з напередодні "огреченням" єпископами США й діаспори. Хоч це слово, згідно з грецькою традицією, переповнене вітватівістю висловлювань і плутаниною понять, проте в ньому знаходимо і зрозумілі вислови, без притчів/цитусмо з офіційного перекладу з грецької на англійську мову, перекладаючи з неї на українську/.

Звертає на себе увагу та обставина, що Патріарх нікого не називав по імені, наперед перестраховуючись на всякий випадок, щоб пізніше, в разі потреби, можна було відмовитися заявкою, що я таких-то і таких не знаю, не чув і не бачив їх ніколи. Тож він просто звертається безіменно: "Брати співслужителі."

"...Свята Велика Церква Христова Константинопольська цей особливий день /Неділю Православ'я - сп.Ол./ вважала за найбільш відповідний для ствердження нового тріумфу віри й Православ'я. Під час цього ієрархічного співслужіння ми святкували прийняття під омофор нашої Смирненості всіх /! / православних українців у діаспорі..."

Оправдане піднесення Святої Матері Великої Церкви Христової Константинопольської з об'єднання різних юрисдикцій Української Діаспори є справді, причиною радості для душі кожного православного віруючого на землі, де б він не був. Цим процесом ми закінчили довгий період, під час якого брати тієї самої крові, не тільки по вірі, але й по етнічному походженню, з викликаних політичними обставинами причин були змушені жити відокремлено і без координуючого провідництва. Протягом всього цього часу вони були позбавлені, з одного боку, багатьох благословень, що їх дає єдність і спільна праця побожним чином, а з другого - будь-якого власного церковного духовного центру.

Наша Свята Велика Церква Христова сповнена духовної гордості з виявленої їй пошати сучасними нащадками тих українців, які прийняли Православну віру від Матері Церкви багато століть тому... захоплено прославляє всіх тих, хто провів місцеві церковні Собори /! / діаспори для визначення намікрного шляху для відновлення священних зв'язків з цим почесним Центром... приймаючи його єдину духовну й канонічну юрисдикцію."

Оце таке "свхаристійне єднання" насправді!

Ваші пункти Журналу ч.10 дуже перекликаються з адресованим Святішому Патріярхові листом з порадами і вказівками Голови Проводу Українських Націоналістів - Організації Українських Націоналістів практикуючого католика Миколи Плав"юка, який доловнив подані Вам інформації геніологом, а не теологом - посланцем єпископів-дезертирів з поля боя за Автокефалію, за Київський Патріярхат, за духовне й національне відродження та звизолення від усіх чужих кайданів, від чужої духовности, політиканства в Церкві й раболіпства та низькопоклонства перед чужими чинниками. Ставити Церкву в залежність від двох партійних вождів - націоналістичного й урдецівського - дуже небезпечна справа, це поспішать використати антиукраїнські політичні й церковні кола - на шкоду Рідній Церкві.

Щодо Вашого запрошення ренегатів до Києва можна тільки пригадати, що їм тепе заборонено співслужити з Вами, як це було виразно продемонстровано під час приїзду на Україну по славу канадської церковної групи, як це відомо від о.Дурія Бойка, з яким не хотів служити священник єпископа Всеволода з Канади з-за його заборони служити з автокефалістами кілька років тому, як не міг бути на останньому Соборі в жовтні 1993 року грецький вислужник єпископ Всеволод навіть як гість. "Голос" же єпископів-ренегатів у справах Церкви на Україні буде такий, як показав "Вісник" УПЦ Канади, який вибілював Єселенського за зустріч з Московським Алексеем і за заяву, що він, Єселенський, визнає на Україні лише "Православну Церкву на чолі з митрополитом Володимиром"/Сабоданом/. І приєднаний до Царгороду митрополит: Константин також уже перейшов на термінологію Єселенського: "Православна Церква в Україні" невідомої національності, в усю кому разі це не УПЦ-КП.

Отже, Ваші пункти, базовані на фальшивих і ложних інформаціях троїанського князя з Бавнд-Бруку, треба якнайскоріше переглянути і відмінити в світлі вищеподаних фактів, щоб не допустити до остаточного провалу авторитету і Патріярха, і Єпископату і всієї УПЦ-КП. Це ніхто не зміг завдати такого дошкульного, боюсь чи не фатального удару Київському Патріярхатові, як Ваші рішення з 14 квітня 1995 року.

Ми на Заході в світлі цих Ваших рішень "стали притчею во язицех і покиванням глави в людех". Царгородчики кидають нам у вічі глузливе: "Ви більше прихильники Київського Патріярхату, ніж сам Київський Патріярхат." Ваш представник Катерина Немира вважається всіма фальшивницею Патріяршого звернення до українців діаспори з 7 березня, як пише Вам М.Плав"юк, і "Роз'яснення" керуючого справами Патріярхії з 28 березня ц.р. Активні сили в боротьбі за Київський Патріярхат роззбросні і переходять до пасивного стану або глибоко розчаровані взагалі відходять від активного церковного життя. А решта навіть без Вашого заклику попростує за своїми "огреченими" ієрархами куди вони їх поведуть - покищо до Царгороду, а потім - на новий стиль, на англійську мову, на ізоляцію від України взагалі.

Молитовно бажаю Вам вивести Українську Православну Церкву - Київський Патріярхат з глибокої кризи, в яку її введено політиканами й безпринципними особами з Бавнд-Бруку.

З безмежної любові до Рідної Церкви Українського Народу, Церкви Автокефальної, Православної, Національної, Соборноправної, незалежної від політичних та політиканських впливів написав цього листа до Вас кров'ю свого серця -

10 травня 1995 р.Є.
Детроїт, Мічиган

† Єпископ Річардсон
УАПЦ/Соборноправна/ в США

St. Andrew Ukrainian Orthodox Church of Boston

24 ORCHARDHILL ROAD, JAMAICA PLAIN, MASS. 02130 (617) 524-9588

RT REV ARCHIMANDRITE
FATHER ANDRIY PARTYKEVICH

RECTORY
49 MORTON STREET
JAMAICA PLAIN
(617) 522-3323

His Beatitude the Most Rev. Metropolitan Constantine
1803 Sidney Street
Pittsburgh, PA 15203

May 22, 1995 (n.s.)
+Translation of the relics of St. Nicholas

Your Beatitude,
KHYRYSTOS VOSKRES! BLAHOSSLOVIT!

Allow me to address you as a member of the Metropolitan Council
with two points of concern .

Some four months have passed since the members of the Metropolitan Council were informed of the recent discussions between the Ecumenical Patriarchate and our Holy Ukrainian Orthodox Church. Since that time we were witnesses to the magnificent Divine Liturgy celebrated in Constantinople that brought our Church into Eucharistic communion with the Patriarchate. Although many members of the Metropolitan Council had numerous questions, as well as doubts, about the consequences of the decisions to be made, I believe that the members of the Metropolitan Council have supported our hierarchs in word and deed. (Of particular value are the articles written by Dr. A. Lysyj which were published in Ukrainskiy Visti).

One of the central questions and concerns of the Council members at its meeting was the relationship between our church and the Exarch of the Ecumenical Patriarchate in the United States. More than once at the meeting of the Metropolitan Council as well as in Istanbul were we told that "Iakovos' (sic) will have nothing to do with us."

Recently a letter addressed to members of SCOBA (Standing Conference of the Canonical Bishops in the Americas) containing a list

of "points of agreement between the Ukrainian Orthodox Church of the U.S.A. and the Ecumenical Patriarchate" has been "passed" around the clergy and lay members of our diocese.

Of concern to me is point number four which states: "The Most Reverend Archbishop of America, as the local Exarch of the Ecumenical Patriarchate, will maintain the role of the spiritual advisor to this ecclesiastical entity through the Metropolitan."

I am also deeply concerned about point number six, which states: "The Primate or Locum Tenens of the Ukrainian Orthodox Church of the U.S.A. will confer with the Exarch of the Ecumenical Patriarchate in America and will submit a list of candidates for the office of the Metropolitanate and the Bishoprics to the General Synod (Sobor) of the Ukrainian Orthodox Church of the U.S.A. for primary acceptance..."

I hasten to remind you that the election of bishops in the Ukrainian Orthodox Church of the USA by the Council of Bishops of our Church in conjunction with the acclamation of Sobor delegates is one of the major signs of the autocephaly of our church.

When recently discussing the so-called "points of agreement" with Father Diakiw, I was told that there was a question of "translation". That may be true, however, Exarch in Greek is Exarch in English. In his letter to the clergy, Father Diakiw states that the bishops "signed" the document. Although this verb is significantly absent in the English version of the letter, the Ukrainian version states that the bishops signed (pidpysaly). Of great significance is the date on the "points of agreement" - December 6, 1994.

My questions concerning this document are:

-If these agreements were indeed "finalized" and "signed" in December of 1994, why were the members of the Metropolitan Council not informed about them?

-If indeed these printed "points of agreement" are NOT those discussed with the Patriarchate, has any decision, or action been made or taken about these "points of agreement" by our Council of Bishops?

-If indeed these "points of agreement" are those which you signed, why then were the members of the Metropolitan Council kept in the dark about the new role of the Exarch of the Ecumenical Patriarchate in the life of the Ukrainian Orthodox Church?

Secondly, I make an appeal to you as a member of the Metropolitan Council and as a Graduate of St. Sophia Ukrainian Orthodox Seminary. It had been concluded by the Metropolitan Council that the "St. Sophia Quarterly" cease publication under its present status. It was also determined that a priest of the Russian Orthodox Church should no longer serve as editor of the future Seminary publication.

It is my understanding that you as President of the St. Sophia Board of Regents have overturned that decision. I appeal to Your Beatitude not to allow the good name of our Holy Ukrainian Orthodox Church and the name of St. Sophia Seminary to be associated with such topics as: the glorification of Solzhenitsyn; a lack of respect and devotion for the saints of the Orthodox Church; and political rumors about hierarchs of the Orthodox Church as well as other repugnant issues. Our Seminary deserves a journal of intelligent content devoted to disseminating the views of and correct information about the Ukrainian Orthodox Church.

It has been suggested that the pleas which I made during the Council about the "St. Sophia Quarterly" were made "emotionally", and therefore could be dismissed. May I suggest to Your Beatitude, that when Ukrainian Orthodox priests cease to be passionate about the church, then it is truly time to worry.

In Christ,

A handwritten signature in cursive script that reads "Father Andriy". The signature is written in dark ink and is positioned above the typed name.

Archimandrite Andriy
cc: Metropolitan Council Members

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
Київський Патріархат

ДИМИТРІЙ
Патріарх Київський і всієї України
UKRAINIEN AUTOKEPHALIS OBTHOODOX SKHISEN KYIV PATRIARKHAT

№ 34
„25 „ травня 1995 р.

м. Київ
м. Львів

Високоповажаному Панові
Валентиніві Кожно,
Голові Братства ім. Митрополита
Василя Лихівського

На Ваше питання відповідаю офіційним листом про те, що темою розмови з Високопреосвященішим Архієпископом Вашингтонським Антонієм було входження Української Православної Церкви в США у канонічно-літургичне єднання з Константинопольським Патріархатом та іншими Східними Церквами. Старання про такі міжцерковні відносини почав наш покійний Патріарх Мстислав. Між нами не було розмови про повернення Української Церкви, яка мала свого патріарха, до статусу митрополії Константинопольської Церкви. Була розмова про потребу об'єднання Церков в Україні на канонічній основі та про можливі уступки поодиноким юрисдикцій.

Димитрій

Патріарх Київський та всієї України

У А П Ц

Protocol No. 937

Your Beatitude and most Holy Alexiy, Patriarch of Moscow and all Russia, our Modesty's most beloved and dear brother in Christ God and concelebrant, embracing Your venerable Beatitude fraternally in the Lord, we greet You exuberantly.

We received Your Beloved and distinguished Beatitude's lengthy letter dated May 18, 1995, Protocol No. 1308, and read it with due care during a session of our Holy and Sacred Synod. The tone of this letter and its contents, which do not in the least correspond to the presumed kindred and by definition good relations between our two sister Churches, naturally stirred in all of us here — and certainly in all of the other Orthodox who received it — not only astonishment, but also very deep bitterness and even grave disappointment.

The unexpected character of this letter compelled us, out of respect for the peace held between us, not to respond immediately, so that it not be thought that we were hasty or under pressure in judging the curious and discomfiting contents of the letter, or that we were under the effect of the unfavorable sentiments which we justifiably felt.

Therefore, after having allowed a reasonable amount of time to pass, we answer you today with calmness by first returning the Paschal greeting of peace on the occasion of Our Lord's Resurrection. Then, in the most official of terms and in the language of evangelical sincerity, we are obliged to present the views of the Holy Great Church of Christ in Constantinople on this matter with the hope that in the future we will not need to readdress such troubling concerns.

At any rate, Your Beatitude, it is quite evident that in answering you we will not render account on the accusations made against us, whether directly or through insinuation, as though we were guilty. You felt it your right to impute those accusations upon us for having received under our omophorion our brethren who for decades were dispersed here and there in the diaspora — certainly through no fault of the Mother Church of Constantinople — into various ecclesiastical formations and who with great anguish sought peace and salvation in God. Rather, the Church, which knows how to exercise "*acribeia*" and "*oikonomia*" toward the salvation of souls, in time responsibly examined these cases in detail as they occurred. Thus we think that you should have more assiduously avoided any illegitimate overstepping and judgment.

We, therefore, should like to remind you briefly of only a few but very important truths concerning the issue, which, unfortunately, Your beloved Beatitude and the Most Reverend brothers with you either overlooked out of human weakness, or even worse, because you believed it possible for the issues of those affected to be passed over without protest.

First, we must state categorically that we do not recognize the Most Holy Church of Russia as having any authority whatsoever over the Ukrainians in the Diaspora who have come under the omophorion of the Church of Constantinople since they, being abroad, had the right to seek the protected shelter of the Mother Church of Constantinople with which they historically have unbroken bonds and whose rightful jurisdictional authority and obligation it is to bring about their restoration.

Second, the often troubled past throughout the history of each individual group concerned here as it relates to the Church — for which, we repeat, as it is known, the leaders of schisma and irregular situations are not the only ones to blame, and still less to blame are their distant descendants of today — was by no means unknown to the Church of Constantinople due to her inherent ties to all the Orthodox peoples of the Balkans and beyond. Thus, regretfully, but with great forbearance, we can at best characterize the canonical-historical presentation of the problem in your letter as an oversimplification.

Third, it is certainly well known to Your Beatitude and your brothers that the recent attempt by the Church of Constantinople to regularize a faction within the Diaspora's pending canonical issues — which ought not to be — was neither without precedence nor was it a hurried or novel action. On the contrary, this recent attempt came about in continuation and as a natural consequence of similar formal acts of the past clearly aimed at unification in the spirit described above. We regret that unfortunately the same cannot be said for the repeated actions undertaken by the Church of Russia in these very same regions of the Diaspora. The consequences of such actions not only undermines the peace of the Church which has existed between us until now, but also mortally injure non-Orthodox order and progress, the foremost and most outrageous instance being the totally unmanageable “autocephality” of the Metropolia in America.

Fourth, we must confess with great sadness that throughout the entire seventy years of Soviet tyranny the Mother Church of Constantinople, while painfully observing the uncanonical defiances or incidents going on here and there, had the impression that such actions were dictated or even imposed by the hegemonic tactics of the atheistic regime.

Thus, we co-suffered with you and judged with leniency. Today, however, when the winds of freedom in Christ blow again for all it would be truly sad to think that the long-term and unconsciously — from reckoning with greater endurance the redefining of the jurisdictional boundaries of your Most Holy Church as effected by the vicissitudes of history. However, as you were so timely reminded by our three-man delegation headed by His Eminence Archbishop Stylianos of Australia with regard to the Estonian ecclesiastical issue, the Church of Constantinople would be able to teach many through its own example of martyrdom. It is well known that during the Ottoman Empire, the Church of Constantinople, after rather immense jurisdictional expansion, found that in these new times she had to strip herself — certainly this was painful and not pleasant — of her racially closest children, the Hellenes, because she did not want to be an impediment to their further progress toward political freedom. The Church realized that true strength is not found in great numbers and worldly well being, but in bearing witness to the will of God through obedience.

Fifth, of course to a certain extent we can comprehend the fears Your Beatitude and your Holy Synod have as to the consequences which the settlement of the Ukrainian in the Diaspora could eventually have had on the general situation in the Ukraine, if proper care had not been taken. In this regard we would like to assure you that the induction of the Ukrainian communities into the canonical order of the Orthodox Church by receiving them under omophorion of the Ecumenical Patriarch will, we believe, finally prove to be beneficial for the relationship between the Most Holy Church of Russia and the faithful in the Ukraine. This is so because on the one hand those received were obligated to formally declare that they will not seek the autocephaly of the Ukrainian Church or even a part of it, through known methods employed by the “autocephalists” who operate in every way possible. On the other hand, it is no longer possible for them to cooperate or to commune with schismatic Ukrainian groups which are out of communion with the Orthodox Church without bearing harm to themselves, provided the canonical principle “one who receives communion with another who is out of communion finds oneself also out of communion” is still valid for them.

The same must also be said of our dutiful assistance offered Estonia, as our official delegation mentioned above tried to fully explain when they visited you. Responding to the persistent petition of the Estonian Orthodox Church to return to the autonomous status granted her by the Ecumenical Throne in a Patriarchal and Synodical

Tome, which unfortunately was forcefully and simultaneously unilaterally abolished when the Soviets deprived the Estonians of political freedom, we are providing a way out of the bitterness born from the hardships contiguously endured during the tyrannical period.

The development and further regularization in their relations with the Church of Russia would thus become easier psychologically and certainly no one could then deny the Church of Russia's contribution to them.

Sixth, after having explained both of these matters — the Ukraine and Estonia — we were left with the impression that we had not only fraternally informed the Most Holy Church of Russia of our intentions and actions regarding these issues, but that we had also listened to the fears and objections which you expressed to our Patriarchal delegation. Our Holy and Sacred Synod indeed properly weighed all these things with respect to how it would further handle things. For these reasons we must say that your letter came literally as a lightning bolt out of the blue sky. We were even more astounded that during a recent trip to Geneva Your Beatitude unjustifiably eschewed our Holy *Stauropegial* Church there by not celebrating the solemn Divine Liturgy on the occasion of your visit and instead you felt the need to go a heterodox church, which was indeed scandalous not only to the Orthodox, but to others as well.

Seventh, we of not wish, dear brother, to comment on all that His Eminence Metropolitan Damaskinos of Switzerland relayed to us in writing concerning similar complaints coming either from Your Beatitude directly or from His Eminence Metropolitan Kyrillos of Smolensk and Kalliningrad who was accompanying you. Because when you say, among other things, that for our recent visit to the Vatican the consent of all the Orthodox was needed or that we "concelebrated" with the Pope of Rome, then certainly our understanding of each other becomes especially problematic.

Nonetheless, Your Beatitude, as much for ourselves personally as for the most reverend brothers with us, we in no way desire to agitate our fraternal relations. Our relations indeed are indispensable for all of us now more than ever as we are in the midst of a world which is constantly changing and being subjected to a myriad of dangers. Likewise, however, we must state that the rumors regarding a break in our relation or any other kind of threat find no justification whatsoever in our good conscience; in no way, therefore, will we be pressured by any of our brothers. This would be demeaning and unacceptable not only for us, but for them as well.

Praying from the depth of our heart that both in peace and good health you will continue the good fight for the restructuring and spiritual edification of the Russian people which, to the joy and spiritual pride of us all, is being renewed with God's blessing after their hardships, we remain with indissoluble love in the Lord and esteem.

July 11, 1995

Your Venerable Beatitude's

Beloved brother in Christ,

(signed +Bartholomew of Constantinople)

St. Andrew Ukrainian Orthodox Church

300 East Army Trail Road • Bloomingdale, Illinois 60108

Rectory (708) 980-5796
Office (708) 893-2827

Very Rev. Mykola Bodnarchuk

14 липня 1995 року

Дорогий Владико, Митрополите КОНСТАНТИНЕ:

Ми, Члени Парафіяльної Ради Української Православної Церкви Св. Ап. Андрія Першоозванного, звертаємось до Вас з проханням пояснити нам Ваше ставлення щодо подій які сталися з приїздом Митрополита Данила до Сполучених Штатів Америки.

Ходять чутки, що Митрополиту Данилу, який є активним членом Української Православної Церкви Київського Патріархату, було заборонено відправлення Богослужень в церквах УПЦ в США.

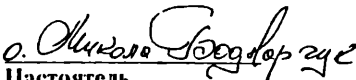
Якщо це так, то чому?

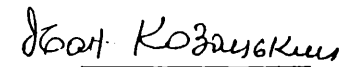
Ми є дуже стурбовані непорозумінням або навіть і ворожнечею яка, як нам здається, існує між рідними Українськими Церквами і вважаємо своїм обов'язком підтримувати і допомагати УПЦ Київського Патріархату до якого ми надіємось бути прилучені в майбутньому.

Ми так само віримо, що Провід нашої Церкви в США докладе всі свої старання для з'єднання і братської любові з Українською Православною Церквою Київського Патріархату.

З любов'ю у Христі.

Згідно рішення і по дорученні Парафіяльної Ради:

Пастораль
о.М.Боднарчук

Голова Парафіяльної Ради
Іван Козацький

Копії: Архієпископу АНТОНІЮ
Єпископу ПАІСІЮ
Протопресвітеру Василю Дякову

P.S. З нетерпінням очікуємо Вашої відповіді.

Ukrainian Orthodox Holy Ascension Church

435 BROAD STREET

CLIFTON, N. J. 07013

201-471-8665

St. Mary, the Protectress Ukrainian Orthodox Chh

15301 WASHINGTON AVENUE • CLIFTON, NEW JERSEY • 07011 • (201) 548-7

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА ПОВОСНІ ПЕРЕКРИТТЯ СІМОНОВ

August 20, 1995

Metropolitan Constantine has not replied to our letter of July 3, which we previously forwarded to you, another full set of those documents is enclosed. (Our July 3 mailing to you was made, as well, to all other parishes. Likewise, this mailing.)

For your information, however, we enclose a July 30 letter to us from the St. Mary's parish in Chester, Pa. At the very outset, that letter styles itself as an "answer" to the questions that we directed to the Metropolitan. We thus wonder whether it was written with the approbation or even greater input of the Metropolitan and/or of others in our hierarchy who have brought about the current situation.

ONE

There is no purpose to be served, at this time, in replying point by point to the July 30 letter from the Chester parish. We consider it important, however, to draw your attention to its startling assertion that ours is a "hierarchical church" (paragraph #1, page 1.) This would be news to the very hierarchy itself, at least the one that served with so much fidelity from the inception of our Church through the death of Patriarch Mstyslav.

Apparently, the authors of the July 30 Chester letter simply do not comprehend what "sobornopravna" means. Indeed, one of the items that is so astonishing in the "Points of Agreement" with Constantinople is the requirement that our Church (now but an "ecclesiastical entity") must "be detached from any secular . . . influence."

Thus, the very foundation of our Church as being rooted in the people (and so provided in our Constitution) has been surrendered. In exchange for what, exactly? "Recognition"? It is incestuous for anyone to argue that, in the aftermath of such a seeming usurpation of authority, our Church has now become "hierarchical" and that that now explains, even justifies, that very usurpation. Apparently, the authors of the Chester letter have no qualms about throwing into the "gutter" (to use their term) the very notion of a Sobor and the overriding rights and responsibility that parishioners have in our Church.

The last paragraph of the Chester parish letter declares that we seek to "undermine the authority" of our hierarchy and the Metropolitan Church Council. Clearly, our alarm is that the Points of Agreement with Constantinople was executed without notice to--much less any authority from--you, us or our clergy. As such, it was a personal apostasy by those involved, and has no binding effect on our Church. The same self-serving logic propounded by the Chester letter would license our hierarchs to swear allegiance to the Moscow Patriarchate, in the process effectively obliterating our Church, without a word to you or us.

Our Constitution is clear. There never having been any "authority" for certain members of our hierarchy to do what they did, there cannot be any "authority" for us to be accused of undermining, as the Chester letter asserts.

Finally, the letter from the Chester parish transparently tries to legitimize, ex post facto, the hierarchs' unilateral action by repeated reference to implied joint action with the Metropolitan Church Council (paragraph 1, page 1; and the last paragraph, page 3). This matter was presented to the Metropolitan Church Council as a fait accompli long after the fact, the Council was not accurately informed (some complain that it's members were, in effect, misled) and it apparently was not even shown a copy of the "Points of Agreement" that it supposedly "approved". By any juridical standard, any ostensible "approval" by the Metropolitan Church Council is meaningless; all the moreso since such "approval" is not even within the authority of that Council.

TWO

We are also enclosing an excerpt from a recent Greek publication, "Orthodox Outlook," that appeared in England. The article, "Ukrainians Welcomed," characterizes Metropolitan Konstantin, Archbishop Antonij, et al., as being "formerly" of Chicago, New York, etc. No longer. They are now "of Irinoupolis," "of Hieropolis," etc.

This is both symptomatic and confirmatory of the wholesale uprooting of our Church from the founding precepts for which our forebearers suffered so horrifically. We have been made to understand that if Constantinople now instructs our hierarchy to travel to Moscow and kiss the Moscow patriarch, it must. Indeed, we have heard that our hierarchy has been instructed by Constantinople to deal only with the faction of the Orthodox church in Ukraine that is subservient to the Moscow Patriarchate. Our seminary in South Bound Brook already has been effectively neutralized, and Russian influence has been allowed a voice in Bound Brook.

This is scandalous. What was Metropolitan Vasyli' Lypkivskiy martyred for?! St. Andrew's shrine in Bound Brook was built to commemorate 7 million famine victims. Doesn't it mean something?! The authors of the Chester letter respond, contemptuously, by blaming the victims in Ukraine for the unfortunate situation there.

A counterweight to the letter from the Chester parish is the enclosed response that we received from St. Mary's parish in Philadelphia. You also are undoubtedly aware of Father Partykevich's May 22 letter to the Metropolitan, which has widely circulated and which has been provided to us by one of the parishes. A copy of his letter is also enclosed for your easy reference.

T H R E E

Finally, we enclose copies of several resolutions which, in that or substantially similar form, we propose to submit to the Resolutions Committee for vote at the Sobor. If they are rejected by that Committee, we will raise them from the floor.

Based on what has been passed on to us, we have become very much concerned regarding the finances of our Church. Thus, for instance, we have been made to understand that tens of thousands of dollars in penalties have been imposed by the Internal Revenue Service, and that certain financial information may not have been provided to the Control Commission. Questions have also been raised concerning other practices. If true, such a situation is intolerable and inexcusable.

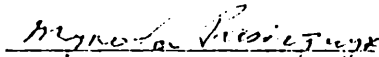
Our Constitution provides that each member of the Metropolitan Church Council is a "trustee." This carries with it a personal, non-delegable fiduciary obligation. The implementation of the proposed resolutions will either demonstrate compliance with or breach of that obligation. To our knowledge, no such third party financial audit has been conducted. It is the common and prudent practice to do so. We would be derelict if we did not.

F O U R

The Sobor will take place on October 12, 13 and 14. We are scheduling a meeting of representatives of all concerned parishes, for Saturday, September 30, at 11:00 a.m. The meeting will be held at the Holy Ascension parish, at the above Clifton, N.J. address, and will be conducted in both the Ukrainian and English languages. We expect the meeting may well extend into that evening, and therefore suggest a departure for out-of-towners on Sunday a.m. Please promptly advise either of the undersigned of your attendance.

Thank you for your attention and support. Please advise us of developments on your end in a timely manner.

Very truly yours,

Mykola Pasichnyk, President
St. Mary, The Protectress Ukrainian Orthodox Church

William Nakonechny, President
Ukrainian Orthodox Holy Ascension Church

К О М І Т Е Т О Б О Р О Н И
= = = = = = = = = =

У К Р А Ї Н С Ь К О І П Р А В О С Л А В Н О І Ц Е Р К В И
в

С Ш А

20 вересня, 1995 р.Б.

Нехай не буде між нами
зрадників Христа і нашої
Святої Церкви, нехай не буде
між нами зрадників нашої
Матері України і нашого
побожного Народу!

Митрополит Василь Липківський

Всечесні Отці

і Дорогі Брати й Сестри!

Український народ понад триста років борюється, щоб Українська Православна Церква була вільна й незалежна ні від Москви, ні від Грецької Вселенської Патріархії; котра не раз продавача нес і нашу Церкву Московії.....

За цей час, нашої боротьби, пролито ріки крові та мільйони нашого народу згинуло виборюючи Незалежну Українську Православну Церкву, свій Патріархат і Вільну Україну.

Виборовши Незалежну Самостійну Україну і проголосивши Помісну Апостольську Церкву на чолі Українського Патріярха Київського і Всієї Русі-України:

всі ми діти Матері-Церкви в Україні та в Діаспорі мусимо йти під Омофор нашого обраного Патріярха Київського., а не до чужого.

Наша Ієрархія на чолі Митрополита Константина та Архиепископа Антонія разом з політикованою Митрополичною Радою, потаємно від Мирян порушуючи Статут УПЦ в США, увійшла в юрисдикцію Константинопольського Вселенського Патріярха, як це зробила в 1990-1991 р.Б. Українська Православна Церква в Канаді.

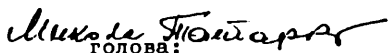
Малюгідна гра в "каноничність", при відсутності Духовости, нанесла Українській Православній Церкві в США, Діаспорі та в Україні великого і тяжкого удару. В США парафії поділені: одні за Український Патріярхат а другі за Вселенський Патріярхат. За недовгих два роки, як відійшов від нас Патріярх Істислав, не є до пізнання, що сталося у нашому святому Пантеоні в Баунд Бруку: все українське поволі зникає, а нам насаджують англійську мову, в нашій духовній Семінарії св. Софії викладають нам чужі особи, котрі нашим семінаристам проповідують ідеї О.Солженіцина, Достоевського, Пушкіна та Міцкевича і інших.....

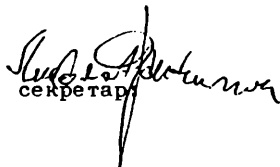
Ми бажаємо Живої Віри, а не імперської ідеології: чи то є Грецька чи Московська.....

Архiepіскоп Антоній 5-го серпня, 1995 р.Б. на поширеному засіданні Чикагського Деканату, коли його спитали: чому не було дозволено служити Митрополиту Данилу з Української Православної Церкви Київського Патріархату: він заявив - "що на Україні є лише одна канонічна Церква УПЦ-МП очолена Митрополитом Володимиром Сабоданом, а церкви УПЦ-КП та УАПЦ не є канонічні" !?... Яка убогість?! Це властиво, було причиною чому наша делегація на Похороні св.п. св.Патріярха Володимира, в особах Єпископа Паїсія /який сьогодні вже має новий титул "Паїсійос оф Дафнонсія" і о.В Дякова, не прийняли участі в Заупокійній Літургії та чину Похорону. Єпископ Паїсій лише біля померлого Патріярха висловив співчуття втрати Патріярха Володимира від УПЦ в США. Закликаємо всіх вірних нашої УПЦеркви в США відкинути "Пункти згоди" з Вселенською Патріярхією і залишитися у тому стані, в якому була УПЦ в США, за часів наших славних Митрополитів: Івана Теодоровича та Мстислава Скрипника: Автокефальна і Незалежна.

Примітка:

Вже короткий час до Собору Церкви, тому Комітет Оборони Церкви вислав останні матеріали та документи, що торкається життя Церкви. Комітет вислав у минулому до всіх парафій в США листи та матеріали, Коли потрібно додаткові інформації, просимо звертатися до нас.

голова:

секретар

Адреса:

4061 BARBARY LN.
NORTH PORT, FL
342-87-7231

ПО КИСВА ЧИ ПО ІСТАНБУЛУ?

Назустріч 14 Соборові УПЦ в США

В с т у п

Від лютого 1995 року в пресі і на зустрічах представників ієрархії УПЦ в США з духовництвом і членами парафій цієї Церкви написано й сказано дуже багато неправди про проваджені тасмно зустрічі й переговори з Патріярхом Варфоломеем з Істанбулу, Туреччина, почавши з його запрошення до себе Митрополита Константина і Архиспископа Антонія в вересні-листопаді 1994 р. та про домовленість з ним, складену нібито 4 грудня 1994 р., а оголошену Консисторією щойно через кілька місяців – без жодного підпису як з боку Вселенського Патріярха, так і з боку єпископів – учасників домовлення цих двох сторін.

Сувора тасмничість цих заходів нагадує хіба тільки аналогічні дії творців Унії з Римом єпископів Іпатія Потія й Терлецького, які, як і вищеназвані єпископи УПЦ в США, не тільки без згоди й одобрення духовництва, чернецтва й вірних, а навіть без відома їх прийняли католицький Символ Віри й підписали в Римі Унію з римо-католицьким церковним центром, а щойно пізніше скликали Собор у Бересті 1596 року для підтвердження уже прийнятої ними Унії.

Думачі люди з числа вірних УПЦ в США, довідавшись з великим зацієненням про Унію цих двох єпископів з Істанбулом, відверто запитують: "Чи це не друга Унія?" І дійсно, тут дуже багато подібного. Чи подібні будуть і наслідки першої і другої Унії, тобто, чи так як перша навіки розділила українців на церковно-релігійному ґрунті на "сербів і хорватів", то так і ця друга навіки розділить уже православних українців на два непримиренні табори визнаєців рідного Київського Патріярхату і на визнаєців чужого й недружелюбного до України Істанбульського Патріярхату?

Це покажуть наслідки недалекого 14 Собору УПЦ в США 12-14 жовтня 1995 року в Бавнд-Бруку.

НЕПРАВДА АРХІЄПІСКОПА АНТОНІЯ І А.ЛІСОГО

Неправдою світ перейде, але
назад не вернеше.

Українська народна мудрість

Щоб надати більшого авторитету своїм переконанням духовництва й вірних УПЦ в США щодо їхнього добровільного поневолення чужому Патріярхові та відвернення від рідного Патріярхату в Києві, Архиспископ Антоній поширє неправду про нібито повну згоду на дії єпископів США з боку Патріярха Володимира /Романюка/ і Патріярха Дмитрія /Яреми/. Що це неправда, доказує звернення Патріярха Володимира "До православних українців діаспори" з 7 березня 1995 р. і "Роз"яснення керуючого справами Патріярхії м.прот.Романа Олександря з 26 березня 1995 р. та лист Патріярха Дмитрія з 25 травня 1995 р. до голови Братства ім.Митрополита В.Липківського п.Валентина Кохна /див.Додатки 1, 2 і 3/.

Пропагандист підкорення єпископів УПЦ в США Істанбулові д-р Анатолій Дісий повторює цю неправду в різних газетах, почавши від "УВ" і кінчаючи "Нашою вірою" в Києві, де він спромігся обдурити навіть необдуреного пропагандистами марксизму-ленінізму колишнього дисидента Євгена Сверхька, редактора "НВ". Та три вищеназвані документи беззаперечно доказують неправду і Архиспископа Антонія і д-ра А.Лисого та інших пропагандистів і пропагандисток.

Найяскравішою неправдою Архиспископа Антонія була прилюдна заява на спеціальному засіданні Чикагського деканату 5 серпня ц.р. На запитання, чому Митрополитові Данилові з Київського Патріярхату не дозволено було служити коло престолу в Бавнд-Бруку в червні ц.р., Архиспископ Антоній між іншими поясненнями сказав таке:

"We don't serve with bishops from Ukraine until there is one Church in Ukraine"
/переклад з рідної мови Архiepіскопа Антонія: "Ми не служимо з єпископами з України, доки не буде одна Церква в Україні"./

Як видно, після переходу в чужонаціональну юрисдикцію в Архiepіскопа Антонія ослабла пам'ять, то ми змушені пригадати йому факти, які виявляють його неправдомовність.

1. Митрополит Мстислав і Архiepіскоп Антоній служили "коло престалу в Бавнд-Бруку" з Первоієрархом УАПЦ в Україні Митрополитом Іоаном /Боднарчуком/ 8 липня 1990 р., майже насильно затагнувши його туди, щоб не допустити його відправи в катедрі Св.Покрови в Чикаго і приєднання УАПЦ/Соборноправної, до Київського Патріархату.

2. Митрополит Константин 15 липня того ж року в катедрі Св.Володимира в Чикаго також служив з Митрополитом Іоаном, і цього напевно не забули учасники деканального зібрання 5 серпня ц.р. в Чикаго, яким Архiepіскоп Антоній говорив цю неправду.

3. Під час похоронних відправ і зокрема Заупокійної Літургії в день похорону Святішого Патріярха Мстислава в Бавнд-Бруку в червні 1993 р. і Митрополит Константин і Архiepіскоп Антоній сослужили з Єпископами з України, Романом і Петром, які, до речі, якраз репрезентували ДВІ, а не одну, Церкви в Україні.

4. Найяскравіший факт, зафіксований на відеофільмі Українським телебаченням це сослужіння Архiepіскопа Антонія на інтронізації Патріярха Володимира /Романюка/ 24 жовтня 1993 р. в Св.Софії з понад двадцятьма єпископами України і фігурування часом на повний екран та співання разом з усіма могутнього "Аксіос!" новому Патріярхові-страдникові. Між іншим, у цей день Архiepіскоп Антоній сослужив і казав "Христос посеред нас!" Єпископові Олександрові Биковцеві якого тепер у своєму виступі в Чикаго іменує "сумнівною особою". Шкода, що істанбульський ладає переміг дух Св.Софії, дух братерства і єднання у Христі...

Архiepіскоп Антоній твердить, що Патріярх Варфоломей визнав усіх висвячених Митрополитом Мстиславом єпископів. Це знову ж неправда, бо висвяченого Митрополитом Мстиславом і Архiepіскопом Антонієм єпископа Антонія Масендича істанбульський Митрополит Мелітон публічно називав "добродієм Масендичем", що оббирав пороги в Істанбулі в грудні 1992 р. з низько прохань, які були відкинені Патріярхом /див. "Вісті з України" за 27 січня 1993 р./ . Негаразд і з визнанням єпископа Паїсія, висвяченого Митрополитом Мстиславом і білоруським єпископом Ізяславом, який не входить до числа підкорених Істанбулові і визнаних ним. Та найіскандальніша річ у тому, що висвяченого з участю Архiepіскопа Антонія єпископа Антонія Масендича істанбульський речник називав "добродієм Масендичем", а самого Архiepіскопа Антонія вважає "каноничним". От вам істанбульська логіка.

МОЛИТОВНЕ ЄДНАННЯ ЧИ ПЕРЕСВІТІ І ПЕРЕКІІ ПО ІСТАНБУЛУ

Пропагандисти-неправдомовці чоловічого й жіночого роду обдурювали Київський Патріярхат, що подія 12 березня 1995 р. в церкві Св.Вмуч.Дрія Переможа на фанарі в Істанбулі означала лише і тільки молитовно-євхаристійне посидання єпископів УПЦ в США і УАПЦ в діаспорі з Вселенським Патріярхатом. Це безсовісна неправда, найкраще свідчить дуже цікавий репортаж про цю подію пані д-р Неоніли Дичик у "Свободі" 4.69 за 12 квітня ц.р.:

"...в суботу, 11-го березня, /.../ відбулося засідання Священного Синоду Вселенської Патріярхії, рішенням якого було визнання нашої Церкви і прийняття її під омофор Вселенської Патріярхії. В цей же день для митрополита Константина і всіх владих були вибрані і призначені престоли /тобто, катедрі - сп.Ол./ . Потім всі митрополити Вселенського Синоду /здається 12/ зайшли до

Собору і почалася Служба Божа і ритуал голосування за кожного з наших владик окремо і прийняття кожного зокрема до Священного Синоду Єпископів Вселенської Патріархії та призначення їм престолів. Все це супроводжувалося відповідними співами. Дуже урочистий і цікавий ритуал. Опісля всі члени Синоду вийшли і повернулися назад зі Святішим Патріархом Варфолоєм і всі разом продовжували молитися. Все це забрало коло шість годин."

Чи все описане було б потрібне, якби йшлося про сахаристійне єднання? Безперечно, ні. Та й з визнанням Церкви тут не все гаразд, якщо кожного єпископа приймали окремо після голосування за кожного зокрема, а не як за цілість Єпископату Церкви. І чому все це тривало майже шість годин? І чому після спільної Літургії в наслідок цих "ритуалів" "всі наші владики були нагороджені панагіями", як пише д-р Н.Личик. Хіба ж вони не мали їх перед тим? Мабуть всі ці "ритуали" були нареченнями і хіротоніями /пересвятами/ кожного зокрема з присутніх українських єпископів, щоб вони стали грецькими єпископами неіснуючих "престолів"-катедр неіснуючої з 1453 р. Візантійської імперії і перестали бути українськими єпископами "престолів"катедр, на які вони були в свій час висвячені, натомість, за висловом Патріарха Варфолоєя 12 березня ц.р. "приймаючи його ЄДИНУ духовну й канонічну присяжку".

"Немає нічого тайного, щоб не стало явним"/Матв.10,26/. Найперше з далекої Англії прийшов журнальчик, в якому сповідалося про прийняття Істанбулом українських єпископів з новими титулами замість попередніх, а недавно став відомий і лист самого Патріарха Варфолоєя до екзарха Яковоса в США з тими самими вістками. Ось вам докази, до чого дійшли ці огречені єпископи:

митрополит Константин Іринуполіський, а не Чикагський, Анатолій – Созопільський, а не Західноєвропейський, Архiepіскоп Антоній – Ієраполіський, а не Вашингтонський, єпископи Паїсій – Дафнусійський, а не Міннеаполіський, Єремія – Аспендоский, а не Південноамериканський, а Іоан – Парнаський, а не Лондонський.

Всі неправди впали, всі тайни відкриті. Що ж фактично сталося?

1. Єпископи УПЦ в США і УАПЦ в діаспорі ліквідували свій Собор Єпископів, створений у Бельгії 7 квітня 1994 р., і кожний окремо були під час "дуже цікавого ритуалу" номіновані на неіснуючі грецькі катедри в Туреччині з відповідними новими титулами, висвячені під час Служби Божої на ці катедри і одержали панагії як ознаки огречення.

2. Ці єпископи стали членами Священного Синоду Єпископів Вселенської Патріархії, прийнявши перед цим присягу, як казав покійний Владика Богдан Шцилька, "во віки віків бути тільки з Царгородом"-Істанбулом, потоптавши свої присяги перед висвятою на єпископів УПЦ чи УАПЦ та ставши таким чином присягопорушниками. Отже, висвячене ними духовництво звільнилося цим самим від даної їм присяги, стало вільним та як і всі парафії УПЦ в США залишилося БЕЗ ЄПИСКОПІВ.

3. Порушивши параграф 1 Статуту УПЦ в США своїм відреченням від Автокефалії, проголошеної Урядом Української Народної Республіки 1 січня 1919 р., прийнятої Першим Всеукраїнським Церковним Собором у жовтні 1921 р., введеним у життя Церкви і в свідомість українського народу мученицькою Ієрархією УАПЦ, та ідеологією Української Православної Церкви і її чільних представників Митрополитів Василя Липківського, Миколая Борецького, Полікарпа Сікорського, Іоана Теодоровича, Никанора Абрамовича, Мстислава Скрипника, Григорія Осійчука, єпископи-відступники виклрчили себе з церковного життя православних українців США, діаспори й України, ставши натомість лжекальними єпископами міні-Церкви в Туреччині, де нараховується близько 30 тисяч православного населення.

4. Вищенаведеними діями ці єпископи назавжди порвали церковні зв'язки з Київським Патріархатом в цілому, погодившись з Іstanbulським Патріархом, який "залишається на канонічній позиції невизнання розкольніцької УПЦ-КП", тобто, Української Православної Церкви Київського Патріархату, переймаючи навіть московську термінологію щодо Української Церкви на Україні, а також взагалі не визнає Української Православної Церкви ні в США, ні в діаспорі, називаючи її в своєму листі до екзарха Яковоса з 13 березня ц.р. тільки "церковною одиницею православних українців", а очолювана екзархом Яковосом Постійна конференція канонічних православних єпископів обох Америк /СКОБА/ називає Українську Православну Церкву також тільки "українською церковною одиницею в Північній Америці" /див. Додаток англійською мовою/.

ЧИ ВЛИЛИСЯ У ВСЕЛЕНСЬКЕ ПРАВОСЛАВ'Я?

Широко розрекламоване в пресі підкорення Митрополита Константина і Архiepіскопа Антонія чужому Іstanbulському Патріархатові як нібито влиття у Вселенське Православ'я, як братерське єднання з іншими Церквами світу не підтвердилося й досі ніякими позитивними виявами з боку іншонаціональних Православних Церков, хібащо заявою СКОБА, що Архiepіскоп Яковос прийме обох цих єпископів на аудієнції, що, здається, і досі не сталося. Не відбулося і проголошене в пресі спільне Богослуження цих двох єпископів з Єпископом Всеволодом в Аллентаві у липні цього року. Натомість вже появились дві негативні оцінки підкорення цих єпископів Іstanbulові і прийняття їх без згоди інших національних Православних Церков. Де ж тут влиття і братання?

Дивовижна й заява цих єпископів про те, що тепер вони будуть робити заходи щодо співпраці з УПЦ Канади. Якщо вони належать до Іstanbulу, так як і УПЦ Канади, то чому ж плануються тільки співпраця, а не єднання. Чому немає молитовно-євхаристійних зв'язків? Цікаво також, чому сором'язливо промовчується факт існування дво-єдиної єдності між цими Церквами в минулому і що з нею сталося?

Прийнявши духовну й канонічну юрисдикцію Іstanbulського Патріархату, єпископи Константин і Антоній та ті, що з ними, підлягають забороні сослужити з Єпископатом Київського Патріархату, тому і тільки тому вони гордовито відмовилися сослужити з Митрополитом Данилом – один у Клівленді 10 червня ц.р., пізніше обидва разом під час зустрічі в Бавінд-Бруку, а єпископи Паїсій і голова Консistorії о.В.Дяків відмовилися сослужити в Києві на похороні Патріарха Володимира 18 липня ц.р. На деканальному зібранні 5 серпня в Чикаго Архiepіскоп Антоній не скрив цього факту. Алеж, мовляв, дивіться, які ми "незалежні" – навіть послали тричленну делегацію на похорон Патріарха, хоч промовчав, що з забороню сослужити.

Таким чином підкорення Іstanbulові означає створення ще одного розколу православних українців і як таке мусить бути засуджене й відкинуте всіма православними українцями як на Україні, так і в діаспорі, і це одне з найголовніших задань наступного Собору УПЦ в США та Собору УАПЦ в діаспорі. Розмови ж цих єпископів-дезертирів з поля боротьби за становлення ЄДИНОЇ Української Православної Церкви на чолі з Київським Патріархатом – це у світлі вищеподаних фактів звичайні байки для маленьких дітей, а не для релігійно і національно свідомих дорослих людей.

ПУНКТИ ДОМОВЛЕННЯ – ДОКУМЕНТ ЧИ ПАПІРЕЦЬ?

Чи можна вірити "Пунктам домовлення між УПЦ в США і Вселенським Константинопольським Патріархатом" з 4 грудня 1994 року?

Ні, не можна з багатьох причин, хоч наведемо лише кілька.

а/ підПунктами немає ніяких підписів – ні Патріарха, ні єпископів Константина й Антонія;

б/ це не засохло чорнило цих Пунктів, як вони вже були порушені Патріархом

Його Синодом в пункті 5, де говориться, що "Кожний єпископ носитиме титул міста, над яким він головує, а саме: Константи́н, Митрополит в США і Архієпископ Чикагський, Архієпископ Антоній Нью-Йорку і Вашингтону, Д.К. і єпископ Паїсій Мінеаполісу". Натомість напередодні спільної Літургії з Патріархом і Його Синодом в Істанбулі всім вищезазваним єпископам і трьом іншим з діаспори офіційно надано було нові грецькі титули й катедри /див. вище/, що дозволяє робити висновок, що й багато інших пунктів ніким не підписаного паперу уже змінене або буде змінене Патріархом і Синодом односторонньо залежно від потреби;

в/ уже змінене й назву Церкви на "церковну одиницю православних українців" /лист Патріарха до Яковоса з 13 березня ц.р. – на другий день після співслужіння в Істанбулі/ та на "українська православна одиниця в Північній Америці" в повідомленні СКОБА з 11 травня ц.р. під головуванням екзарха Яковоса, а УАПЦ в Європі взагалі ліквідоване включенням парафій юрисдикції Єпископа Іоана до складу грецької Тіаїрської єпархії в Англії!

Г./ чи людина при повному розумі й здоровому глузді могла б підписати п.3: "Канонічною Главою цього тіла /тобто, УПЦ в США/ є Його Всесвятість Вселенський Константинопольський Патріарх"?

болгари всієї діаспори належать до Болгарського Патріархату в Софії, Болгарія;

серби всієї діаспори належать до Сербського Патріархату в Београді, Сербія;

румунни всієї діаспори належать до Румунського Патріархату в Букарешті, Румунія;

українці ж усієї діаспори мають належати до чужого Істанбульського Патріархату в Туреччині, а не до рідного Українського Патріархату в Києві, Україна?!

Чи це логічно, чи це нормально, чи це не божевілля?!

Чи священство й вірні УПЦ в США й УАПЦ в діаспорі мусять покійно йти за єпископами-дегенератами, які прийняли такі "пункти"?

НІ і тільки НІ!

ЗАВДАННЯ 14 СОБОРУ УПЦ В США

У світлі всього вищеподаного перед 14 Собором Української Православної Церкви в США стоять історичної ваги завдання, а саме:

1. Засудити й відкинути тасмні домовлення єпископів Константина й Антонія з Істанбульським Патріархатом та прийняття ними його духовної і канонічної юрисдикції з новими неукраїнськими титулами й катедрами.

2. Всесоборно прийняти ухвалу про приєднання до Київського Патріархату і негайно повідомити про це Київський Патріархат і звернутися з братерським закликом до УАПЦ в діаспорі винести відповідне рішення також.

3. Обрати делегації УПЦ в США на Всеукраїнський Собор 20-22 жовтня ц.р. і послати її для участі в Соборі, що обиратиме нового Патріарха Київського і всієї Руси-України.

4. Всесоборно закликати єпископів-відступників прилюдно відмовитися від підписаних і прийнятих ними тасмно від Церкви домовлень, не творити ще одного розколу, а натомість підтвердити свою вірність Українському Православ'ю, Автокефалії і Соборноправності та прийняти юрисдикцію Київського Патріархату.

5. У випадку відмови їх соборно звернутися до Київського Патріархату з проханням виділити для УПЦ в США кількох єпископів з-поміж 25, яких має Патріархат, або ж обрати на Соборі достойних кандидатів на єпископів з числа духовництва УПЦ в США і просити Київський Патріархат висвятити їх у найкоротший час на вакантні катедри.

6. Не допустити до будь-яких змін існуючого Статуту УПЦ в США, а особливо па-

раграфа 1, де виразно сказано про Автокефальність цієї Церкви, тобто, незалежність від будь-якої чужонаціональної церковної влади чи будь-якого обмеження її прав і авторитету.

7. Внесорбно ствердити, що всі відступники від УПЦ в США втрачають право як до всецерковного майна в Бавнд-Бруку, так і до парафіяльного майна окремих парафій. Все церковне рухоме й нерухоме майно залишається за законними власниками, які не порушили Статуту й Автокефальности Української Православної Церкви в США і відійшли від Нві в чужонаціональну залежність, в даному разі – до Істанбульського Патріархату в Туреччині.

8. Обрати нову Митрополичу Раду, Консисторію і Контрольну Комісію з соборним дорученням перебрати все церковне майно, рухоме й нерухоме, документи й цінності від тепер незаконних осіб.

Щастя Вам, Боже, всечасні отці, дорогі брати й сестри!

Я, єпископ Української Автокефальної Православної Церкви /Соборноправної/ Київського Патріархату в США, запевняю Вас, що, за словами Апостола, "з великого горя та з туги сердечної я написав вам з рясними сльозами не на те, щоб засмутити вас, але щоб пізнали любов, що в мене її пребагато до вас!" /2 Кор. 2, 4/.

Детройт, Мічіган
25 вересня 1995 р.Б.

+ Єпископ Олександр

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА

КИЇВСЬКИЙ

ПАТРІАРХАТ

252004, м. Київ,
вул. Пушкінська, 36

КАНЦЕЛЯРІЯ

Місце Блаженитель Патріаршого Престолу

224-10-96
224-37-50

28 вересня 1995 р.

№ 404

ПРЕДСТОЯТЕЛЮ УКРАЇНСЬКОЇ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ у США
МИТРОПОЛИТУ КОСТЯНТИНУ

ВАШЕ БЛАЖЕНСТВО!

Від імені Української Православної Церкви Київського Патріархату щиро вітаю делегатів Собору, який зібрався для остаточного рішення питання про єхаристичне єднання Української Православної Церкви в США і діаспорі з Вселенським Константинопільським Патріархом.

Як відомо, наш Священний Синод висловив задоволення постановою собору єпископів та митрополичої ради в надії, що єхаристичне єднання з Вселенським Православ'ям буде мати позитивний вплив на єднання всього українського православ'я в Українській Державі, забезпечить зміцнену позицію Київського Патріархату і не стане перешкодою для молитовного спількування православних українців як в Україні, так і в діаспорі. Для Київського Патріархату має велике значення той факт, що Вселенський Патріарх звійшов в єхаристійне єднання з Єпископатом Української Православної Церкви в США і діаспорі без посвячення і тим самим визнав нечинним твердження Московської Патріархії про незаконність українських єпископів.

Ми з радістю оприйняли готовність Вселенського Константинопольського Престолу бути активним в справах, які торкаються єдності Церкви в Україні. Наш єпископат і духовенство моляться, щоб Дух Святий надихнув Ваш Собор зберегти єдність Української Православної Церкви в США і діаспорі, і щоб наші стосунки стали більш активними і допомогли розбудові Помісної національної Православної Церкви в Україні і утвердженню Української Держави, щоб ніякі ворогі сили не згубили нашу Україну.

Щиро бажаємо Божої допомоги Вашому Собору.

Київський

МИТРОПОЛИТ КИЇВСЬКИЙ

МІСЦЕБЛАЖЕНТЕЛЬ ПАТРІАРШОГО ПРЕСТОЛУ

Глава Ісусу Христу!

Не зважаючи на найкращі наміри наших церковних чи державних провідних особистостей протягом нашої тисячолітньої історії, майже всі міжнародні угоди - чи то була Берестейська Унія, чи Переяславський Договір, чи будь-яка інша угода, всі вони поступово угроблювали нашу Церкву, нашу націю, нашу державність. І хоч, як недвозначно ці договори назверх виглядали нам сприятливими, їхній кінцевий вислід був нам катастрофальним.

Так звані Точки Угод з дня 6-го грудня 1994 року між нашими Ієрархами та Константинопольською Патріархією вже вказують на повторення тих же самих історичних помилок в дуже недалекій будучності. Тим разом мова цієї Угоди, чи та, що є виложена на папері, чи та що замовчана засуджує нашу Церкву до підлеглисти, та виразно запевняє її роз'єднання встановленням узаконненої тим договором стіни між нашою церквою в США та українською Церквою в Україні. І це все стається вже в часі державної незалежності України.

Ще перед встановленням Вселенського Царгородського Патріархату св. Апостол Андрій Первозваний виконуючи свою апостольську місію в поширенні Христової віри і науки, побував в Україні та на місці, де сьогодні знаходиться столиця України - Київ. Він благословив прекрасні гори Києва та жителів тих околиць, поставив хрест та і сказав учням своїм: "Чи бачите оші гори? Дивіться бо на цих горах зосяє Благодать Божа, постане тут велике місто, і Бог воздвигне на них багато церков."

Господь наш Ісус Христос через свого ученика апостола Андрія встановив Його святу Церкву в Києві та по всій Україні. Оце же є та Благодать Божа, за якою шукають наші Владики, лише не там де вона є. Присягаючи духову вірність Патріархаві підлеглому Туреччині, вони свідомо, чи несвідомо відвертаються від св. Апостола Андрія Первозваного, намагаються заперечити його святе пророцтво, нехтують Святою Благодаттю Божою. Вони самі відвертаються і нас намагаються відгородити від євхаристійного, християнського молитовного спілкування і єднання з нашими кривними братами і сестрами в Україні. Чи насправду ми хочемо проміняти наше призначення за земний престиж і пишність Константинополя (Істамбулу), щоб стати спільниками продажі нашої Церкви - "Матері" Москві, як це було триста років тому?

Це Патріарх Варфоломій повинен просити в нас християнського милосердя та прощення, за підпорядкування нас Москві, яка протягом трьох століть знучалася над вірними Українці. Ми властиво були продані Москві за соболі, срібло та золото. Угодою ж з дня 6-го грудня 1994-го року ми кладемо наш підпис під документом продажі нашого первородства Москві.

Де і які є дефінітивні документи, які керують стосунки з Константинополем?

Це питання є настільки нескладним, що аж соромно його ставити. Але наші Ієрархи мовчать. На наше питання поставлене їм у нашому листі з дня 3-го липня 1995 року щодо існування інших угод, чи порозумінь, крім Точки Згоди, лишається без відповіді по сьогодні. Ще дивнішим є те, що навіть самі Точки Згоди були приховані від Митрополітарної Ради, коли вона мала розглядати цю справу. Дня 3-го лютого 1995 року Митрополітарна Рада ухвалила і розголосила резолюції, в яких вона "інтерпретує" Точки Згоди, яких вона ніколи не бачила. Згодом, з великим спізнанням члени Митрополітарної Ради отримали переклад Точок Згоди, але оригінального тексту Точок до сьогоднішнього дня членам Митр. Ради не дано.

Наші Ієрархи твердять, що керуючим документом є резолюції Митрополітарної Ради з дня 3-го лютого 1995 року, а не Пункти Згоди.

Це твердження до втими повторялося представникам наших двох парафій на зустрічі з Метрополітарною Радою 26-го серпня 1995 р. Як може пост-фактум інтерпретація одною стороною двосторонньої угоди бути остаточним висловом намірів обох сторін без згоди іншої сторони? Відповіді на це немає по сьогодні. Спеціальний обіжник Митрополітарної Ради за 6-го вересня 1995 року продовжує повторяти те, що нам говорили 26-го серпня, тобто що Резолюції Митрополітарної Ради з 3-го лютого є "ключовим документом"! Порівняйте резолюції Митрополітарної Ради з Пунктами Згоди і Ви побачите, що вони не мають із собою нічого спільного.

Наші Ієрархи намагаються нас запевнити, мовляв: "нічого не змінилось сталося. Все лишається, як було".

Але Варфоломей в своїм його слові до Митрополита Константина дня 11-го березня 1995 року каже: "Тепер Ви знову вплетені у тканину канонічної Церкви". Константинополь є вашим "домом" і вашою "Матірною Церквою", сказано ним. Після цього немає нічого дивного, що в листі до свого американського єкзарха Яковоса Патріярх Варфоломей так описує приналежність наших ієрархів в наслідок Точок Згоди були призначені на Америку, Францію, тощо. Тепер митр. Константин є на "Еїринополіс", Архієпископ Антоній на "Ієраполіс", єпископ Паїсій на Дафнусію і т.д. *Протокол ч. 337, 13 Березня 1995*. Це помимо того, що Точки Згоди кажуть, що "Кожний єпископ носитиме титул міста над яким він головує...."

Наші ієрархи запевняють нас, що Пункти Згоди лише означають, що ми були "визнані" і що єкзарх Яковос "нічого" з нами до діла не матиме". Вони кажуть, що за таке "визнання", ми лише будемо висловлювати відповідну пошану Церкві, яка є старшою за нашу, а що наша Матірня Церква таки в Києві.

Але сам Патріярх Варфоломей каже, що ми увійшли під його "ЄДИНУ духовну і канонічну юрисдикцію" [підкр. наше]. *Слово, 12 березня 1995 року*. Дальше Точки Згоди вимагають, щоб "суворо" дотримувалися порядку і традицій "особливо" Константинополя, щоб були "відділені від усякого світського і політичного впливу" та що фактично [Пункт 11] ми знаходимося під "юрисдикцією" Константинополя.

У *Протоколі ч. 337 за 13-го березня 1995 р.* до єкзарха Яковоса Патріярх Варфоломей стверджує, що наші ієрархи "звернулися" до Константинопольської Церкви, "не тільки як до найстаршої Церкви..., але в першу чергу, як до 'Церкви Матері'". Крім того, в тому ж самому *Протоколі* Патр. Варфоломей каже, щоб єкзарх Яковос відтепер увійшов у "канонічні стосунки з вище згаданими" [нашими ієрархами].

Визнання є признанням незалежності. Незалежністю не жертвують і не торгують ради "визнання". Непотрібно ніяких *Точок Згоди*, якщо ми справді говоримо лише про запізнене визнання нас Патріярхом Варфоломієм. Чому наші ієрархи зобов'язалися перед Патр. Варфоломієм, замість того щоб лише прийняти його визнання нас? Правда вилазить, як те "шило з мішка", коли у *Спеціальному Об'єднанні за 5-го вересня 1995 р.* Президія Митрополітарної Ради нарешті [мимоволі] заговорила про "об'єднання" з Константинополем.

Наші ієрархи признаються, що тепер Константинопіль є "нашим" Ватиканом".

Чи й "соборноправність" опинилася вже на "смітнику історії", як говорив Ленін?

Кому дано право нами керувати однобічно єзуїтським диктуванням? Чи визнання Баунд Бруком Константинополя нашим Ватиканом значить, що ми тепер маємо католицьку адміністрацію? Чи Патр. Варфоломей тепер є нашим 'Папою'?

Наші ієрархи говорять, що Точки Згоди є те, до чого стремів Його Святість Патріярх Мстислав.

Якщо так, то чому тоді наші владики поводитися, якбудь-то свідомо, що діють в протизагуг стремлінням покійного Його Святости Патріярха Мстислава? Чому саме Точки Згоди трималися в секреті майже півроку, після чого вони несміливо були оприлюднені 17-го травня 1995 року? А український переклад появилася аж 8-го червня 1995.

Чому ця справа була засекреченою перед і після факту Згоди? Тому, що Його Святість Патріярх Мстислав мав на увазі признання нашої 1000-літньої Церкви, а не підпорядкування Баунд Бруку Константинополеві.

Його Святість покійний Патріярх Мстислав завжди представляв Українську Автокефальну Православну Церкву, "неофіційно", коли вона була у підпіллі в Україні, і відкрито коротко перед проголошенням незалежності України. Ним очолювана УПЦ в США була підпорядкована Церкві України (не московському єкзархатові), бо ж як і було стверджено Митрополітарною Радою УПЦ в США є засадничою частиною Православної Церкви України. Баунд Брук був осідком нашої Української Автокефальної Православної Церкви в екзилі. Отже, ми мали одну Церкву, чому ж тоді наші ієрархи помножують роздріблення, підпорядковуючи УПЦ в США під юрисдикцію Константинополя в той же самий час, як наша Церква лишається незвизаною?

Як може священник охрестити руку чи ногу дитини не охрестивши її всю? Чи ж може він охрестити лише лівий бік, а не правий? Коли підноситься одну частину, друга лишається нижчою. "Визнання" Баунд Бруку знову підкреслює ще дальшу "невизаність" нашої Матірньої Церкви.

Наші владики говорять, що все це сталося несподівано, за ініціативою й на запрошення Патріярха Варфоломея.

А Патріярх Варфоломей про наших Владик каже, що він відгукнувся "на ваші священні вимоги, які ви льояльно і пахвально представили". *Проповідь, 12 березня 1995 р.*

На зустрічі з представниками наших обох парафій 26-го серпня 1995 р., наші Владики настоювали, що те, що "справді" Патр. Варфоломей мав на увазі, коли він те говорив, було старання Його Святости Патріярха Мстислава, а не прохання Митрополита Константина і Архієпископа Антонія.

Якщо так, то чому ж наша Церква в цілості не була визнана, так як Його Святість Патріярх Мстислав хотів. Мимо того у виясненні Яковосу, Патр. Варфоломей говорить якраз те що ми доказуємо, що він пішов "на цей канонічний крок після того, як [ті] вищезгадані відповідно і багаторазово висловили своє бажання у цій справі". *Протокол ч. 337, 13-го березня 1995 р.* Ті "вищезгадані", яких Патр. Варфоломей поіменно назвав у своєму листі до екзарха Яковоса є: митрополит Константин, митр. Анатолій, архієпископ Антоній, єп. Паїсій, Іоан і Ярема. Чи цим пояснюється, чому автокефальність нашої Церкви утверджувана більше, як півстоліття ширими Божественними Відправами, раптом була хірургічно викинена у періоді перед, чи в часі перед підписом Точок Згоди?

Наші Владики твердять, що Точки Згоди матимуть позитивний вплив на справу єдності нашої Церкви у незалежній Україні і забезпечуть зміцнення позицій Київського Престолу, як духового осередку Церкви - Матері всіх православних українців в Україні а й також поза її кордонами устійними й визнаними. *Заява Собору Єпископів з дня 2-го квітня 1995 року*

Англійський текст Заяви 2-го квітня каже, що архієпископ Антоній зустрівся з обома патріярхами в Києві і "повідомив їх про те що відбулося в Константинополі з наміром досягнення об'єднання нашої Церкви в Україні". Зі своєї сторони, оба Патріярхи уважали, що ті заходи **можуть** вплинути позитивно на з'єднання церков в Україні [наголос доданий]

Український переклад тієї ж самої Заяви звучит цілком інакше: "повідомив їх про все що відбулося у Царгороді підкреслюючи бажання здійснити єдність нашої Церкви в Україні". "Первоієрархи Церков в Україні дивились на це рішення, як на крок, який матиме позитивний вплив на досягнення єдності в Україні". Чи не змінено український текст щоб лише заспокоїти читача, який уважає проблему об'єднання церков ближчою його серцю, ніж це може бути у випадку читача англійського тексту?

Чи може тому, що Патріярх Варфоломей запевняє Москву: "Поп'яте, певно, що до деякої міри ми можемо розуміти побоювання Вашої Святости і Вашого Священного Синоду відносно наслідків, що полагаються [справи] українців у діаспорі могло б еventуально мати на загальну ситуацію в Україні, якщо б не було пороблено відповідних заходів. Під тим оглядом бажемо Вас запевнити, що введення в канонічний порядок Православної Церкви під омофор Вселенського Патріярха українських громад, в кінцевому висліді, ми віримо, буде корисним для відносин між Найсвятішою Церквою Росії і вірними в Україні. А це тому, що з одної сторони, ті прийняті [під наш омофор] були зобов'язані формально заявити, що вони не будуть добиватися автокефалії Українській Церкві, ані навіть частки її, методами "автокефалістів", які оперують всіма можливими шляхами [методами]. З другого боку, їм вже неможливо співпрацювати або спілкуватися із схизматичкими українськими групами, які не є в спільноті Православної Церкви, не заподіявши шкоди самим собі, якщо для них ще дійсний принцип спілкування прийнятих у канонічну спільноту з іншими - неприйнятими, рівнозначне із позбавленням їх причастности до церковної громади [підкреслення додане]. *З протокола ч. 937 Патріярха Варфоломея до Патріярха Алексея, 11-го липня 1995 р.* /див. в залучену копію/.

І в додаток, зразу після того, як він підпорядкував собі Баунд Брук, під час відвідин в Москві Патр. Варфоломей, прийнявши нагороду Ордену Св. Андрія від московської церкви, став спільником з Росією у крадіжці нашої історії.

Чи ж нарешті прояснилося чому наші владики заборонили священникам з України співслужити у наших парафіях? Чи ж ми нарешті зрозуміли чому митр. Константин і архєп. Антоній не брали участь у похороні Його Святости Патріярха Володимира? І чи нам нарешті є ясно чому на наші питання про існування будь-яких інших домовлень чи порозуміння з Варфоломейом, ми не отримали відповіді?

Наші Ієрархи твердять, що Точки Згоди об'єднують і оживлять нашу Церкву в Діаспорі.

Чому ж вони не пояснюють яким чином це святе діло має статися? Чи ж люди не ходили до церкви тому, що вони не були підпорядковані Константинополеві? Чи ж хтось зауважив приплив віруючих до наших церков після прийняття Точок Згоди? Наші Владики висловлюють бажання, може віру, але ні в

якому разі раціональний, чи логічний висновок. Фактів же для такого заключення немає. І чому це нашим владикам і священникам заборонено співслужити з нашими духовними братами в Україні? Чи хіба ж тому, що "визнання" дозволяє нам зараз співслужити з тими самими православними неукраїнцями в діаспорі, які досі відмовлялися спілкуватися з нами, хоч ми в нічому не провинилися, а навпаки, тому що Константинополь сам зрадив нас і в угоду Москві натоврував "неканонічними". Чи ж УПЦ в США має все це забути і приєднатися до тих хто продовжує називати Українську Церкву "схизматичською"?

А щодо об'єднання нас в діаспорі, то ми вже бачимо руйницькі наслідки Точок Згоди.

Наші Владики запевняють нас, що Точки Згоди є ті, що Україна хоче.

Що ж було сказано і показано обом Патріархам в Україні? Чи й перед ними були замовчувані Пункти Згоди, так як це було зроблено з Митрополітарною Радою під час винесення нею Резолюцій, 3-го лютого 1995 року? Тоді Рада писала Резолюції про своє розуміння Пунктів Згоди не бачивши їх! Чи церковні провідники в Україні є свідомі того, що наші Владики склали "формальну декларацію" перед Патр. Варфоломеем, яка є подана у повище наведеному протоколі ч. 937 від Патр. Варфоломея до московського Патр. Алексея? Вище цитований український текст Заяви Собору Єпископів в США стверджує, що наші Владики дали недвозначне запевнення обом Патріархам. Не дивно, що вони "згоджуються". Але не віряться, що вони все чули.

Наші Владики погрожують: "Ті, хто натяками або відкритою фальсифікацією насміялись продовжувати сприяти роз'єднанню, попадуть під приписані Церквою санкції". *Заява Собору Єпископів з 2-го квітня 1995 р.*

З належною пошаною, ми тільки рішуче вимагаємо відповіді на наші вище згадані питання. Чи наших священнослужителів залякують цією погрозою? Чому сіється те "роз'єднання" сліпим накидуванням чам Точок Згоди?

Наші Владики реагують на наші питання не відповідями, а роздратованістю і вказують на "нелегальність" нашого права сходитися, писати та розсилати інформації.

На місці проводу нашої Церкви, ми б радо вітали і заохочували всі питання, щоб заспокоїти турбованість вірних і цим самим досягнути ту справжню єдність.

"...Брати мої, думайте, читайте".

Керуйтеся Вашою совістю. Це ж та сама совість, яка була зраджена в наслідок нашої трагічної історії, яка тепер нас всіх єднає: в Україні і діаспорі. І це та сама ж совість, яку ми наших дітей вчимо і є "олосом ангелів", що є виявом Православної Української любови та відданости. Це пречистий приклад нашої Віри.

Якщо Константинополь хоче визнати нашу Святу Українську Православну Церкву, яка зрославилася себе тисячоліттям шляхом своїх мучеників за віру Христову, ми можемо з того лише радіти, ~~але під умовою, що ми не будемо підданими в його юрисдикції.~~ Ми не хочемо і не будемо себе обмежувати в своїх правах і привілеях. Ми ніколи не відречемося звичаїв і традицій нашої Віри і нашого народу, яких наші предки підтримували й боронили продовж тисячоліття. Ми не будемо толерувати, щоб ~~хтось~~ нам диктував, що тому, що "Боже Великий Єдиний" за інтерпретацією Точок Згоди є тепер голитвою "світською" чи "політичною" і тому вона тепер не може виконуватися на нашій Службі Божій. Ми не дозволимо, щоб Патр. Варфоломей, чи будь-хто інший, наказував нам молитися за нього, а не за наших мужів Церкви і вірних України, сьогоднішніх і в Бозі спочилих. Ми не відвернемося від них. Ми не відвернемося від Божого послання до нас Св. Апостола Андрія Первозванного.

Микола Пасічник, Голова
Парафія Св.Покрови
Clifton, N.J.

Василь Наконечний, Голова
Парафія Св.Вознесіння
Clifton, N.J.

ПРО СОБОРИ ЦЕРКВИ

з нагоди 14-го собору УПЦ А
(11-15 жовтня 1995 в Бауї Бруні)
ЗАМІТКИ БЕЗГОЛОСОГО ЧЛЕНА

Церква від самого початку знає Собори. Перший, Апостольський собор відбувся в Єрусалимі десь 50-51 р. Зібрався, щоб вирішити питання віри (про обрізання). Перший Вселенський собор скликав, також ради вирішення справ віри, імператор Константин в 325. Але у практиці церковного життя з'явилося пове явище псевдособорів, які збиралися, щоб ПЕРЕГАЛАСУВАТИ щось, що їм, якійсь групі, не подобається, чи не підходить. Тож історія знає не тільки справжні, але цілий ряд псевдособорів. Справжні собори, після перевірки їх постанов, і устійнення за ними правди від Духа, сприйняті церквою, і їх рішення зобов'язуючі; називаються канонами, «руководством», посібником. Так само й псевдособори, відкидалися як недійсні, несправдливі. Справжніх соборів, окрім апостольського, знаємо сім Вселенських, та ряд помісних. Псевдособорів майже нечисліма кількість.

Останніми часами з'явилася нова величина в рубриці соборів: періодичний з'їзд для прийняття звітів та вибору урядників на встановлену каденцію. У нас, наприклад, уський церковний з'їзд величають собором. Із соромом та сумом мушу признатися, що за свого свідомого життя (тобто, бувши богословом), я ні не був учасником, ні не знаю собору Української церкви (окрім 1921). Доводилося бути на з'їздах, де щось перегаЛасували, але мені там ніколи не давали можливості відкрити рота; собором такі з'їзди можна називати з великим натяганням правди. Бо прикмета собору, перша, одинока і головна, — обговорити, домовитися, і провіривши волю Духа Святого, постановити. А не ПЕРЕГАЛАСОВУВАТИ свої бажання чи цілі.

Україна сьогодні, як повітря, потребує живого слова Христового, для відродження, для оновлення, для вирівнювання абсурдного поділу між кадрами та черню, чи пак мирянами. Ніякі програми, чи ідеології тут не допоможуть. Одинока правда «програми» Христової тут до діла. А її треба нести не через богупротивні юрисдикційні чвари, а «по Христу», не через «канопічні» суперечки, а від євангельської правди. У нас тепер запанував якийсь абсурдний хаос в ділянці практики і свідомості християнського життя. Усе якось догори дном. І кадри, і укази, і глупа титуломанія, і якась незрозуміла гордіня зацофаности окремих груп: ми, мовляв, — своїми кадрами. Положення явно від руйнівного наставлення. Або, можливо, тільки із туманими, від незнання, наставленням, та із руйнівними наслідками!

Приглядаючись до діючих осіб та чинників, що за ними стоять, легко примітити, що в усіх наших «соборах» ідеться виключно про перегаЛасування своєї правди, а не про правду Христову, по якій би пам жити. Бо якщо на соборі «свої кадри» не дають богословам, чи більше знаючим, відкрити рота, то ясно, що перегаЛасоване рішення, — не від правди. І з'їзд такий, — звичайний псевдособор, на зло та явну шкоду для церкви. Це, зрештою, доказало півстоліття безглузлого борювання із справжніми проблемами Церкви Христової. Виявляється, що ми вперто воюємо з явними вітряками, а по основне, що єдине на потребу, геть чисто забувасмо.

У народній свідомості, всякі відосередні рухи, природньо розглядаються як шкідливі, зрадливі, деструктивні. На руїнах релігійної свідомості та церковного життя у бувшому ГУЛАГу СССР не диво бачити розгардіяш та безголов'я. Дивом було б знайти толк, свідомість та порядок. Всежтаки три покоління активного нищення та розкладація, та розколювання. І єпископські кадри, — не показник діїсного стану; показник, — простий брак хочаб елементарних молитовників, при наявності обильних кадрів! Кадри взагалі протницерковна вартість; особливо підсоветські кадри (див. мою бесіду про кадри). Тож національна свідомість вимагає особливої уваги супроти відосередніх рухів. Вони ніколи нічого позитивного не приносять, зате прямо розкладають

фактуру народнього організму. Практично це означає потребу єднання задля вирішення і впорядкування наших, НАШИХ недоліків, а не шукання уявної допомоги від чужих, і часто цілком не дружньо поставлених людей. Вірно, в Україні тепер крайня драма в ділянці духовно-релігійної свідомості та церковності. Це дуже прикро підбивається й на нас, в діаспорі, навіть якщо ми до цього не признаємося. Наш найперший обов'язок, це включитися до процесу становлення Української Вітки Церкви Христової, не всяких там УАПЦ, УКЦ, УПЦ КП, УПЦ А, УПЦ К, УПЦ МП, і подібне, бо це ж тільки часові витвори у складному процесі становлення. Якщо ми можемо мати канонічне право на існування, то тільки як Українська Вітка Церкви Христової. Не важно, що це тепер тільки Велика ідея. Ми ж тільки з ідеями масмо до діла взагалі. Але це ідея від правди, значить вона наша ідея, бо ми ЗА ПРАВДУ, а не проти. Тож, ми повинні мати доцентрове поставлення, і відкидати всякі ексцеси втечі під чужі «омофори», залишаючи свою церкву на призволяще. Це, доречі, навіть ясна, пряма вимога канонів. Вимога, яку відвортньо накидали нам наші «брати» на яву шкоду, при чому так, що ми самі тепер цього збагнути не спроможні.

Не так ті вороги, як добрії люди,— пригадує Шевченка?

Вірно, у нас майже безнадійний хаос в релігійно-церковній ділянці життя. Але ж усе воно не від зовні,— це наша рідна проблематика, і дуже давнього походження, від наших природних недоліків. Як щось дуже набабрасмо, і невстані зразу виправити, то розбігаємося під чужі «омофори» з надією, що там знайдемо полагодження нашої бабранини. Це ж не вперше,— стара, грішна історія України. Боляче тільки, що це до нашої свідомості якось не доходить. Ми не розуміємо, що нам самим належить прикласти усі таланти й зусилля набабране виправити. Нам, нікому іншому.

*

Собор, про який мова, дуже дивний, і незвичайний. Дивний тим, що невідомо ради чого скликуваний, а незвичайний від того, що провадився не як собор, а як диктаторський мітинг, чи звичайний з'їзд пайщиків корпорації. Це, зрештою не новина; привычна практика від початків папування канцлера Мстислава. Я із тяжким вірусом, на прохання друзів-священників, приїхав на нараду духовенства в середу вечером, перед відкриттям властивого собору. Десь три години вислуховував всяку тривіальність: про гроші, юрисдикції, про всяких ворожеськів та недругів з інших українських юрисдикцій, і про якісь санкції, злону та негодунства, але ні разу не почув слова — Христос, Церква Христова. Рука стерпла, просячи слова,— старанно обминули. Для мене стало все ясно; я вернувся до дому. І делегати від парафії заявили: якщо так,— ми не масмо тут що робити. Пишу цю бесіду, бо багато просили мене про оцінку і пояснення, хоч я не сподіваюся позитивних наслідків. Знаю, що резонансу не буде. Задалеко усе вже зайшло.

*

Дозволю собі відповісти на запити друзів. Із сказаного ясно, що собою уявляє цей 14-й «собор», як, зрештою цілий ряд попередніх. Тож мова не про собор, а про справи, що стояли, і даліше стоять перед потрібним Собором церкви. Здивується: собор же ж відбувся. Крапка. Ні! З'їзд відбувся, а собору так і не було. Бо ж не було джерельного обговорення центральних справ церкви, що є першою вимогою перед собором. І тут перше,— підпорядкування під «омофор» патріярха Варфоломія. Центральна справа, яку тільки собор може вирішити, а не прикладати печатку за рік після всього. Доречі, проти самого Варфоломія — сильний спротив у Греції, і не дуже позитивне поставлення в інших патріярхатах.

Справа ця перейшла в анекдот. Наші єпископи цвірінкають про якийсь документ признавання, якого в дійсності НЕМА, і, зважаючи на обставини, не буде. А документи від патріярха представляють як недосконалість перекладів. Це понад пів року? В сучасному світі, де переклади робляться в мінутних вимірах? Перекладати того, чого нема, звичайно, неможливо. Але документи від патріярха Варфоломія сумніви не викликають. А у нього все ясно. В і д б у л о с я підкорення УПЦ Америки під «омофор» вселенського патріярха, що у Фанарі. Може патріярх колісць десь заступитись за своїх рабів, але спобідної волі їм не дасть. Вже сьогоднія Вл. Константинопольський заявив, що він служити з українськими єпископами не буде. Еге ж! Канонічний же !Не

із самосвятив!

Щож воно таке, ота канонічність?

Православна церква, у відмінні від католицької, не має кодексу канонічного права. Канонічні правила, — це тільки «руководство» для достойних пастирів. Але для недостойних, це також скарбниця. Вони особливо налягають на «канони», цитують невпопад, і стають у позу найправославніших заслужених діячів.

Неканонічність супроти Української церкви сьогодні, — простий анекдот; це тільки нечесна політична акція минулого. Бо ми були бездержавними, безправними. Тепер усе ніби змінилося. Щонайменше формально. Хіба, що «не так тії вороги, як добрії люди» між нами почнуть завивати про якусь неканонічність. Хоч автокефалістів патріарх Варфоломій буде попросити й лягти даліше.

*

А у нас тут, попри зраду української церковности, формується якась незрозуміла ересь самодурства. На згаданій нараді митрополит зачитав якийсь документ зажалення на когось (про сутність справи я не догадався), і коли із залі послідував запит, чи світські власті мають право розглядати церковні справи, вигукнув: **Я дав їм це право! Еге ж!** Це тільки фрагмент основної лінії. Досі єпископи передавали тільки Боже благословення. А від різдвяного послання у нас уже: **Передаємо вам СВОЄ**(підкр.—СКП) **Архипастирське благословення**. От що! **Я, МИ!** А Ти, Господи, сядь собі в куточок, бо **МИ** діло Твоє робимо! Може аргументація якась інакша, але сутність ясна.

А у нас не можуть зрозуміти, чому люди сумніваються в канонічності Української церкви. Та ж навіть такі протиканонічні вибрики (з додатком поломання єпископської присяги) вистачають для поважних сумнівів. Те, що було сказано про канонічність Української церкви, відноситься до принципового наставлення, а протиканонічні вибрики, чи неканонічні дії, згадані на початку, і тепер, розвалюють усю структуру української церковности. Ми, хоч ніби й доброго наставлення, але стаємо перед Господом, і перед Церквою Його, з вибриками, лукавством, крутійством. Шакше кажучи з протиканонічними наставленнями та діями. А на прикриття цього спішимо під найвигідніший «омофор». Це дуже зле свідчить про нас, і про нашу вартість та віру.

Я не знаю, чи тут свідомий еретичний рух, чи тільки позування від незнання та невідомости, але справа нашої церковности у дуже пошкодженому, безтолковому стані. Усе можна поправити покаянням, і Господь це прийме та допоможе. Але я сумніваюся, чи наш провід доріс до того рівня. Буде фиркатися, й доказувати свою рацію, або даліше складати все на якісь переклади...

Пишу це, нікого не обвинувачуючи, ні не осуджуючи, тільки унагляднюючи стан, та виявляючи голі факти. Знаю наперед, що мене за це будуть лягти і зневажати, і що моє слово через оглухлі вуха не дійде по адресу, але роблю доручене мені, з надією: а може...

Боляче усвідомлювати факт, що всі можливості, які дає нам Господь, ми зводимо до порожнечі, а те місце записуємо макулатурою. Я так і не можу збагнути, чому у нас бояться живого слова від старого богослова, а бабрають свої пре-семінарські вправи? І морочать людям голову всякими байками «близькими до правди». Бо протиснулися до «влади»?

Якщо порішати чисте зерно Христової Істини первісної церкви із нашою дійсністю, то яким стане той намул, який покриває світле зерно. Це пробував відкрити Собор 1921. А тепер ми, «правнуки погані» що?, пробуємо нагорнути ще більше намулу, заліпити болотом, щоб і не видно було що, і куди? І «соборами» це провести наставлені? Із відповідними санкціями? Оце воно?

Прости нам, Господи!

АМІНЬ

жовтень 27, 1995

**ПОСТІЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ
УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ ЄПИСКОПІВ
ПОЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ
26 червня, 1996 р.Б.**

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ДО ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ ЄПИСКОПІВ В УКРАЇНІ

Дорогі Собрати у Христі!

Ми, що поділяємо з Вами святий наказ "правдию навчати Слово Божої Істини" для освячення, спасіння й просвіти побожних вірних Української Православної Церкви, з радістю сповіщаємо Вас, що ми, які милістю Божою очулюємо спархії Церкви в США, Канаді, Південній Америці, Великобританії, Західній Європі та Австралії й Новозеландії (під благословенням омофором Святого Константинопольського Престолу), зібралися в оселі св.ап.Андрія Первозванного в Савт Бавнд Бруку, шт. Нью Джерзі, щоб молитовно розглянути всі виклики поставлені Святому Православ'ю і нашій Українській Православній Церкві в останніх роках ХХ-того століття .

Поміж справами , на яких зосереджувались наші молитви і наші братні дискусії, була і турбуюча ситуація заїснувавши в житті Української Православної Церкви в Україні.

Існування трьох Українських Православних церковних юрисдикцій в Україні, кожна з яких присвоює собі першенство, є неприроднім явищем, стоячим у прямиї протилежності до єдності місії й служіння, що були такі присущі Церкві матері городів України, себто Київській Митрополії.

Історія підтверджує, що наша Свята Українська Православна Церква вірно виконувала свою місію - словом і таїнством сіяти зерно Божої правди в часи , коли була об'єднана навкруги ОДНОГО головного пастиря, коли братія перебувала у благословенній єдності віри й дотримувалася святих канонів, у часи, коли їй не дошкуляли політичні інтриги ззовні, ані зсередини.

Обіймаючи Вас- наших собратів-єпископів у любові єдиного Господа Ісуса Христа, ми, Ваші брати, благасмо Вас, во ім'я Господньої Слави і добробуту Церкви й її вірних в Україні,- відкинути все, що було і продовжує бути перешкодою на шляху до церковної єдності в Україні, і ставши дозрілим знаряддям Господнього довір'я, робити все потрібне для заїснування ОДНІЄЇ ЦЕРКВИ в Україні - одного Тіла Христового, і визнання тієї Церкви спільною для всього православного світу Церквою-Матір'ю.

Ми глибоко переконані, що співвідносини Української Православної Церкви в Україні з "православними" поза Україною, які перервали зв'язок із своїми канонічними зверхниками, або з сумнівними "православними" групами, є прямиим порушенням церковної етики, є нечесним, і замість допомогти, пошкодить дійсній ЄДНОСТІ Церкви, та йде всупереч усім старанням про визнання нас православним світом.

Ми переконані, і знаємо, що багато з Вас поділяє це наше переконання, що якщо Українська Православна Церква має стати дійсною моральною силою і здійснити своє призначення бути Божим знаряддям для освячення в цьому і в наступному столітті, то на перше місце мусить бути поставлене осягнення єдності з Осередком Вселенського Православ'я в Константинополі, звідкіля то Україна , більш ніж десять століть тому, отримала благословенний дар православного християнства.

Ми молимо Господа, щоб Ви вислухали це наше братнє благання і зробили все, що в Вашій силі, щоб довести до єдності Церкви в Україні й визнання її ще за нашого життя.

Те, що ми, єпископи Української Православної Церкви поза Україною, зібралися з благодаті Святого Духа і відбуваємо цю першу спільну конференцію, вже є доказом нашого стремління до об'єднання і до утворення ОДНОГО Собору Єпископів. Ми готові допомогати, чим можемо, у цьому святому, Богові угодному ділі.

Просячи Вас прийняти цей наш братній заклик серйозно, ми запевняємо Вас і Божий люд, довірений Христом Вашій опці, у наших молитвах і любові у Христі - що є Джерелом єдності і Подателем всього доброго і досконалого, і залишаємось

Ваші брати у Христі,

+ *Василь*
† ВАСИЛІЙ

Митрополит Української Православної Церкви в Канаді

+ *Константин*
† КОНСТАНТИН

Митрополит Української Православної Церкви в США і Діаспорі

+ *Анатолій*
† АНАТОЛІЙ

Митрополит Української Православної Церкви в Діаспорі

+ *Іван*
† ІВАН

Архiepіскоп Української Православної Церкви в Канаді

+ *Антоній*
† АНТОНІЙ

Архiepіскоп Української Православної Церкви в США,
Австралії й Новозеландії

+ *Всеволод*
† ВСЕВОЛОД

Єпископ Української Православної Церкви Америки

+ *Паісій*
† ПАІСІЙ

Єпископ Української Православної Церкви в США

+ *Юрій*
† ЮРІЙ

Єпископ Української Православної Церкви в Канаді

+ *Іоанн*
† ІОАНН

Єпископ Української Православної Церкви в Діаспорі

+ *Сремія*
† СРЕМІЯ

Єпископ Української Православної Церкви в Південній Америці

**ПОСТІЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ
УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ ЄПІСКОПІВ
ПОЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ**

26 червня, 1996 р.Б.

Його Всесвятості
Варфоломію I-ому,
Вселенському Патріярхові.
Фанар,
Істанбул, Туреччина

Ваша Всесвятості!

Ми, брати Вашої Всесвятості у Христі й у єпископському служінні, що очолюємо українські православні єпархії і громади в Австралії й Новозеландії, Канаді, Західній Європі, Великобританії, Південній Америці та Сполучених Штатах Америки, зібрались в оселі св.ап.Андрія Первозванного в С.Беванд Бруку, шт.Нью Джерзі, США, щоб докладно обдумати й обговорити ролі й призначення Святої Української Православної Церкви (що під омофором Вселенської Патріярхії) у світлі змін, що впливають на життя вірних в Україні і в діаспорі, та щоб видати з цієї нагоди спільне архиєпископське послання. Ми також зосередили свою увагу на турбуючій релігійній ситуації в Україні і закликаємо наших собратів в Україні робити все можливе для об'єднання Церкви. Ми переконані, що лише і тільки об'єднана під одним Головним Пастирем, зможе Свята Православна Церква України задовільно виконати свою місію - привести своїх вірних до всеохоплюючої любові Христа, забезпечуючи собі тим самим визнання Вселенської Патріярхії і всього Православного Світу.

Поінформувавши Вашу Всесвятість про вищенаведене, ми милостиво просимо, уділити нам патріярше й батьківське благословення Вашої Святості та поблагословити плоди нашої праці, які, ми впевнені, принесуть справжню славу Господеві та послужать справі спасіння і освячення, якій ми повністю віддані.

Водночас ми запевняємо Вашу Всесвятість у нашій любові, лояльності і пошані до Великої Христової Церкви, яку наш небесний Пастиреначальник Ісус Христос довірив вмілій архиєпископській опіці Вашої Святості.

Благодарючи Господа і Спася нашого бути повсякчас біля Вашої Всесвятості, коли Ви ведеτε корабель Православ'я через часто бурхливе море нашої вимагаючої ери, залишасмося

Ваші брати у всюди перебуваючій любові Христа,

† ВАСИЛІЙ

Митрополит Української Православної Церкви в Канаді

† КОНСТАНТИН

Митрополит Української Православної Церкви в США і Діаспорі

† АНАТОЛІЙ

Митрополит Української Православної Церкви в Діаспорі

† ІВАН

Архiepіскоп Української Православної Церкви в Канаді

† АНТОНІЙ

Архiepіскоп Української Православної Церкви в США,
Австралії й Новозеландії

† ВСЕВОЛОД

Єпископ Української Православної Церкви Америки

† ПАІСІЙ

Єпископ Української Православної Церкви в США

† ЮРІЙ

Єпископ Української Православної Церкви в Канаді

† ІОАНН

Єпископ Української Православної Церкви в Діаспорі

† СРЕМІЯ

Єпископ Української Православної Церкви в Південній Америці

\$10.00